

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VAZIRLAR MAHKAMASINING QARORI

20 24 yil « 6 » mart

№ 115

Toshkent sh.

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини синовдан ўтказиш ҳамда рўйхатга олиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида

Сўнгги йилларда Ўзбекистон Республикаси ҳудудига пестицидларни олиб киришни тартибга солиш, жумладан, қишлоқ хўжалигида қўлланиладиган кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини синовдан ўтказиш ҳамда рўйхатга олишни такомиллаштириш борасида тизимли чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Шу билан бирга, пестицидларни қўллаш устидан давлат назоратини ўрнатиш бўйича қонунчилик ҳужжатларини такомиллаштириш, миллий қонунчиликни Пестицидларни тарқатиш ва улардан фойдаланиш бўйича халқаро ахлоқ кодекси талабларига мувофиқлаштириш зарурати мавжуд.

Ўзбекистон Республикасининг “Ўсимликларни ҳимоя қилиш тўғрисида”ги Қонуни ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги фаолиятини самарали ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида” 2023 йил 31 майдаги ПҚ–171-сон қарорига мувофиқ, шунингдек, кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга олиш тартибини янада такомиллаштириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Қуйидагиларни назарда тутувчи **Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини синовдан ўтказиш ҳамда рўйхатга олиш тартиби тўғрисидаги низоми** 1-иловага мувофиқ тасдиқлансин:

кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини синовдан ўтказиш ҳамда рўйхатга олиш учун ариза бериш тартиби;

кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини синовдан ўтказиш тартиби;

кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олиш тартиби;

ҳисоботларни тақдим қилиш ва кўриб чиқиш, шунингдек, кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномани бериш ёки уни беришни рад этиш;

кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномани расмийлаштириш;

кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномани қайта расмийлаштириш;

кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини қайта рўйхатга олиш;

кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилишини тугатиш;

кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олувчиларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари.

2. Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг 2-иловага мувофиқ айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритилсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг 3-иловага мувофиқ айрим қарорлари ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

4. Мазкур қарор расмий эълон қилинган кундан бошлаб уч ойдан кейин кучга киради.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Ж.А. Ходжаев зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикасининг
Бош вазири**

А. Арипов

Вазирлар Маҳкамасининг
2024 йил “6” мартдаги II5 -сон қарорига
1-илова

**Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини
синовдан ўтказиш ҳамда рўйхатга олиш тартиби тўғрисида
НИЗОМ**

1-боб. Умумий қоидалар

1. Мазкур Низом кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга олиш тартибини белгилайди.

2. Ушбу Низомда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

ариза берувчи – кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатдан ўтказиш учун ариза берган республика ижро этувчи ҳокимият органлари, хўжалик бошқаруви органлари ҳамда ташкилий-ҳуқуқий шаклига кўра тадбиркорлик фаолияти субъектлари ёки уларнинг ишончли вакили;

вегетация даври – қишлоқ хўжалиги экини экилганидан бошлаб унинг пишиб етилгунига қадар бўлган давр;

кимёлаштириш воситалари – ўсимликларнинг ривожланиши ва пишиб етилишини тезлаштириш, ҳосилдорлиги ва сифатини ошириш, шунингдек, тупроқ унумдорлигини яхшилаш учун фойдаланиладиган кимёвий воситалар;

кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг биологик самарадорлиги – зарарли организмларнинг нобуд бўлиши ёки сонининг камайиши ёхуд ўсимликларнинг зарарланиш даражаси камайиши билан ифодаланган воситадан фойдаланиш натижаси;

кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг фарқланиб турувчи (савдо) номи – маҳсулотни синовдан ўтказиш, рўйхатга олиш, қадоклаш, реклама қилиш ва фақат ариза берувчи (рўйхатдан ўтказувчи) томонидан маҳсулотни бошқалардан фарқлаш учун фойдаланиладиган ном;

кимёлаштириш воситасини идентификациялаш – кимёлаштириш воситалари намунасига ва (ёки) унинг тавсифига асосан лаборатория синовлари орқали мувофиқлигини аниқлаш;

махсус ваколатли давлат органи – Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Ўсимликлар карантини ва ҳимояси агентлиги;

микробиологик ўғит – таркибида микроорганизмлар бўлган ўғитлар;

минерал ўғит – тайёрланган ёки қазиб олинган, таркибида минерал шаклдаги озиклантирувчи моддалар бўлган ўғитлар;

органик ўғит – келиб чиқиши ўсимлик ёки ҳайвонлар билан боғлиқ моддалардан ташкил топган ўғитлар;

органик-минерал ўғит – органик ёки ноорганик келиб чиқишга эга озиқа моддалари билан органик ва минерал ўғитларни аралаштириш ва (ёки) кимёвий бирикмалар олиш йўли билан олинадиган ўғитлар;

пестицидларнинг қолдиқ миқдори – ўсимлик ва атроф-муҳит объектлари таркибидаги пестицид қолдиқларининг миқдорий кўрсаткичи бўлиб, улар орқали инсонлар ва ҳайвонлар хавфсизлиги баҳоланади;

рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома – кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлигини тасдиқловчи ҳужжат;

синовларни ўтказувчи ташкилотлар – махсус ваколатли давлат органи томонидан тасдиқланадиган, кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг биологик самарадорлигини, токсикологик-гигиеник хоссаларини ва экологик хоссаларини аниқловчи илмий-тадқиқот ташкилотлари;

таъсир этувчи (фаол) модда – ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг зарарли организмга токсик таъсир кўрсатувчи биологик фаол қисми;

фойдаланиш регламенти – кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини қўллаш тартиби ва қоидалари;

хавфсизлик паспорти – кимёлаштириш воситалари учун техник ҳужжатларнинг мажбурий таркибий қисми бўлган ва истеъмолчига кимёлаштириш воситаларидан қишлоқ хўжалигида фойдаланиш, уларни сақлаш, ташиш ва утилизация қилиш хавфсизлиги тўғрисида ҳамда инсон ҳаёти ва соғлиғи, мулк ва атроф-муҳит хавфсизлигини таъминлаш учун ишончли маълумот беришга мўлжалланган ишлаб чиқарувчи ташкилот томонидан берилган ҳужжат;

эталон (андоза) – рўйхатга олинадиган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари самарадорлигини қиёслаш варианты (фитосанитария мақсади ва кимёвий гуруҳи бўйича синовдан ўтказилаётган воситага ўхшаш ҳамда рўйхатга олинган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаси);

ўсимликларнинг ўсишини бошқарувчи воситалар (стимуляторлар) – ўсимликлар ўсиши ва ривожланишини жадалаштирувчи ёки тартибга солувчи табиий ёхуд сунъий ҳосил этилган маҳсулот;

техник ҳужжат (досье) – ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари ва микробиологик ўғитлар ҳамда ўсимликлар ўсишини бошқарувчи воситаларнинг биологик, физик-кимёвий ва токсикологик хусусиятлари тўғрисидаги маълумот;

ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари – ўсимликларни ҳимоя қилиш учун қўлланиладиган кимёвий воситалар ва биологик ҳимоя воситалари (инсектоакарацидлар, родентицидлар, фунгицидлар, гербицидлар, уруғ дорилагичлар, феромонлар, дефолиантлар, десикантлар ва бошқалар);

Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг аналитик стандарти – ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг препаратив шакли таркибидаги биологик фаол қисми (таъсир этувчи модда)нинг стандарт намунаси;

Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг аналоги – битта таъсир этувчи модда асосида худди шундай препаратив шаклда тайёрланган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари;

қўллаш меъёрлари – ишлов бериладиган экин майдони ёки ишлов бериладиган бирликка сарфланадиган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг массаси ёки ҳажми (гектарига (квадрат метрига) / грамм / литр / килограмм / тонна / дона (таблетка, штамм)).

3. Ўзбекистон Республикасида ишлаб чиқариладиган ёки бошқа мамлакатлардан олиб келинадиган кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинishi лозим.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида рўйхатдан ўтмаган кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини ишлаб чиқариш, олиб кириш, сотиш ва улардан фойдаланиш тақиқланади.

4. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома махсус ваколатли давлат органи томонидан берилади.

Бунда кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари беш йил муддатга рўйхатга олинади.

2-боб. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олиш

5. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома мазкур Низомга 1-иловадаги схемага мувофиқ берилади.

6. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномани бериш:

кимёлаштириш воситалари учун – Ўзбекистон Республикаси миллий валютасида базавий ҳисоблаш миқдорининг 20 баравари миқдорида;

ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари, микробиологик ўғитлар ва ўсимликларнинг ўсишини бошқарувчи воситалар учун – Ўзбекистон Республикаси миллий валютасида базавий ҳисоблаш миқдорининг 200 баравари миқдорида бир марталик йиғим ундирилади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқарида чет эл валютасида амалга ошириладиган тўловлар Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан белгиланган валюталарнинг расмий айирбошлаш курсидан келиб чиққан ҳолда ҳисобланади.

3-боб. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олиш учун ариза бериш

7. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари қуйидаги тартибда рўйхатга олинади:

минерал, органик, органик-минерал ўғитларни ўз ичига олган кимёлаштириш воситалари Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузуридаги Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитаси (кейинги ўринларда – Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитаси) ҳамда Экология, атроф-муҳитни муҳофаза илиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг, шунингдек, аккредитациядан ўтган лабораторияларнинг синовлари хулосасига мувофиқ;

ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари ҳамда микробиологик ўғитлар ва ўсимликларнинг ўсишини бошқарувчи воситаларни ўз ичига олган кимёлаштириш воситалари Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитаси ҳамда Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг ҳамда синовларни ўтказувчи ташкилотларнинг синовлари хулосасига мувофиқ.

Махсус ваколатли давлат органи ушбу бандда келтирилган синовлар хулосаларига мувофиқ воситаларни рўйхатга олиш ёки уни рўйхатга олишни рад этиш тўғрисида қарор қабул қилади.

8. Ариза берувчи кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олиш учун қуйидагиларни тақдим этади:

а) кимёлаштириш воситалари учун:

мазкур Низомга 2-иловага мувофиқ шаклдаги ариза;

ариза берувчи томонидан бошқа мамлакатдан олиб келинадиган кимёлаштириш воситаларини рўйхатдан ўтказиш учун ишлаб чиқарувчининг розилик хати (ишончнома, келишув битими) ва маҳсулот ишлаб чиқариш сертификати ёки лицензияси;

кимёлаштириш воситаларини рўйхатдан ўтказган ташкилот номидан ёки товар белгисидан (хизмат кўрсатиш белгисидан) бошқа шахс фойдаланганда, тузилган лицензия шартномаси ёки комплекс тадбиркорлик лицензияси шартномасининг нусхаси ёхуд интеллектуал мулк объектларига (товар белгисига) бўлган ҳуқуқларни тасдиқловчи ҳужжатнинг нусхаси (агар мавжуд бўлса);

кимёлаштириш воситаларини синовдан ўтказиш бўйича аккредитацияланган лабораториянинг олти ойдан ортиқ бўлмаган воситалар синовлари хулосаси ва мазкур Низомга 3-иловага мувофиқ хавфсизлик паспорти;

б) ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари, микробиологик ўғитлар ва ўсимликлар ўсишини бошқарувчи воситалар учун:

ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари учун ушбу Низомга 2а-иловага мувофиқ шаклдаги ариза. Бунда ўсимликларни ҳимоя қилиш воситасининг номи аввал рўйхатга олинган воситанинг номидан фарқланиши лозим (камида учта бош ҳарфи фарқ қилиши лозим), унинг хоссалари ва келиб чиқишини чалғитишга йўл қўйилмаслиги шарт;

ариза берувчи томонидан бошқа мамлакатдан олиб келинадиган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатдан ўтказиш учун ишлаб чиқарувчининг розилик хати (ишончнома, келишув битими) ва маҳсулот ишлаб чиқариш сертификати ёки лицензияси;

ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатдан ўтказган ташкилот номидан ёки товар белгисидан (хизмат кўрсатиш белгисидан) бошқа шахс фойдаланганда, тузилган лицензия шартномаси ёки комплекс тадбиркорлик лицензияси шартномасининг нусхаси ёхуд интеллектуал мулк объектларига (товар белгисига) бўлган ҳуқуқларни тасдиқловчи ҳужжатнинг нусхаси (агар мавжуд бўлса);

янги микробиологик воситалар учун мазкур Низомга 4 ёки 8, 9 ва 10-иловаларга мувофиқ шаклдаги маълумотлар;

ушбу Низомга 6а-11-иловаларда назарда тутилган тартибда йиғилган, қисмлар бўйича гуруҳланган ва рақамланган, тегишли равишда ушбу воситани асл ишлаб чиқарувчи корхона томонидан тасдиқланган техник ҳужжатлар (досье) тўплами;

воситанинг препаратив шакли ва (ёки) концентрацияси, шунингдек, унинг аналоги ўзгарганда, таркибида олдин рўйхатга олинган воситаларнинг таъсир этувчи моддалари бўлган комбинацияланган воситаларни рўйхатдан ўтказиш учун мазкур Низомга 6 ёки 6а, 7 ва 11-иловаларга мувофиқ шаклдаги маълумотлар;

титри ўзгарган микробиологик воситаларни рўйхатга олиш учун мазкур Низомга 6, 6а, 9 ва 11-иловаларга мувофиқ шаклдаги маълумотлар;

воситадан фойдаланиш регламенти;

ўсимлик маҳсулотлари ва атроф-муҳит объектларида пестицидларнинг қолдиқ миқдори меъёрлари ва уларни аниқлаш усуллари (ўсимлик маҳсулотларидаги пестицид қолдиқларининг рухсат этилган максимал даражаси, санитария-маиший мақсадларда фойдаланиладиган сув ҳавзаларида пестицид қолдиқларининг рухсат этилган максимал концентрацияси, иш зонаси ҳавосида пестицид қолдиқларининг рухсат этилган максимал концентрацияси, иш зонаси ва атмосфера ҳавосидаги пестицидлар таъсирининг тахминий ҳавфсиз даражаси, пестицид қолдиқларининг тупроқдаги рухсат этилган максимал концентрацияси);

ўрам-кути ва ёрлик тўғрисида мазкур Низомга 5а-иловага мувофиқ шаклдаги маълумотлар.

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг ёрлиғи ва унга илова қилинган ҳужжатлар матни ўзбек тилида (чет эл ариза берувчилари учун рус тилида), шунингдек, хавфли кимёлаштириш воситаларининг ёрлиғида огоҳлантирувчи тамғаси бўлиши керак.

Ариза берувчидан ушбу бандда назарда тутилмаган бошқа ҳужжат ва маълумотларни талаб этишга йўл қўйилмайди.

9. Ариза берувчи мазкур Низомнинг 8-бандида назарда тутилган ҳужжат ва маълумотларни махсус ваколатли давлат органининг “Минерал ўғитлар ва ўсимликларни ҳимоя қилиш бўйича биологик ва кимёвий воситаларни синовдан ўтказиш, рўйхатга олиш” автоматлаштирилган ахборот тизими (кейинги ўринларда – АТТ) орқали электрон шаклда тақдим этади ва электрон рақамли имзо билан тасдиқлайди.

10. Ариза берувчи томонидан ҳужжат ва маълумотлар тўлиқ тақдим этилмаганда, шунингдек, амал қилиш муддати ўтган ҳужжатлар тақдим этилганда, махсус ваколатли давлат органи ўн беш иш куни ичида камчиликларни кўрсатган ҳолда хатоларни тўғрилаш ва етишмаётган ҳужжатларни тақдим этиш учун такроран тақдим этиши мумкин бўлган муддатни кўрсатган ҳолда хабарнома юборади.

Бунда хабарномада кўрсатилган муддат камчиликларни бартараф этиш учун зарур бўладиган вақтга мутаносиб бўлиши, лекин ушбу муддат ўттиз иш кунидан ошмаслиги лозим.

11. Махсус ваколатли давлат органи ариза берувчи томонидан берилган ҳужжат ва маълумотларни мустақил равишда асл ишлаб чиқарувчидан текширишга ҳақли.

12. Тақдим этилган ҳужжат ва маълумотлар ҳамда кейинчалик Ўзбекистон Республикаси ҳудудида фойдаланиладиган препаратларнинг ножўя таъсири учун ишлаб чиқарувчи ҳамда синовни ўтказувчи ташкилотлар жавобгар ҳисобланади.

13. Ариза берувчи махсус ваколатли давлат органи томонидан кўриб чиқилган ҳужжатлар орасидан мазмуни тижорат сирини ташкил этувчи конфиденциал тусдаги ҳужжатлар рўйхатини белгилайди ва уларнинг “конфиденциал”лигини тасдиқлайди.

Махсус ваколатли давлат органи ва синовни ўтказувчи ташкилотлар томонидан техник ҳужжат (досье)нинг конфиденциал маълумотлари ошкор этилмайди.

4-боб. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олиш синовларини ўтказиш

14. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олиш синовлари уларнинг биологик самарадорлигини, токсикологик-гигиеник хоссаларини ҳамда экологик хоссаларини аниқлаш мақсадида ўтказилади.

Махсус ваколатли давлат органи ариза берувчи томонидан тақдим этилган хужжатларни Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитаси ҳамда Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги билан биргаликда ўрганади.

15. Махсус ваколатли давлат органи ариза келиб тушган кундан эътиборан ўн беш иш куни ичида Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитаси ҳамда Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги билан келишилган ҳолда, ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини, микробиологик ўғитлар ва ўсимликлар ўсишини бошқарувчи воситаларни рўйхатга олиш учун синовларни ўтказиш режасини тасдиқлайди.

16. Махсус ваколатли давлат органи воситаларнинг биологик самарадорлигини аниқлаш учун Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ва Фанлар академияси, токсикологик-гигиеник хоссаларини аниқлаш учун Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитаси ҳамда экологик хоссаларини аниқлаш учун Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг тақдимномасига асосан синовларни ўтказувчи ташкилотлар рўйхатини тасдиқлайди.

17. Кимёлаштириш воситалари ишлаб чиқарувчилар ва бошқа манфаатдор шахслар (ишлаб чиқарувчиларнинг ваколатли вакиллари, импорт қилувчилар, давлат назоратини амалга оширувчилар) томонидан идентификация қилиш орқали аниқланади.

Идентификация қилиш кимёлаштириш воситаларини ишлаб чиқариш жараёни ва ишлатилган асосий компонентлар, ўрам ёки ёрликда кўрсатилган озиқа моддалари миқдори ва уларнинг шаклини аниқлаш ва кимёлаштириш воситалари намунасининг лаборатория синовлари маълумотларига мувофиқлигини текшириш орқали амалга оширилади.

18. Кимёлаштириш воситаларини идентификация қилишда қуйидаги талабларга риоя қилинади:

кимёлаштириш воситаларининг сифати ва назорати 12-иловадаги кўрсаткичларга мос келиши лозим, сифат кўрсаткичида кўрсатилган минимал ва максимал қийматлардан четга чиқишга йўл қўйилмайди;

кимёлаштириш воситаларининг сифат кўрсаткичининг салбий оғиши 13-иловадаги оғиш кўрсаткичларидан, номақбул аралашмаларнинг концентрацияси 14-иловадаги рухсат этилган концентрациядан ошмаслиги лозим.

19. Қуйидаги ҳолларда кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олиш учун синовларни ўтказишга рухсат берилмайди:

тақиқланган воситалар таркибига киритилган ёки ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг тақиқланган ҳамда чекланган фаол ва нофаол ингредиентлар реестрига киритилган бўлса;

Ўзбекистон Республикасида патентлар билан ҳимояланган фаол моддаларни ёки воситаларни ўз ичига олган бўлса;

Ўзбекистон Республикасида бир хил экин ва зарарли организмларга нисбатан қўлланилган, олдин рўйхатга олинган ва сарф меъёри сезиларли даражада камайтирилган бўлса;

агар таъсир этувчи (фаол) модда ёки ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари олиб кирилиши тақиқланган ва Ўзбекистон Республикаси томонидан ратификация қилинган халқаро конвенция ва ҳужжатлар рўйхатида бўлса;

рўйхатга олиш учун ариза ҳисобот йилининг 1 февралидан кеч берилган бўлса.

20. Рўйхатга олиш учун синовлар ариза берувчилар билан синовларни ўтказувчи ташкилотлар ўртасида тузилган шартномага мувофиқ амалга оширилади.

21. Ариза берувчи синов учун мўлжалланган воситанинг асл ишлаб чиқарувчи қадоғидаги пломбаланган зарур миқдордаги намунасини ва унга берилган мувофиқлик сертификати ва таҳлил сертификатини, шунингдек, аналогли бўлмаган ва таркибида янги таъсир этувчи (фаол) модда бўлган воситалар учун аналитик стандарт ва эталон воситасини синовни ўтказувчи ташкилотлар (аккредитациядан ўтган лабораториялар)га бевосита ёки почта алоқа воситаси орқали тақдим этади.

22. Тақдим этилган намуналарнинг ишончли сақланиши ҳамда мақсадга кўра хавфсиз фойдаланилиши синовдан ўтказувчи ташкилотлар зиммасида бўлади.

23. Рўйхатга олиш учун синовларнинг белгиланган тартибда ўтказилиши, натижаларнинг ишончилиги, хулосалар ва тавсияларнинг объективлиги (холисоналиги) учун синовни ўтказувчи ташкилотлар жавобгар ҳисобланади.

24. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олиш учун ариза берган шахс, шунингдек, ушбу воситаларни ишлаб чиқарувчилар кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олиш учун синовларнинг натижалари тўғрисидаги хулосани тайёрлашда иштирок этишга ҳақли эмас.

25. Токсикологик баҳолаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси ҳудудига воситалар намунаси (аналитик намунаси)нинг зарур бўлган миқдорини олиб кириш учун кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олиш синовини ўтказиш дастури асос бўлади.

Бунда воситаларнинг синов учун талаб этиладиган миқдори синов ўтказувчи ташкилотлар томонидан белгиланади.

26. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг биологик самарадорлигини аниқлашда таққослаш учун эталон мавжуд бўлмаган тақдирда, махсус ваколатли давлат органи билан келишилган ҳолда худди шундай мақсадли эталондан фойдаланишга йўл қўйилади.

Эталон сифатида қўлланиладиган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари мавжуд бўлмаган тақдирда, воситаларни рўйхатга олиш учун синовларни эталонсиз ўтказишга рухсат берилади.

27. Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг биологик самарадорлиги синовлари зарарли организмларнинг хусусиятлари (авлодлар сони, патогенлиги, чидамлилиги, иқтисодий аҳамияти, тарқалиш майдони)ни ҳисобга олган ҳолда экинлар етиштириладиган ҳудудларда ўтказилади.

Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг биологик самарадорлиги синовлари экин тури ва зарарли организмларга қараб турли тупроқ-иқлим шароитларида ўтказилади.

28. Синовдан ўтказилаётган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг ўсимлик маҳсулотлари ва атроф-муҳит объектларида қолдиқ миқдорлари ва препаратларнинг парчаланиш динамикасини аниқлаш ишлари уларнинг биологик ва иқтисодий самарадорлиги баҳоланган тажриба майдонларидан олинган намуналарни ўрганиш орқали амалга оширилади.

29. Рўйхатга олиш учун синовлар:

рецептурани ўзгартириш, препаратив шакли ва таъсир этувчи (фаол) модданинг фоиз таркиби ўзгариши, ишлаб чиқарувчини ўзгартириш, аналоглар синовлари, комбинацияланган препаратлар, пестицидлар, олдин рўйхатга олинган препаратларнинг бир қисми бўлган таъсир этувчи (фаол) моддалар учун – 12 ой (тўлиқ бир вегетация даврида);

янги таъсир этувчи (фаол) моддаларни ўз ичига олган воситалар учун – 24 ой (тўлиқ икки вегетация даврида) муддатида ўтказилади.

Агар воситаларнинг турли тупроқ-иқлим минтақаларида ўтказилган рўйхатга олиш учун синов натижалари бир-биридан кескин фарқ қилса, у ҳолда ариза берувчининг розилиги билан воситаларни рўйхатга олиш учун синовларини ўтказиш муддати бир йилгача узайтирилади ёки ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари, микробиологик ўғитлар ва ўсимликлар ўсишини бошқарувчи воситаларнинг сарф меъёрини аниқлаш мақсадида такрорий тажрибалар дала шароитида ўтказилади.

30. Рўйхатга олиш учун синов ўтказувчи ташкилотлар томонидан воситаларни рўйхатга олиш синовлари натижалари тўғрисидаги ҳисоботлар ушбу Низомга 15-иловага мувофиқ шаклда тайёрланади.

Синов натижалари тўғрисидаги хулосада қуйидагилар қайд этилади:

воситаларни рўйхатдан ўтказишнинг мақсадга мувофиқлиги;

фойдаланиш қоидалари ва чекловлари ёхуд воситаларини рўйхатга олиш мумкин эмаслиги тўғрисида аниқ хулоса ва тавсиялар;

салбий ножўъя таъсирларнинг мавжудлиги.

31. Синов ўтказувчи ташкилотлар ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари, микробиологик ўғитлар ва ўсимликлар ўсишини бошқарувчи воситалар бўйича тегишли хулоса ва илмий ҳисоботларни ҳар йили 1 ноябрга қадар махсус ваколатли давлат органига АТТ орқали тақдим этади.

минерал, органик, органик-минерал ўғитларни ўз ичига олган кимёлаштириш воситалари аккредитациядан ўтган лаборатория таҳлиллари натижалари синов методикаларида белгиланган муддатлар асосида тақдим этилади.

32. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олиш учун синовдан ўтказилган далаларда етиштирилган ҳосилдан давлат санитария назоратини амалга оширувчи органнинг рухсати билан фойдаланилади.

5-боб. Ҳисоботларни тақдим этиш ва кўриб чиқиш, шунингдек, рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномани бериш ёки уни беришни рад этиш тўғрисида қарор қабул қилиш

33. Махсус ваколатли давлат органи ваколатли давлат органлари билан биргаликда ариза берувчилар томонидан тақдим этилган ҳужжатларни кўриб чиқади.

34. Махсус ваколатли давлат органи хулосаларга ва илмий ҳисоботларга асосан якуний хулоса тайёрлайди ҳамда уларнинг натижаларига кўра кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олиш ҳақида ёхуд рўйхатга олишни рад этиш тўғрисида қарор қабул қилади.

Махсус ваколатли давлат органи кимёлаштириш воситаларини ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олиш учун синовларнинг натижаларини таҳлил қилади ҳамда баҳолайди.

Синовларни ўтказган ташкилотлар ёки улардан бири синовлар якунлари бўйича салбий хулоса чиқарган тақдирда, кимёлаштириш воситаларини ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олиш рад этилади.

35. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома беришни рад этиш учун қуйидагилар асос бўлади:

ариза берувчи томонидан ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома олиш учун талаб этилган ҳужжатлар ва маълумотлар камчиликларни бартараф этиш учун махсус ваколатли давлат органи томонидан берилган муддат ичида тўлиқ тақдим этилмаганлиги;

тақдим этилган ҳужжатлар ушбу Низом талабларини бузган ҳолда расмийлаштирилганлиги;

ариза берувчи томонидан тақдим этилган ҳужжатларда нотўғри ёки бузиб кўрсатилган маълумотларнинг мавжудлиги;

воситаларнинг инсон саломатлиги ва атроф-муҳит учун хавфлилиги тўғрисида илгари номаълум бўлган маълумотлар олинганлиги;

рўйхатга олиш синовларини ўтказиш методикаси (услуг)нинг бузилганлиги;

ушбу Низомга мувофиқ воситаларни рўйхатга олиш учун синовларни ўтказиш натижалари бўйича асослантирилган салбий хулосалар берилганлиги;

давлат экологик экспертизаси, токсикологик-гигиеник экспертиза ва биологик самарадорлик бўйича салбий хулоса берилганлиги;

интеллектуал мулк соҳасидаги қонунчиликка риоя этилмаганлиги.

36. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома беришнинг рад этилганлиги ҳақидаги хабарнома ариза берувчига электрон шаклда рад этишнинг сабаблари ҳамда қонунчилик ҳужжатларининг нормалари кўрсатилган ҳолда юборилади.

6-боб. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномани расмийлаштириш

37. Ушбу Низомнинг 6-бандида белгиланган йиғим учун тўловлар амалга оширилгандан сўнг махсус ваколатли давлат органи томонидан 10 иш куни ичида мазкур Низомга 16-иловага мувофиқ электрон шаклда рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома расмийлаштирилади.

38. Махсус ваколатли давлат органи томонидан кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома расмийлаштирилгандан сўнг Ўсимликлар зараркунандалари, касалликлари ва бегона ўтларга қарши курашишнинг қўллаш учун рухсат этилган кимёвий ҳамда биологик воситалари, дефолиантлар ва ўсимликлар ўсишини бошқарувчи воситалар рўйхатида киритади ҳамда ўзининг расмий веб-сайтида эълон қилиб боради.

39. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинган (қайта рўйхатга олинган)дан сўнг воситаларнинг савдо номини ёки таркибини ўзгартиришга йўл қўйилмайди.

40. Ўсимликларни ҳимоя қилиш бўйича шошилиш чоралар қўрилишини талаб қилувчи ҳолатлар мавжуд бўлган тақдирда, рўйхатдан ўтказилмаган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини бир йилгача бўлган муддатда тажриба тариқасида қўллашга йўл қўйилади.

Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини тажриба тариқасида қўллашга доир рухсатнома махсус ваколатли давлат органи томонидан Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги ҳамда Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитаси билан келишилган ҳолда, олдиндан белгиланган майдон ёки ҳудуд учун бир вегетация даврига бўлган муддатга берилади.

Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини тажриба тариқасида қўллашга доир рухсатномани бериш чоғида махсус ваколатли давлат органи тажриба раҳбарини, шунингдек, уни ўтказиш қоидалари ва шартларини белгилайди.

Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини тажриба тариқасида қўллаш муддати тугаганидан кейин тажриба раҳбари махсус ваколатли давлат органига тажриба натижалари тўғрисидаги ҳисоботни, шунингдек, ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари қолдиқлари, асбоблар ва мосламалар турган жой ҳақидаги ахборотни тақдим этади.

**7-боб. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари
рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномани
қайта расмийлаштириш**

41. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномани қайта расмийлаштириш ариза берувчининг мурожаатига асосан махсус ваколатли давлат органи томонидан кўриб чиқилади.

Юридик шахс бўлган тадбиркорлик субъекти қайта ташкил этилганда, унинг номи ёки жойлашган жойи (почта манзили) ўзгарган тақдирда, тадбиркорлик субъекти ёхуд унинг ҳуқуқий вориси қайта рўйхатдан ўтгандан кейин 5 иш кuni ичида маълумотларни тасдиқловчи ҳужжатларни илова қилган ҳолда, кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномани қайта расмийлаштириш бўйича махсус ваколатли давлат органига ариза билан мурожаат қилади.

Якка тартибдаги тадбиркорнинг фамилияси, исми, отасининг исми ёки фаолият кўрсатадиган жойи ўзгарганда, тадбиркорлик субъекти сифатида қайта рўйхатдан ўтгандан кейин 5 иш кuni ичида маълумотларни тасдиқловчи ҳужжатларни илова қилган ҳолда, кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномани қайта расмийлаштириш бўйича махсус ваколатли давлат органига ариза билан мурожаат қилади.

42. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномани рўйхатга олувчини ўзгартириш учун қуйидаги ҳужжатлар тақдим этилади:

мазкур Низомга 2-иловага мувофиқ шаклда кимёлаштириш воситаси ва Низомга 2а-иловага мувофиқ шаклда ўсимликларни ҳимоя қилиш воситасини рўйхатга олувчини (ариза берувчини) ўзгартириш тўғрисидаги ариза;

кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатдан ўтказиш ҳуқуқи янги рўйхатга олувчига (ариза берувчига) ўтганлигини тасдиқловчи ҳужжатлар (шартнома, хат, келишув битимлар);

янги рўйхатга олувчи (ариза берувчи) номидан кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олувчи бўлганлигини тасдиқловчи ҳамда кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини ишлаб чиқарувчи, савдо номи, таъсир этувчи моддасининг ишлаб чиқарувчиси, фойдаланиш регламентлари ўзгартирилмаганлигини тасдиқловчи ҳужжатлар;

кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини ишлаб чиқарувчи хорижий корхонанинг розилик берганлигини тасдиқловчи ҳужжат;

кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг асл нусхаси (агар гувоҳнома қоғоз шаклда олинган бўлса);

янги рўйхатга оловчи (ариза берувчи) номидан мазкур Низомга 5-иловага мувофиқ шаклда кимёлаштириш воситаси ёки 5а-иловага (қадоқ ёки ўрам шакли) мувофиқ шаклда ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари тўғрисида маълумот.

Бунда гувоҳномани рўйхатга оловчини ўзгартириш учун ариза берувчидан ушбу бандда назарда тутилмаган ҳужжатларни талаб қилишга йўл қўйилмайди.

43. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома қайта расмийлаштирилганда, ўсимлик зараркунандалари, касалликлари ва бегона ўтларга қарши фойдаланишга рухсат этилган кимёвий ва биологик кураш воситалари, шунингдек, дефолиантлар, десикантлар ва ўсимликларнинг ўсишини бошқарувчи воситалар рўйхатига ҳамда кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномалар реестрига тегишли ўзгартиришлар киритилади.

44. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномани қайта расмийлаштириш ариза берилган кундан бошлаб 10 иш куни ичида амалга оширилади.

Бунда кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олиш муддати сақланиб қолади, қайта рўйхатга олиш учун синовлар ўтказилмайди.

45. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномани қайта расмийлаштириш учун йиғим ундирилмайди.

8-боб. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини қайта рўйхатга олиш тартиби

46. Рўйхатга олиш муддати тугагандан сўнг ариза берувчининг аризасига кўра:

кимёлаштириш воситаларини қайта рўйхатга олиниши учун мазкур Низомга 2, 5 ва 6-иловаларга мувофиқ шаклдаги ҳужжатлар;

ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари, микробиологик ўғитлар ҳамда ўсимликлар ўсишини бошқарувчи воситалар учун мазкур Низомга 2а, 6а, 7 ва 11-иловаларга мувофиқ шаклдаги ҳужжатлар тақдим этилади.

47. Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитаси ҳамда Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг хулосалари асосида қабул қилинган махсус ваколатли давлат органининг қарори воситаларнинг кейинги муддатга қайта рўйхатга киритилишига асос бўлади.

48. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини қайта рўйхатга олиш учун ариза берувчи рўйхатга олиш муддати тугашидан камида 60 кун олдин махсус ваколатли давлат органига рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномани кўрсатган ҳолда ариза билан мурожаат қилади.

49. Махсус ваколатли давлат органи томонидан қайта рўйхатга олиш тўғрисидаги мурожаатни келиб тушган кундан бошлаб 20 иш кун ичида кўриб чиқади, Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитаси ва Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги билан келишилган ҳолда, қарор қабул қилади ҳамда кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномани расмийлаштиради.

50. Махсус ваколатли давлат органининг кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини қайта рўйхатга олиш бўйича юборган сўровномаларига мувофиқ Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитаси ҳамда Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги 10 иш кун ичида тегишли хулосаларни тақдим этиши лозим.

51. Махсус ваколатли давлат органи ўсимликлар зараркунандалари, касалликлари ва бегона ўтларга қарши курашишнинг қўллаш учун рухсат этилган кимёвий ҳамда биологик воситалари, дефолиантлар ва ўсимликлар ўсишини бошқарувчи воситалар рўйхатига қайта рўйхатга олинган воситалар тўғрисидаги маълумотларни киритади ҳамда ўзининг расмий веб-сайтига жойлаштиради.

52. Ушбу Низомнинг 48-бандида белгиланган муддат ўтгандан кейин тақдим этилган қайта рўйхатга олиш тўғрисидаги аризалар махсус ваколатли давлат органи томонидан қабул қилинмайди ва қайта рўйхатга олишни рад этиш учун асос ҳисобланди.

53. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари қуйидаги ҳолларда қайта рўйхатдан ўтказилмайди:

ваколатли давлат органлари томонидан тасдиқланган, инсон саломатлиги, ҳайвонлар ёки атроф-муҳит учун хавфлилиги тўғрисида илгари номаълум бўлган янги маълумотлар олинганда;

ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари Ўзбекистон Республикаси томонидан ратификация қилинган халқаро конвенциялар рўйхатига ҳамда ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг фаол ва нофаол бўлган, фойдаланиш тақиқланган ҳамда чекланган ингредиентлари реестрига киритилган бўлса;

қишлоқ хўжалигида фойдаланиладиган воситаларнинг қўллаш меъёрлари ҳамда биологик самарадорлиги камайганлиги тўғрисида тегишли далолатнома расмийлаштирилган бўлса;

воситаларнинг кимёвий таркиби, рецептураси ва ишлаб чиқариш технологиясида (формуляцияси) ўзгаришлар киритилган бўлса.

54. Ариза берувчи қайта рўйхатга олишда воситаларнинг кимёвий таркиби, рецептураси ва ишлаб чиқариш технологияси (формуляцияси)даги барча ўзгаришлар, шунингдек, унинг хавфлилиги бўйича янги маълумотлар пайдо бўлиши тўғрисида ҳужжатларни тақдим этади.

55. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари қайта рўйхатга олинганда тегишинча мазкур Низомнинг 6-бандида назарда тутилган йиғим суммасининг ярми миқдоридаги бир марталик йиғим ундирилади.

**9-боб. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари
рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг
амал қилишини тугатиш**

56. Рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома қуйидаги ҳолларда тугатилади:

қўлланилаётган кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг таркибида бошқа аралашмалар мавжуд бўлганда ёки уларнинг таркиби рўйхатга олинган таркибдан фарқ қилганда;

рўйхатга олинган кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари қўлланилганда инсон соғлиғига, атроф-муҳитга ёки биологик ҳимоя воситаларига зарар етказилиши эҳтимоли тўғрисида илмий жиҳатдан тасдиқланган янги маълумотлар мавжуд бўлганда;

рўйхатга олинган кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг номақбул хоссаси ҳамда биологик самарадорлиги паст эканлиги аниқланганда.

57. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилиши махсус ваколатли давлат органи томонидан Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитасининг, Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг хулосасига асосан тугатилади.

58. Махсус ваколатли давлат органи томонидан кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилиши тугатилганда, ўсимликлар зараркундалари, касалликлари ва бегона ўтларга қарши курашишнинг қўллаш учун рухсат этилган кимёвий ҳамда биологик воситалари, дефолиантлар ва ўсимликлар ўсишини бошқарувчи воситалар рўйхатига тегишли ўзгартиришлар киритади ҳамда маълумотларни ўзининг веб-сайтига жойлаштиради.

59. Махсус ваколатли давлат органи қарор қабул қилингандан кейин 10 иш куни ичида кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномани олган шахсга рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг тугатилганлигини хабардор қилади.

60. Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитаси, Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги томонидан махсус ваколатли давлат органи билан биргаликда фаол моддадан фойдаланишга тақиқ ўрнатилганда, ушбу фаол моддани ўз ичига олган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олувчи дарҳол хабардор қилинади ҳамда 24 ой ичида ушбу маҳсулотларни қўллашни тўхтатиши шарт, бунда мазкур давр мобайнида тақиқланган фаол моддани ўз ичига олган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини республикага олиб кириш ва ишлаб чиқариш тақиқланади.

61. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилишини тугатиш юзасидан гувоҳнома эгаси томонидан белгиланган тартибда суд органларига мурожаат қилиши мумкин.

**10-боб. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари
рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномалар
реестрини юритиш**

62. Махсус ваколатли давлат органи кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномалар реестрини юритади.

63. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномалар реестрида қуйидаги маълумотлар кўрсатиб ўтилади:

ариза берувчиларнинг номи, уларнинг ташкилий-ҳуқуқий шакли, манзили, телефони;

рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномалар берилган сана ва тартиб рақами;

кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини қўллаш доираси ҳамда меъёрлари;

рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилиш муддати;

рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилишини тугатиш асоси ва санаси.

**11-боб. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини
рўйхатга олувчининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари**

64. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари ушбу Низом талабларига мувофиқ кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномага эга бўлган тақдирда реализация қилишга йўл қўйилади.

65. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномага эга субъектлар қуйидаги ҳуқуқларга эга бўлади:

ишлаб чиқарилган кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари билан улгуржи ва чакана савдо қилиш;

кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини белгиланган тартибда хорижий мамлакатлардан Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб кириш;

кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг истеъмолчилар ўртасида белгиланган тартибда рекламасини йўлга қўйиш;

кимёлаштириш воситаларини ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олиш тўғрисидаги аризани кўриб чиқишни рад этиш ҳақидаги, кимёлаштириш воситаларини ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома бериш ёхуд уни беришни рад этиш ҳақидаги қарорлар устидан қонунчиликда белгиланган тартибда шикоят қилиш.

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномага эга субъектлар қонунчилик ҳужжатларига мувофиқ бошқа ҳуқуқларга ҳам эга бўлиши мумкин.

66. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномага эга субъектларга қуйидаги мажбуриятлар юкланади:

кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олинган ишлаб чиқарувчидан олиб киришга;

яроқлилик муддати тугаган кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини савдога чиқармаслик;

яроқлилик муддати олти ойдан кам бўлган кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини хорижий мамлакатлардан Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб кирмаслик;

реализация қилишга чиқарилган кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини яроқлилик муддатига доимий эътибор қаратиш;

махсус ваколатли давлат органига кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари ҳақидаги маълумотларни белгиланган тартибда тақдим қилиш;

яроқлилик муддати тугаган кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини реализация қилишдан чиқариш, воситалар ва уларнинг идишлари утилизацияси (йўқ қилиниши)ни қонунчилик ҳужжатларида билан белгиланган талаблар асосида амалга ошириш.

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномага эга субъектлар қонунчилик ҳужжатларига мувофиқ бошқа мажбуриятларга ҳам эга бўлиши мумкин.

12-боб. Яқунловчи қоидалар

67. Мазкур Низом талабларини бузганликда айбдор шахслар қонунчилик ҳужжатларида белгиланган тартибда жавобгар бўладилар.

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ҳамда рўйхатга
олиш тартиби тўғрисидаги низомга
1-илова

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини
синовдан ўтказиш ҳамда рўйхатга олиш
СХЕМАСИ

Босқичлар	Субъектлар	Тадбирлар	Бажариш муддатлари
1-босқич	Ариза берувчи (республика ижро этувчи ҳокимият органлари, хўжалик бошқаруви органлари ҳамда ташкилий-ҳуқуқий шаклига кўра тадбиркорлик фаолияти субъектлари ёки унинг ишончли вакили)	1. Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари ҳамда—микробиологик ўғитлар ва ўсимликлар ўсишини бошқарувчи воситаларини рўйхатга олиш тўғрисидаги аризани тегишли хужжатлар билан биргаликда Ўсимликлар карантини ва ҳимояси агентлигига тақдим этади. 2. Минерал, органик ва органик-минерал ўғитларни рўйхатга олиш тўғрисидаги аризани тегишли хужжатлар билан биргаликда Ўсимликлар карантини ва ҳимояси агентлигига тақдим этади.	1. Ихтиёрий равишда, ҳар йили 1 февралга қадар 2. Ихтиёрий равишда, йил давомида
2-босқич	Ўсимликлар карантини ва ҳимояси агентлиги	1. Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари ҳамда микробиологик ўғитлар ва ўсимликлар ўсишини бошқарувчи воситалари бўйича аризаларни Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги кўмитаси ҳамда Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги билан биргаликда кўриб чиқади ва келишилган ҳолда рўйхатга олиш синовларини ўтказиш режасини тасдиқлайди. 2. Минерал, органик ва органик-минерал ўғитларни рўйхатга олиш тўғрисидаги аризани кўриб чиқади.	Ариза келиб тушгандан сўнг 15 иш кун ичида
3-босқич	Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги кўмитаси, Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги	Токсикологик ва гигиеник текширувлар жадвалини шакллантиради. Экологик ва токсикологик текширувлар жадвалини шакллантиради.	15 иш кун ичида

Босқичлар	Субъектлар	Тадбирлар	Бажариш муддатлари
4-босқич	Ариза берувчи (республика ижро этувчи ҳокимият органлари, хўжалик бошқаруви органлари ҳамда ташкилий-ҳуқуқий шаклига кўра тадбиркорлик фаолияти субъектлари ёки унинг ишончли вакили)	1. Синовлар ўтказиш учун препаратлар намунаси, эталон ва стандартларни ҳамда техник хужжатларни тақдим этади. 2. Аккредитацияланган лаборатория синовлари учун кимёлаштириш воситаларидан минерал, органик ва органик-минерал ўғитлари намуналари билан таъминлайди.	1. Синовдан бир ой олдин 2. Ариза тақдим этгандан сўнг
5-босқич	Илмий-тадқиқот ташкилотлари Аккредитациядан ўтган лабораториялар	Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари ҳамда микробиологик ўғитлар ва ўсимликлар ўсишини бошқарувчи воситаларини биологик самарадорлигини аниқлаш синовларини ўтказади. Агентлик ва аризачига ҳисоботларни тақдим этади. Кимёлаштириш воситаларининг лаборатория таҳлилларини ўтказади.	1. 1-2 вегетация даври мобайнида 2. Ҳар йили 1 ноябрга қадар 3. Методикага асосан
6-босқич	Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитаси	Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари ва улардан фойдаланиш қоидаларини токсикологик-гигиеник ва экологик баҳолашни амалга оширади. Амалга оширилган ишлар якуни бўйича ҳисоботларни таклиф ва тавсиялар билан биргаликда Ўсимликлар карантини ва ҳимояси агентлигига тақдим қилади.	1. Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари ҳамда микробиологик ўғитлар ва ўсимликлар ўсишини бошқарувчи воситаларини 6 ойгача бўлган муддатда 2. Кимёлаштириш воситаларини 30 иш куни ичида
7-босқич	Ўсимликлар карантини ва ҳимояси агентлиги	Синовлар якунига оид илмий ҳисоботлар, хулосаларни умумлаштириб, муҳокама қилади, рўйхатга олиш ёки рад этиш тўғрисида қарор қабул қилади.	Сўнгги ҳисобот тақдим этилган кундан 20 иш куни ичида
8-босқич	Ўсимликлар карантини ва ҳимояси агентлиги	1. Рўйхатга олиш қарори қабул қилинганда гувоҳномаларни расмийлаштиради ва ариза берувчига беради (ёки юборади). 2. Рад этиш тўғрисида қарор қабул қилинганда ариза берувчига бу ҳақида маълум қилади.	1. Тўловлар тўлиқ Агентлик ҳисобварағига келиб тушгандан сўнг 10 иш куни ичида 2. 3 иш куни ичида

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга
олиш тартиби тўғрисидаги низомга
2-илова

Кимёлаштириш воситаларини рўйхатга олиш учун

АРИЗА

 . .

кунойил

I. Умумий маълумотлар

1. Кимёлаштириш воситасини рўйхатдан ўтказиш учун ариза берилади

☐ ишлаб чиқарувчи ☐ импорт қилувчи ☐ қадоқловчи

(кераклигисини белгиланг!)

2. Ариза берувчининг қайд рақами

реестрда

Ваколатли орган

3. Жўнатувчи:

3.1. Номи

3.2. Юридик
манзили

3.3. Телефон
рақами

Факс рақами

Электрон почта
манзили

4. Ариза берувчи шахс ҳақида маълумот

4.1. Шахсий код

 -

4.2. Исми

4.3. Фамилияси

4.4. Шахсни тасдиқловчи ҳужжатнинг маълумотлари (агар шахсий код бўлмаса,
тўлдирилади):

4.4.1. Берилган ташкилот
номи

4.4.2. Сана

4.4.3. Берилган вақти

5. Кимёлаштириш воситасини ишлаб чиқарувчиси:

5.1. Номи

5.2. Манзили

5.3. Телефон рақами

Факс рақами

Электрон почта манзили

Веб-саҳифаси

5.4. Ваколатли орган реестрида ишлаб чиқарувчининг қайд рақами

II. Кимёлаштириш воситаси ҳақида маълумот

6. Тип (гурух)

A	Оддий минерал ўғитлар	
B	Комплекс (мураккаб) минерал ўғитлар	
C	Суюқ минерал ўғитлар	
D	Фақат иккиламчи озиклантирувчи элементларни ўз ичига олган ўғитлар	
E	Фақат микроэлементларни ўз ичига олган ўғитлар	
F	Оҳакли материаллар	
G	Органик ва органик-минерал ўғитлар	
H	Махсус мақсадларда ишлатиладиган ўғитлар	
I	Микробиологик ўғитлар	
J	Ўсимликлар ўсишини бошқарувчи воситалар (стимулятор)	

7. Номи

7.1. Расмий номи

7.2. Савдо номи

8. Ишлаб чиқариш методи (усули)

9. Хомашё

10. Фойдаланиш бўйича кўрсатмалар

Тақдим этилган маълумотларнинг тўғрилигини тасдиқлайман

(ариза берувчининг фамилияси, исми, отасининг исми ва имзоси)

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга
олиш тартиби тўғрисидаги низомга
2а-илова

Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситасини рўйхатга олиш учун
АРИЗА*

T/p	Маълумотлар
1.	Ариза берувчи тўғрисида маълумот
	Ариза берувчи (номи ва ташкилий-ҳуқуқий шакли)
	Почта манзили ва жойлашган жойи, телефон, факс, e-mail
	Раҳбарнинг Ф.И.О
	Ишлаб чиқарувчи ташкилот тўғрисида маълумот
	Ташкилот номи, ташкилий-ҳуқуқий шакли
	Ариза ариза берувчилар томонидан йил давомида тақдим этилади
2.	Лицензия рақами, фаолият тури, амал қилиш муддати
	Юридик манзили телефон, факс, e-mail
	Раҳбарнинг Ф.И.О
3.	Восита тўғрисида маълумот
	Номи (савдо номи)
	Халқаро патентланмаган номи
	Препарат шакли
	Препарат тури
	Концентрацияси (г/л, г/кг, ФБ/г, ФБ/мл)
	Қўлланилган экин тури ёки объекти
	Зарарли организм
	Сарф меъёри
	Қўллаш усули
	Қўллаш даври (ҳимояланадиган ўсимликнинг ривожланиш фазаси)
	Қўллаш такрорийлиги
4.	Восита хомашёси тўғрисида маълумот
	Таъсир этувчи модда(лар)ни ишлаб чиқарувчи ташкилот, давлат
	Таъсир этувчи модда(лар) (ISO)
5.	Воситанинг яроқлилик муддати тўғрисида маълумот
	Яроқлилик муддати
	Бирламчи ўрамни биринчи маротаба очилгандан ёки эритилгандан сўнг сақлаш (яроқлилик муддати)
6.	Воситани сақлаш тўғрисида маълумот

Тўлдирилган сана: 20__ йил “__” _____

Ариза берувчининг Ф.И.О., имзоси

*Ҳар бир ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари учун ариза алоҳида тўлдирилади.

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя
қилиш воситаларини синовдан ўтказиш ҳамда
рўйхатга олиш тартиби тўғрисидаги низомга
3-илова

Хавфсизлик паспорти

1. Моддалар/аралашмалар ва компания/ташкилотлар таърифи:

- 1) маҳсулот таърифи;
- 2) моддалар/аралашмаларнинг тавсия этилган ва тавсия этилмаган белгиланган ишлатиш доираси;
- 3) етказиб берувчи тўғрисида маълумот;
- 4) тезкор алоқа учун телефон рақами.

2. Хавфни аниқлаш (идентификациялаш):

- 1) модда ёки аралашманинг таснифи;
- 2) ёрлиқ элементлари;
- 3) бошқа хавф турлари.

3. Таркиби/ингредиентлар ҳақида маълумот:

- 1) моддалар;
- 2) аралашмалар.

4. Биринчи ёрдам чоралари:

- 1) биринчи ёрдам чораларининг тавсифи;
- 2) ўткир ва кечиктирилган энг муҳим аломатлар ва таъсирлар;
- 3) шошилиш тиббий ёрдам ва зарур бўлган махсус парвариш ҳақида кўрсатма.

5. Ёнғин ва портлаш хавфсизлигини таъминлаш чоралари ва воситалари:

- 1) ёнғинга қарши воситалар;
- 2) модда ёки аралашмадан келиб чиқадиган махсус хавф омиллари;
- 3) ўт ўчирувчилар учун тавсиялар.

6. Авариялар ва фавқулодда вазиятлар ҳамда уларнинг оқибатларининг олдини олиш ва бартараф қилиш чоралари:

- 1) шахсий эҳтиёт чоралари, ҳимоя воситалари ва фавқулодда вазиятлар;
- 2) атроф-мухитни муҳофаза қилиш чоралари;
- 3) хавф кенгайишининг олдини олиш ва тозалаш усуллари ва воситалари;
- 4) бошқа бобларга ҳавола.

7. Юклаш, тушириш, сақлаш ва муомалада бўлиш қоидалари:

- 1) хавфсиз фойдаланиш бўйича эҳтиёт чоралари;
- 2) хавфсиз сақлаш шартлари, шу жумладан, барча турдаги номувофиқликлар;
- 3) махсус якуний қўллаш доиралари.

8. Хавфни назорат қилиш ва шахсий ҳимоя воситалари:

- 1) назорат қилиш параметрлари;
- 2) таъсирни назорати қилиш.

9. Физик ва кимёвий хусусиятлар:

- 1) асосий физик ва кимёвий хоссалар ҳақида маълумот;
- 2) техник хавфсизлик бўйича бошқа маълумот.

10. Барқарорлик ва реакция қобиляти:

- 1) реактивлик;
- 2) кимёвий барқарорлик;
- 3) хавфли реакциялар эҳтимоли;
- 4) олдини олиш керак бўлган ҳолатлар;
- 5) мос келмайдиган материаллар;
- 6) парчаланишдаги хавфли моддалар.

11. Токсиклик ҳақида маълумотлар:

- 1) токсикологик таъсирлар ҳақида маълумот;
- 2) қўшимча маълумотлар.

12. Атроф-муҳитга таъсири ҳақида маълумот:

- 1) токсиклик;
- 2) барқарорлик ва дегратация;
- 3) биоаккумуляция потенциали;
- 4) атроф-муҳитдаги ҳаракатчанлик (тарқалиши);
- 5) чидамлилиқ, биоаккумуляторлик ва токсикликни (PBT) ёки юқори барқарорлик ва юқори биоаккумуляторликни (vPvB) баҳолаш натижалари;
- 6) бошқа ножўя таъсирлар.

13. Утилизация қилиш бўйича тавсиялар:

- 1) заҳарли кимёвий моддалар чиқиндилари ҳамда улардан бўшаган қадоклаш идишлари билан боғлиқ ишларни амалга ошириш.

14. Ташиш (транспортировка) ҳақида маълумот;

- 1) Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тавсияларига мувофиқ юк тушириш турининг ва/ёки транспортнинг номланиши;
- 2) транспорт воситаларининг турлари;
- 3) транспорт тамғаси ва қадоклаш гуруҳи;
- 4) амалдаги қоидаларга мувофиқ хавфсиз ташиш бўйича тавсиялар (шу жумладан, корхона ҳудудида).

15. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар (миллий ва халқаро қонунчиликда) ҳақида маълумотлар:

- 1) моддалар ва аралашмалар билан боғлиқ хавфсизлик, соғлиқни ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасидаги қонунчилик талаблари;
- 2) кимёвий хавфсизликни баҳолаш.

16. Қўшимча маълумотлар:

- 1) хавфсизлик паспортини қайта кўриб чиқишда (қайта нашр этишда) ўзгартиришлар киритилган бўлимларни кўрсатиш лозим;
- 2) хавфсизлик паспортини тузишда ишлатилган маълумотлар манбаларининг рўйхати.

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга
олиш тартиби тўғрисидаги низомга
4-илова

**I. Такдим қилинаётган микробиологик ўғитнинг фаол ингредиент
ва препаратив шаклининг (бактериал, замбуруғли, вирусли,
микроспородиал препаратлар, микроорганизмларнинг ҳаёт фаолияти
маҳсули асосида) таркиби ва хусусиятлари тўғрисида**

МАЪЛУМОТ

Т/р	Ҳосила берувчи штаммнинг хоссалари
1.	Микроорганизмнинг тур номи (лотинча номланиши)
2.	Штаммнинг (изолятнинг) рақами ёки номланиши
3.	Штамм ажратиб олинган манба
4.	Хос-морфологик ва биокимёвий хоссалар, идентификациялашнинг тестлари ва мезонлари (идентификациялашни амалга оширган муассаса ҳам кўрсатилсин)
5.	Зарарли объектга нисбатан патогенлик ёки антагонизм
6.	Шу турдаги мавжуд штаммлардан фарқи (жумладан, чет элда)
7.	Шу турдаги микроорганизмларнинг бошқа штаммларини лизирловчи фагларга муносабати
8.	Штаммни сақлаш усули, шарт-шароити ва сақланадиган муҳит таркиби
9.	Микроорганизмларни кўпайтириш усули, шарт-шароити ва сақланадиган муҳит таркиби. Вируслар ва микроспоридийлар учун улар етиштириладиган махсус хомашёнинг хусусиятлари кўрсатилади
10.	Атроф-муҳит ва биоматериалнинг микробли муҳитида микроорганизм мавжудлигини аниқлаш усули
11.	Штамм ҳосил қиладиган маҳсулот (кимёвий таркиби, тузилиш формуласи, барқарорлиги, қолдиқларини аниқлаш усули)
12.	Агрегат ҳолати
13.	Намланиши
14.	Таркибидаги нам миқдори (%)
15.	Ёт микрофлора мавжудлиги
16.	Таъсир этувчи сабабни аниқлаш усули

**II. Тақдим қилинаётган микроорганизмни токсикологик баҳолаш
(бактериялар, замбуруғлар) тўғрисида**

МАЪЛУМОТ

T/p	Ҳосила берувчи штаммнинг хоссалари
	<i>a) Микроблар синтез қилган маҳсулотларни токсикологик баҳолаш</i>
1.	Перорал таъсир этувчи ўткир токсиклик (сичқонлар, каламушлар) — LD ₅₀ , ўткир таъсир чегараси
2.	Тери орқали таъсир этувчи ўткир токсиклик — LD ₅₀
3.	Ўткир ингаляцион токсиклик — CD ₅₀ , ўткир таъсир чегараси
4.	Ўткир интоксикациянинг клиник белгилари
5.	Тери ва шиллиқ қаватларга қўзғатувчи таъсир
6.	Ўткирости перорал токсиклик (кумулятив хоссалари), кумуляция коэффиценти
7.	Теридаги ўткирости токсиклик
8.	Сенсибилизацияловчи таъсир, иммунотоксиклик
9.	Сурункали токсиклик (чегаравий ва самарасиз дозалар)
10.	Онкогенлик (дастлабки умумлаштирувчи материаллар — тажриба остидаги ҳайвонларда ўсмалар учраши частотаси тўғрисида абсолют қийматларда ҳамда битта ҳайвонга тўғри келувчи ўсмалар миқдорининг самарали миқдorigа нисбатан олинган маълумотлар, барча жойлашган жойлари бўйича ўсмаларни гистологик турининг миқдори ва частотаси, метастаз бериши, ҳайвонларни тирик қолиши, онкоген хавф коэффиценти, биринчи ўсмани аниқлаш муддати, эксперимент ўтказилаётган ҳайвонларнинг экспериментал тарихий назорати бўйича маълумотлар)
11.	Тератогенлик ва эмбриотоксиклик — ҳомиладаги аномалияларни ва ҳомила учун токсикликни аниқлашга имкон берувчи услубий ёндашувларни қўллаган ҳолда
12.	Репродуктив токсиклик, икки авлод усулини қўллаган ҳолда ва гонадотоксиклик
13.	Мутагенлик: микросомал фаоллашувли ва фаоллашувсиз ген мутациялари мавжудлигига тестлар, шу жумладан, Эймс тести ва хамиртурушда тестлар; хромосомали аберрациялар (лаборатория ҳайвонларида in vivo); инсоннинг периферик қони лимфоцитларида in vitro. Шунингдек, бошқа, аммо учтадан кам бўлмаган, шу жумладан, Эймс тестини ўтказишга йўл қўйилади
14.	Сут эмизувчилар организмидаги метаболизм, асосий метаболитлар, уларнинг токсиклиги, токсикокинетикаси ва зарур бўлса, токсикодинамикаси
15.	Зарарли таъсирни (токсикликни) лимитловчи кўрсаткич

Т/р	Ҳосила берувчи штаммнинг хоссалари
16.	Инсон танаси оғирлигига қараб йўл қўйиладиган мг/кг/вазн суткалик доза (ЙСД)
17.	Ташқи муҳитда (ҳаво, сув, тупроқ, озиқ-овқат маҳсулотлари ва бошқалар) йўл қўйиладиган чегаравий концентрация (ЙЧК) асосланиши
	<i>б) Микробиологик препаратнинг препаратив шаклини токсикологик баҳоланиши</i>
1.	Ўткир перорал токсиклик (сичқонлар, каламушлар) – LD ₅₀
2.	Ўткир ингаляцион токсиклик – LD ₅₀
3.	Тери ва шиллиқ қаватларга қўзғатувчи ва резорбтив (зарур бўлса) таъсир
4.	Сенсибилизацияловчи таъсири
5.	Кумулятив хоссалари (микроорганизмларнинг ҳаётий фаолияти маҳсули асосида ясалган препаратлар учун)
6.	Дисбактериотик таъсири
7.	Контаминант микрофлора таркиби (вирусли ва микроспородиал препаратлар учун) ва иссиқ қонли ҳайвонлар учун патогенлиги бўйича маълумотлар
8.	Вақт ўтгандан кейинги таъсирлари (таркибида токсин мавжуд препаратлар учун), мутагенлик (Эймс тести), гератогенлик

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга
олиш тартиби тўғрисидаги низомга
5-илова

Кимёлаштириш воситаларининг маркировкасига талаблар

Т/р	Такдим этилиши керак бўлган маълумотлар	Изоҳ
1.	Кимёлаштириш воситасини рўйхатга олганлик тўғрисида гувоҳнома рақами	Рақам Агентлик томонидан берилади
2.	Кимёлаштириш воситасининг расмий номи	12-иловага мувофиқ
3.	Кимёлаштириш воситасининг савдо номи	Агар савдо номи мавжуд бўлса, ушбу ўғитнинг хомашёси, таркиби ва ишлаб чиқариш усулига зид бўлмаслиги керак
4.*	Эълон қилинган кўрсаткичлар	12-илованинг 5-устуни
5.	Хомашё	Келиб чиқиши ҳайвон ёки ўсимлик организмларидан бўлган органик бирикмаларни ўз ичига олган ўғитлар
5.	Фойдаланиш бўйича кўрсатмалар	Фақат микроэлементларни ўз ичига олган ўғитлар “Дикқат! Меъёридан ошиқ қўллаш зарар келтириши мумкин”. Ҳайвонлардан олинган органик ва органик-минерал ўғитларнинг ёрлиғида (ёмғир чувалчанглари билан ишлов берилган ўғитлар бундан мустасно) “Қишлоқ хўжалиги ҳайвонларини боқиш ва ишлов берилгандан кейин камида 21 кун давомида экинларда фойдаланиш тақиқланади” деган ёзув бўлиши керак
6.	Сақлаш бўйича кўрсатмалар	Хавфсизлик маълумотлар варағига кўра суюқ ўғитлар учун сақлаш ҳарорати ва бошқа махсус талаблар кўрсатилган бўлиши керак. Кимёвий моддалар учун, агар мавжуд бўлса, сақлаш муддати кўрсатилган бўлиши керак
7.	Хавфлилиги бўйича маълумотлар	Хавфсизлик паспортига асосан

Т/р	Тақдим этилиши керак бўлган маълумотлар	Изоҳ
8.	Кафолатланган аниқ вазн ёки ҳажм	Агар ялпи оғирлик (ёки ҳажм) кўрсатилган бўлса, пакетнинг оғирлиги (ёки ўғитнинг ҳақиқий ҳажми) ҳам кўрсатилади
9.	Ишлаб чиқарувчи, импорт қилувчи ва қадоқловчининг номи ва манзили	Ишлаб чиқарувчи ва импорт қилувчи номи ва манзили кўрсатилиши керак. Қадоқловчи ишлаб чиқарувчи, импорт қилувчи ва қадоқловчининг номи ва манзили кўрсатилиши керак.

** Қуйидаги маълумотлар тақдим этилади:*

1.1. Асосий озиқа моддалари N-P-K тартибида кимёвий белгилар билан кўрсатилган азот (N), фосфор (P) ёки калий (K) ни талаб қилади.

1.2. Кимёвий белгилар билан белгиланган Ca-Mg-Na-S кетма-кетлигида, эълон қилинган иккиламчи озиқа моддалари кальций (Ca), магний (Mg), натрий (Na) ёки олтингугурт (S).

1.3. Эълон қилинган озиқа моддаларининг таркибини кўрсатадиган рақамлар, яъни умумий азот (N), фосфор пентоксиди (P_2O_5) сифатида жами фосфор ёки калий оксиди (K_2O) сифатида жами калий, сўнгра қавс ичида умумий кальций оксиди (CaO), магний оксиди (MgO), натрий оксиди (Na_2O) ёки олтингугурт триоксиди (SO_3) миқдорларини кўрсатувчи рақамлар.

1.4. Қуйидаги эълон қилинган озиқа моддаларининг таркиби қуйидаги тартибда ва массаси фоиз билан ифодаланади:

1.4.1. азот (N):

1.4.1.1. умумий азот (N);

1.4.1.2. нитратли азот шаклида;

1.4.1.3. аммиакли азот шаклида;

1.4.1.4. карбамид шаклида;

1.4.1.5. карбамидоформальдегид, изобутилидендимочевина, кротонилидендимочевина шаклида;

1.4.1.6. цианамид азот шаклида;

1.4.2. фосфор пентоксиди (P_2O_5):

1.4.2.1. умумий фосфор пентоксиди (P_2O_5);

1.4.2.2. сувда эрувчан фосфор пентоксиди (P_2O_5);

1.4.2.3. аммоний цитратнинг нейтрал эритмасида эрувчан фосфор пентоксиди (P_2O_5);

1.4.2.4. таркибида форфорит уни мавжуд булса - чумоли кислотасида эрувчан фосфор пентоксиди (P_2O_5);

1.4.3. сувда эрувчан калий оксиди (K_2O)

1.4.4. кальций оксиди (CaO)

1.4.5. магний оксиди (MgO)

1.4.6. натрий оксиди (Na_2O)

1.4.7. олтингугурт триоксиди (SO_3)

1.4.8. 1.4.4., 1.4.5., 1.4.6., 1.4.7-бандларда қайд этилган:

1.4.8.1. сувда тўлиқ эрийдиган бўлса - фақат сувда эрийдиган таркиб шаклида;

1.4.8.2. агар кўрсатилган озиқа моддаларининг эрийдиган таркиби белгиланган озуқа моддаларининг умумий таркибининг камида тўртдан бир қисмини ташкил этса - умумий таркиб ва сувда эрувчан таркиб шаклида;

1.4.8.3. бошқа ҳолларда умумий таркиби кўрсатилади.

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга
олиш тартиби тўғрисидаги низомга
5а-илова

**Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг маркировкаси
ва ўрам-кути ёрлиғига талаблар**

Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатдан ўтказиш учун ҳар бир аризага қуйидаги талабларга жавоб берадиган ва ўзбек тилида чоп этилган маҳсулот ёрлиғи тақдим этилиши лозим:

1) барча ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг ёрлиғида қуйидаги ёзувлар бўлиши лозим: “Мазкур воситадан ёрликда кўрсатилганлардан фарқли равишда фойдаланиш тақиқланади” ва “Ишлатишдан олдин диққат билан ўқинг!”;

2) ёрлиқларда ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг халқаро классификацияга мос равишда хавф таснифига кўра тегишли сигнал сўзлари бўлиши (Хавфли!, Эҳтиёт бўлинг!);

3) ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг хавфини акс эттирувчи хавф пиктограммалари халқаро талабларда белгиланганидек киритилиши керак;

4) ишлаб чиқариш ва қадоқлаш компанияси, шунингдек, почта манзили кўрсатилиши;

5) пестициднинг савдо номи, рўйхатдан ўтказувчи компания (ариза берувчи);

6) таъсир этувчи фаол модда номи ёки микроорганизмнинг тури ва штамми;

7) фаол модданинг грамм/литр ёки грамм/килограммдаги миқдори (тирик ҳужайралар титри ёки уларнинг метаболик маҳсулоти);

8) пестициднинг препарат шакли;

9) қўллаш доираси, фойдаланиш регламентлари, воситанинг ва ишчи эритманинг қўллаш меъёрлари;

10) ҳар экин тури учун кутиш даври;

11) чекловлар:

пестициднинг токсиклиги (хавф даражаси) кўрсатилган бўлиши;

пестицидни сақлаш, ташиш ва ишлатишда эҳтиёт чоралари;

биринчи ёрдам қилиш маълумотлари;

12) тўкилган воситаларни зарарсизлантириш усуллари;

13) восита ишлаб чиқарилган сана ва яроқлилик муддати;

14) хавфлилик даражасига қараб, пиктограммалар ва рангли чизиқлар халқаро талабларга мувофиқ ёрлиққа туширилади;

15) пестициднинг рўйхатга олинганлик рақами.

ANCILLARY PANEL

MAIN PANEL

ANCILLARY PANEL

Hazard statements Precautionary statements Always: DO NOT eat, drink or smoke when using this product WASH AFTER USE First aid & medical advice Always: Contact details of poison centre Accidental spills advice [QR Code]	Product Name Common name, concentration and formulation type, any other GHS product identifiers Description of product and field of use READ THE LABEL BEFORE USE KEEP LOCKED AWAY AND OF REACH OF CHILDREN Signal word Registration number: [User category] Manufacturer Distributor, agent, registrant Release date shelf life: Batch number:	[Statutory heading] Directions for use Crop(s); pest(s); warnings/restrictions; dose rate(s); mixing instructions; incompatibilities; application method; pre-harvest interval(s); re-entry period; resistance prevention information; etc. Storage & disposal Legal responsibility
--	---	---

Trade mark acknowledgment (s)

Net content

Hazard colour band

Precautionary pictograms

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга
олиш тартиби тўғрисидаги низомга
6-илова

**Тақдим қилинаётган кимёлаштириш ва барча турдаги минерал
ўғитларнинг физикавий-кимёвий хусусиятлари тўғрисида
МАЪЛУМОТ**

***А) Таркибий ташкил этувчи моддаларнинг физикавий-кимёвий
хусусиятлари***

1. Таркибий ташкил этувчи моддаларнинг (ISO, IUPAC, CAS RN бўйича) номланиши (жумладан, қўшиладиган органик моддалар: гуминлар, ўсимликлар ўсишини бошқарувчи препаратлар)
2. Тузилиш формуласи (оптик изомерлари кўрсатилсин)
3. Эмпирик формуласи
4. Молекуляр оғирлиги
5. Агрегат ҳолати
6. Ранги, ҳиди
7. Сувли эритмаларнинг музлаш ҳарорати
8. Сувда эриши
9. Органик эритувчиларда эриш кўрсаткичи, мг/100 мл
10. Эриш ҳарорати
11. Қайнаш ва музлаш ҳарорати
12. Маҳсулотнинг ишлатиш шакли. Таркибига кирувчи компонентларнинг меъёрий техник ҳужжатлари

Б) Тайёр ўғитнинг физикавий-кимёвий хусусиятлари

1. Агрегат ҳолати
2. Ранги, ҳиди
3. Сувли эритманинг барқарорлиги
4. Рн
5. Ўғитнинг намлиги, (%).
6. Зичлиги
7. Намланиши
8. Термо ва фотобарқарорлиги
9. Сувли эритманинг қайнаш, музлаш ва кристаллашув ҳарорати
10. Коррозия хусусияти
11. Аралашмаларнинг сифати ва миқдори бўйича таркиби ва сертификатлаш кўрсаткичлари
12. Умумий азотнинг массавий улуши (N) %, кам эмас, шу жумладан:
Аммонийли азот(N-N H₄)
Карбамидли азот (N-N H₂)
Нитратли азот (N-N O₃)
13. Сувда эрувчан фосфор пентаоксид (P₂O₅)нинг массавий улуши, %, кам эмас

14. Сувда эрувчан калий (K_2O)нинг массавий улуши, %, кам эмас
15. Кальцийнинг масса улуши, %, кам эмас
16. Сувда эрувчан магний (MgO), %, кам эмас
17. Умумий сувда эрувчан Бор, %, кам эмас
18. Умумий сувда эрувчан темир (Fe), %, кам эмас
19. Умумий сувда эрувчан рух (Zn), %, кам эмас
20. Умумий сувда эрувчан марганец (Mn), %, кам эмас (шунингдек, бошқа микроэлементлар)
21. Сочилувчанлиги, %
22. Гранулаларнинг статик мустаҳкамлиги, mPs (kg/cm^2) камида
23. Гранулометрик таркиби, қуйидаги ўлчамли гранулаларнинг масса улуши:
 - 1 mm дан кам, кўп эмас
 - 1 mm дан 4 mm гача, %, камида
 - 6,3 mm дан кўп, %, кўп эмас
24. Тайёр ўғитнинг (кукун, гранула ва шу кабилар) ташкилот стандарти лойиҳаси илова қилинади
25. Маҳсулотнинг таркиби, аралашмаларни ва шу кабиларни аниқлаш учун қўлланадиган таҳлилий усуллар илова қилинади
26. Токсик хусусияти (хавфлилик тоифаси кўрсатилади)
27. Ўғитнинг аккредитацияланган лабораторияда ўтказилган маҳсулот сифати тўғрисидаги таҳлил хулосаси илова қилинсин

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга
олиш тартиби тўғрисидаги низомга
ба-илова

**Тақдим қилинаётган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг
физикавий-кимёвий хусусиятлари тўғрисида**

МАЪЛУМОТ

А) Таъсир қилувчи модданинг физикавий-кимёвий хусусиятлари

1. Таъсир қилувчи модда (ISO, IUPAK, CAS RN бўйича)
2. Тузилиш формуласи (оптик изомерлари кўрсатилсин)
3. Эмпирик формуласи
4. Молекуляр оғирлиги
5. Агрегат ҳолати
6. Ранги, ҳиди
7. Ҳарорат 1 – 20°C ва 40°C бўлганида буғларнинг босими, мм.с.мб.уст да кўрсатилсин
8. Сувда эриши
9. Органик эритувчиларда эриш кўрсаткичи, мг/100 мл
10. Эриш ҳарорати
11. Қайнаш ва музлаш ҳарорати
12. Чақнаш ва алангаланиш ҳарорати
13. Зичлиги (модда газсимон ҳолатда бўлса), ҳароратнинг t-0°C ва босим 760 мм симоб устунида кўрсатилсин

Б) Техникавий маҳсулотнинг физикавий-кимёвий хусусиятлари

1. Техникавий маҳсулотнинг тозалиги, аралашмаларнинг сифати ва миқдори бўйича таркиби
2. Агрегат ҳолати
3. Ранги, ҳиди
4. Эриш ҳарорати
5. Чақнаш ва алангаланиш ҳарорати
6. Зичлиги (модда газсимон ҳолатда бўлса), ҳароратнинг t-0°C ва босим 760 мм симоб устунида кўрсатилсин
7. Термо ва фотобарқарорлиги
8. Маҳсулотнинг тозалигини, шунингдек, маҳсулотнинг таркиби, изомерлари, аралашмаларни ва шу кабиларни аниқлаш учун қўлланадиган таҳлилий усул (ушбу банд резюмеда акс этмайди)

В) Препаратив шаклининг физикавий-кимёвий хусусиятлари

1. Агрегат ҳолати
2. Ранги, ҳиди
3. Сув эмульсияси ёки суспензиясининг барқарорлиги
4. Рн
5. Намлик даражаси (%)
6. Ёпишқоқлиги
7. Дисперслиги (зарраларга ажраши)

8. Зичлиги
9. Зарраларнинг (кукун, гранула ва ш.к.) ўлчами
10. Намланиши
11. Чақнаш ва алангаланиш ҳарорати
12. Қайнаш, музлаш ва кристаллашув ҳарорати
13. Портлаш хавфи
14. Учувчанлиги
15. Коррозия хусусияти
16. Аралашмаларнинг сифати ва миқдори бўйича таркиби
17. Кимёвий номланиши
18. Бошқа пестицидлар билан бирга қўллаш имконияти
19. Таъсир қилиш тезлиги
20. Ҳимоявий таъсир даври
21. Мутагенлик ва фитотоксик хусусияти
22. Резистентлик юзага келиш имконияти
23. Токсик хусусияти (хавфлилик тоифаси кўрсатилади)
24. Қолдиқ (сувда, ҳавода, тупроқда, озиқ-овқат маҳсулотларида) миқдорларини аниқлаш усули илова қилинсин. Мослаштирилган услубларни тақдим этишга йўл қўйилади

Кимёлаштириш ва ўсимликларни химоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга
олиш тартиби тўғрисидаги низомга
7-илова

**Такдим қилинаётган ўсимликларни химоя қилиш воситаларининг
токсикологик-гигиеник таърифи тўғрисида**

МАЪЛУМОТ

А) Таъсир этувчи модданинг токсикологик таърифи

1. Оғиз орқали (перорал) таъсир этувчи ўткир токсиклик (заҳарлилик) (сичқонлар, каламушлар) – LD₅₀, ўткир таъсир чегараси
2. Тери орқали таъсир этувчи ўткир токсиклик – LD₅₀
3. Нафас йўллари орқали (ингаляцион) таъсир этувчи ўткир токсиклик — CD₅₀, ўткир таъсир чегараси
4. Токсик таъсир механизми (нишон бўлувчи органлар), ўткир ва сурункали интоксикация (заҳарланиш)нинг клиник белгилари
5. Тери ва шиллиқ қаватларга қўзғатувчи таъсир
6. Товуқларда секинлашган нейротоксик таъсири (фосфорорганик пестицидлар учун мажбурий, бошқалари учун – зарурат туғилса)
7. Ўткирости перорал токсиклик (кумулятив хоссалари), кумуляция коэффициенти
8. Теридаги ўткирости токсиклик
9. Сенсibiliзацияловчи таъсир, иммунотоксиклик
10. Сурункали токсиклик (чегаравий ва самарасиз дозалар)
11. Онкогенлик, ҳайвонларнинг икки турига (сичқонлар, каламушлар) икки йил мобайнида синовдан ўтаётган моддани киритиш йўли билан аниқланади ва тирик қолиш бўйича материаллар (жадвал ёки эгри чизиқлар) такдим қилиш, шунингдек, интеркуррент (Каплан – Мейер усули бўйича) ўлим даражасини ҳисобга олган ҳолда, эффектив миқдор (биринчи ўсма пайдо бўлгунча ёки аниқлангунча яшаб қолган ҳайвонлар миқдори) бўйича аниқландиган барча гистологик тур ва локализациядаги хавфли ва безарар ўсмаларнинг учраш частотаси билан белгиланади; экспериментал ва тарихий назорат бўйича маълумотлар
12. Тератогенлик ва эмбриотоксиклик – ҳомиладаги аномалияларни ва ҳомила учун токсикликни аниқлашга имкон берувчи услубий ёндашувларни қўллаган ҳолда
13. Репродуктив токсиклик, икки авлод усулини қўллаган ҳолда ва гонадотоксиклик
14. Мутагенлик: метаболик фаоллик билан ва фаоллашмаган ген мутациялари учун Эймс тести; инсоннинг периферик қонидаги лимфоцитларда *in vitro* цитогенетик тести (хромосомали аберрациялар); кемирувчиларнинг суяк кўмиги ҳужайраларида *in vivo* цитогенетик тест (хромосомали аберрациялар, микроядролар). Шунингдек бошқа, аммо учтадан кам бўлмаган, жумладан, Эймс тести ва сут эмизувчилар учун *in vivo* тестини ҳисобга олган ҳолда тестларини ўтказишга йўл қўйилади.

15. Сут эмизувчилар организмидаги метаболизм, асосий метаболитлар, уларнинг токсиклиги, токсикокинетика ва зарур бўлса токсикодинамика
16. Зарарли таъсирни лимитловчи кўрсаткич
17. Инсон танаси оғирлигига қараб йўл қўйиладиган мг/кг/вазн суткалик доза (ЙСД). Атроф-муҳит объектларида, жумладан, қишлоқ хўжалиги ўсимликларидаги метаболизм

Б) Препаратив шаклнинг токсикологик таъсири

1. Ўткир перорал токсиклик (сичқонлар, каламушлар) – LD₅₀
2. Тери орқали таъсир этувчи ўткир токсиклик – LD₅₀
3. Ўткир ингаляцион токсиклик – LD₅₀
4. Тери ва шиллиқ қаватларга қўзғатувчи таъсир
5. Ўткирости перорал токсиклик (кумулятив хоссалари), кумуляция коэффиценти
6. Теридаги ўткирости токсиклик (терига яққол хавф туғдирувчи препаратлар учун)
7. Ўткирости ингаляцион токсиклик (ингаляцион хавф туғдирувчи препаратлар учун)
8. Сенсибилизацияловчи таъсир
9. Препаратив шакл компонентларининг токсикологик таъсири (тўлдирувчилар, эмульгаторлар, стабилизаторлар, эритувчилар ва шу кабилар). Пестицид таркибида таъсир этувчи моддага нисбатан токсик таъсирни анча кучайтирувчи моддалар мавжуд бўлса, пестициднинг препаратив шаклини токсикологик баҳолаш бўйича маълумотлар таъсир этувчи модда ва препаратив шакл компонентларининг хусусиятлари, шунингдек, метаболизмни ҳисобга олиб кенгайтирилиши мумкин
10. Мутагенлик
11. Ташқи муҳитда (ҳаво, сув, тупроқ, озиқ-овқат маҳсулотлари ва бошқалар) йўл қўйиладиган чегаравий концентрация (ЙЧК) асосланиши
12. Препаратни сақлаш шароити ва муддатлари
13. Препаратни ташиш, сақлаш ва у билан ишлашда хавфсизлик чоратадбирлари
14. Ишчи суюқликни тайёрлаш тартиби
15. Бошқа мамлакатларда рўйхатга олиниши (рўйхат гувоҳномасининг рақами, берилган сана, қўллаш соҳаси ва тартиби)
16. Мўлжалланган мақсади
17. Ўсимлик ва ҳайвонот дунёсининг фойдали объектларини муҳофаза қилиш бўйича таъсиялар
18. Заҳарланганда кўрсатиладиган биринчи ёрдам
19. Кийим-бош, ўрам-идиш, оқиб ёки тўкилиб кетган препарат, транспорт воситаларини зарарсизлантириш усуллари, ўрам-идиш ва яроқсиз ҳолга келган препаратни утилизация (чиқиндига чиқариш) усуллари
20. Препарат билан ишлайдиган аҳоли ва шахсларнинг хавфсизлигини таъминлайдиган гигиеник нормативлар:
озик-овқат маҳсулотлари таркибида йўл қўйиладиган минимал рухсат этилган микдори (МРМ);

сув таркибида, ишчи зонанинг ҳавосида, атмосфера ҳавосида йўл
қўйиладиган чегаравий концентрация (ЙЧК);
тупроқдаги ОДК;
санитария-муҳофаза зонаси;
ишга чиқиш муддати;
пестициднинг амалдаги юкламаси

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга
олиш тартиби тўғрисидаги низомга
8-илова

**Тақдим қилинаётган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг,
микробиологик препаратларнинг фаол ингредиент ва препаратив
шаклининг (бактериал, замбуруғли, вирусли, микроспородиал
препаратлар, микроорганизмларнинг ҳаёт фаолияти маҳсули асосида)
таркиби ва хусусиятлари тўғрисида**

МАЪЛУМОТ

Т/р	Ҳосила берувчи штаммнинг хоссалари
1.	Микроорганизмнинг тур номи (лотинча номланиши)
2.	Штаммнинг (изолятнинг) рақами ёки номланиши
3.	Штамм ажратиб олинган манба
4.	Морфологик ва биокимёвий хоссалари, идентификациялашнинг тестлари ва мезонлари (идентификациялашни амалга оширган муассаса ҳам кўрсатилсин)
5.	Зарарли объектга нисбатан патогенлик ёки антагонизм
6.	Шу турдаги мавжуд штаммлардан фарқи (жумладан, чет элда)
7.	Шу турдаги микроорганизмларнинг бошқа штаммларини лизирловчи фағларга муносабати
8.	Штаммни сақлаш усули, шарт-шароити ва сақланадиган муҳит таркиби
9.	Микроорганизмларни кўпайтириш усули, шарт-шароити ва сақланадиган муҳит таркиби. Вируслар ва микроспоридийлар учун улар етиштириладиган махсус хомашёнинг хусусиятлари кўрсатилади
10.	Атроф-муҳит ва биоматериалнинг микробли муҳитида микроорганизм мавжудлигини аниқлаш усули
11.	Штамм ҳосил қиладиган маҳсулот (кимёвий таркиби, структуравий формуласи, барқарорлиги, қолдиқларини аниқлаш усули)
12.	Агрегат ҳолати
13.	Намланиши
14.	Таркибидаги нам миқдори (%)
15.	Ёт микрофлора мавжудлиги
16.	Таъсир этувчи сабабни аниқлаш усули

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга
олиш тартиби тўғрисидаги низомга
9-илова

**Тақдим қилинаётган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг,
микробиологик препаратларнинг фаол ингредиент ва препаратив
шаклининг токсикологик баҳолаш тўғрисида**

МАЪЛУМОТ

Т/р	Ҳосила берувчи штаммнинг хоссалари
<i>А) Микроблар синтез қилган маҳсулотларни токсикологик баҳолаш</i>	
1.	Перорал таъсир этувчи ўткир токсиклик (сичқонлар, каламушлар) – LD ₅₀ , ўткир таъсир чегараси
2.	Тери орқали таъсир этувчи ўткир токсиклик – LD ₅₀
3.	Ўткир ингаляцион токсиклик – CD ₅₀ , ўткир таъсир чегараси
4.	Ўткир интоксикациянинг клиник белгилари
5.	Тери ва шиллиқ қаватларга қўзғатувчи таъсир
6.	Ўткирости перорал токсиклик (кумулятив хоссалари), кумуляция коэффиценти
7.	Теридаги ўткирости токсиклик
8.	Сенсибилизацияловчи таъсир, имунотоксиклик
9.	Сурункали токсиклик (чегаравий ва самарасиз дозалар)
10.	Онкогенлик (дастлабки умумлаштирувчи материаллар – тажриба остидаги ҳайвонларда ўсмалар учраши частотаси тўғрисида абсолют қийматларда ҳамда битта ҳайвонга тўғри келувчи ўсмалар миқдорининг самарали миқдorigа нисбатан олинган маълумотлар, барча жойлашган жойлари бўйича ўсмаларни гистологик турининг миқдори ва частотаси, метастаз бериши, ҳайвонларни тирик қолиши, онкоген хавф коэффиценти, биринчи ўсмани аниқлаш муддати, эксперимент ўтказилаётган ҳайвонларнинг экспериментал тарихий назорати бўйича маълумотлар)
11.	Тератогенлик ва эмбриотоксиклик – ҳомиладаги аномалияларни ва ҳомила учун токсикликни аниқлашга имкон берувчи услубий ёндашувларни қўллаган ҳолда
12.	Репродуктив токсиклик, икки авлод усулини қўллаган ҳолда ва гонадотоксиклик
13.	Мутагенлик: микросомал фаоллашувли ва фаоллашувсиз ген мутациялари мавжудлигига тестлар, шу жумладан, Эймс тести ва хамиртурушда тестлар; хромосомали абберрациялар (лаборатория ҳайвонларида in vivo); инсоннинг периферик қони лимфоцитларида in vitro.

Т/р	Ҳосила берувчи штаммнинг хоссалари
	Шунингдек, бошқа, аммо учтадан кам бўлмаган, шу жумладан, Эймс тестини ўтказишга йўл қўйилади
14.	Сут эмизувчилар организмидаги метаболизм, асосий метаболитлар, уларнинг токсиклиги, токсикокинетикаси ва зарур бўлса токсикодинамикаси
15.	Зарарли таъсирни (токсикликни) лимитловчи кўрсаткич
16.	Инсон танаси оғирлигига қараб йўл қўйиладиган мг/кг/вазн суткалик доза (ЙСД)
17.	Ташқи муҳитда (ҳаво, сув, тупроқ, озиқ-овқат маҳсулотлари ва бошқалар) йўл қўйиладиган чегаравий концентрация (ЙЧК) асосланиши
Б) Микробиологик препаратни препаратив шаклининг токсикологик баҳоланиши	
1.	Ўткир перорал токсиклик (сичқонлар, каламушлар) – LD ₅₀
2.	Ўткир ингаляцион токсиклик – LD ₅₀
3.	Тери ва шиллиқ қаватларга қўзғатувчи ва резорбтив (зарур бўлса) таъсир
4.	Сенсибилизацияловчи таъсири
5.	Кумулятив хоссалари (микроорганизмларнинг ҳаётий фаолияти маҳсули асосида ясалган препаратлар учун)
6.	Дисбактериотик таъсири
7.	Контаминант микрофлора таркиби (вирусли ва микроспородиал препаратлар учун) ва иссиқ қонли ҳайвонлар учун патогенлиги бўйича маълумотлар
8.	Вакт ўтгандан кейинги таъсирлари (таркибида токсин мавжуд препаратлар учун), мутагенлик (Эймс тести), гератогенлик

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга
олиш тартиби тўғрисидаги низомга
10-илова

**Тақдим қилинаётган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг,
микробиологик препаратларнинг фаол ингредиент ва препаратив
шаклининг экологик-токсикологик тавсифи тўғрисида**

МАЪЛУМОТ

Т/р	Препаратнинг экологик-токсикологик тавсифи
1.	Таъсир этувчи модданинг тупроқда парчаланиш тезлиги (ярим парчаланиш даври T_{50} , тўлиқ парчаланиш даври T_{90}): лаборатория шароитида: бўз тупроқли, ўтзор ёки шу каби, ҳарорат ва намликка боғлиқ равишда органик моддалар миқдори 1% дан 3% га қадар бўлган тупроқларда; кўрсатилган турдаги тупроқларнинг бирида лабораториядаги анаэроб шароитда; Марказий Осиё минтақасига яқин тупроқли-иқлим зоналарининг тупроқларида дала шароитида
2.	Таъсир этувчи модданинг парчаланиш жараёнида ҳосил бўладиган метаболитларнинг таркиби ва фоизли миқдори (лаборатория, анаэроб ва аэроб шарт-шароитлар, кўрсатилган турдаги тупроқларнинг бири); таъсир этувчи моддани боғланган қолдиқларининг фоизли миқдори (лаборатория шароити, бир турдаги тупроқ)
3.	Таъсир этувчи модданинг сорбцияланиш/десорбцияланиш кўрсаткичлари: бўз тупроқли, ўтзор ёки шу каби, ҳарорат ва намликка боғлиқ равишда органик моддалар миқдори 1% дан 3% га қадар бўлган тупроқларда
4.	Таъсир этувчи моддани тупроқда кўчиб юриш кўрсаткичлари: лаборатория шароитида: бўз тупроқли, ўтзор ёки шу каби, ҳарорат ва намликка боғлиқ равишда органик моддалар миқдори 1% дан 3% га қадар бўлган тупроқларда (юпқа қатламли тупроқ хроматографияси ёки колоннали тажрибалар); Марказий Осиё минтақасига яқин тупроқ-иқлимли зоналар тупроқларида дала шароитида
5.	Кўрсатилган турдаги тупроқлардан (лаборатория шароитида) таъсир этувчи модданинг буғланиш кўрсаткичлари (учувчан моддалар учун)
6.	Таъсир этувчи модданинг сувда парчаланиш тезлиги (T_{50} ва T_{90} , гидролиз): минераллашуви, рН5-9 оралиғида ва ҳарорат режимида
7.	Таъсир этувчи модданинг сувда (лаборатория шароитида) деградациялашувидан ҳосил бўладиган метаболитлар таркиби ва фоизли миқдори

Т/р	Препаратнинг экологик-токсикологик тавсифи
8.	Таъсир этувчи модданинг юзада (шиша, тупроқ, лист) парчаланиши тезлиги (T_{50} ва T_{90} , фотолиз, лаборатория шароити)
9.	Препаратнинг қушлар учун токсиклиги: ўткир перорал (LD_{50}); боқишда (LK_{50})
10.	Ёмғир чувалчанги учун препаратнинг токсиклиги (LK_{50})
11.	Тупроқ микроорганизмлари учун препаратнинг токсиклиги (тупроқ нафас олишининг жадаллиги ва азотни трансформацияланиш жараёнлари бўйича баҳоланади)
12.	Препаратни токсикологик-балиқ хўжалиги нуқтаи назаридан баҳоланиши: (LK_{50} , объект, экспозиция вақти) балиқлар учун; <i>Daphnia</i> учун
13.	Препаратнинг фойдали ҳашаротлар, асаларилар учун токсиклиги ва хавфи (халқаро тартибларга кўра дала тестларини ўтказиш талаб этиладими; асаларичилик маҳсулотларида қолдиқ микдорлар аниқланадими; гуллаш пайтида препарат қўлланадими) LD_{50} , орал токсиклик мкг д.в./ари; LD_{50} контактли токсиклиги мкг д.в./ари
14.	Маданий экинларга нисбатан фитотоксиклиги
15.	Асаларичилик ва чорвачилик учун ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг хавфлилигини ветеринария-санитария экотоксикологик баҳолаш: Асаларилар учун заҳарлилик бўйича лаборатория синовлари (тупроқда экиннинг ўниб чиқишигача ишлатиладиган гербицидлар; уруғлар ва экиш материалларида ишлатиладиган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари учун талаб қилинмайди). Дала шароитида асаларилар учун ўсимликларни ҳимоя қилиш маҳсулотининг хавфлилик синфи (амалий фойдаланишнинг тавсия этилган режимларида). Асаларилар учун ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларидан хавфсиз фойдаланиш ва унинг таъсири оқибатлари хавфини камайтириш учун тавсия этилган режим. Қишлайдиган асалариларнинг озиқ-овқатларида пестицид қолдиқларининг рухсат этилган максимал даражаси (РЭМД). Озиқа экинларида ишлатиладиган пестицидлар учун: Иссиқ қонли ҳайвонлар ва қушлар учун пестициднинг параметрлари ва токсиклик синфи; токсиклигининг клиник белгилари, заҳарланиш белгилари. Чорвачилик, қуёнчилик ва паррандачилик озуқаларида (пичан, сомон, дон, илдиз мевали сабзавот экинлари) пестицидларнинг қолдиқ микдорини аниқлаш усуллари (тижорат маҳсулотлари учун ишлаб чиқилган мослаштирилган усуллар қўлланилади). Чорвачилик, қуёнчилик ва паррандачилик озиқалари таркибидаги пестицид қолдиқларининг рухсат этилган максимал даражаси (пичан,

Т/р	Препаратнинг экологик-токсикологик тавсифи
	сомон, дон, илдиз мевали сабзавот экинлари) (тижорат маҳсулотлари учун ишлаб чиқилган стандартлар қабул қилиниши мумкин). РЭМД меъёрдан ошиб кетганда чорвачилик, қуёнчилик ва паррандачилик озиқаларида пестицидларнинг қолдиқ миқдори билан ифлосланиш даражасини пасайтириш бўйича тавсиялар.
16.	Пестицидларнинг токсикологик-балиқчилик баҳолаш (фаол модда, техник маҳсулот ва препаратив шакли бўйича): Сувдаги пестициднинг фаол моддасини аниқлаш усули. Пестициднинг сув муҳиtida pH 7-8 да барқарорлиги (парчаланиш вақти - 50 ва 95 фоиз). Сувдаги фаол модданинг парчаланиши пайтида ҳосил бўлган метаболитларнинг таркиби ва фоизи. 96 соат ичида балиқларнинг 50 фоизини ўлдирадиган пестициднинг ўртача ҳалокатли концентрацияси (LD50). 48 соат ичида бакра (осетрсимон) ёки бошқа балиқ турлари личинкаларининг 50 фоизини нобуд бўлишига олиб келадиган пестициднинг ўртача концентрацияси (LD50). Пестицид ва унинг метаболитларининг сувда эрувчанлиги, барқарорлиги ва детоксификация вақти. Пестициднинг зоопланктон организмларнинг оммавий шаклларига токсиклиги. Пестицидларнинг балиқ учун токсиклиги: - моддий ёки физиологик кумуляцияни баҳолаш; - бакра (осетрсимон) ёки бошқа балиқ турларининг тухум ва личинкалари ривожланишига таъсирини баҳолаш (яшаш, ўсиш, морфологик аномалиялар). Сув организмлари учун мутаген таъсир (зарурат бўлганда). Сув организмлари учун гонадотоксик таъсир (зарурат бўлганда). Сув организмлари учун иммунологик таъсир (зарурат бўлганда). Сувдаги организмлар учун канцероген таъсир (зарурат бўлганда).

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга
олиш тартиби тўғрисидаги низомга
11-илова

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини ишлатиш тартиби тўғрисида
МАЪЛУМОТ

Т/р	Препаратнинг савдо номи	Таъсир этувчи модданинг номи	Концентрацияси	Препаратив шакли	1 гектар экин майдонига препаратнинг сарф меъёри (кг/, л/га, кг/тн, л/тн)	Экин тури (ишлов бериладиган объект)	Зарарли организм (ёки мақсади)	Ишлов бериш усули ва муддати, чекловлар	Ҳосил йиғилгунга қадар сўнгги ишлов бериш муддати (кун ҳисобида)	Бир вегетация даврида неча марта ишлов берилади (энг кўпи)

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга
олиш тартиби тўғрисидаги низомга
12-илова

Ўғитларни идентификация қилишга қўйиладиган
ТАЛАБЛАР

А. Оддий минерал ўғитлар (таркибида битта муҳим ўсимлик озиқаси мавжуд).

А.1. Азотли ўғитлар

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
1.	Аммиакли селитра (селитра) Аммоний нитрат (селитра)	Кимёвий усулда олинган асосий таркибий қисм аммоний нитрат бўлиб, унда майдаланган оҳактош, майдаланган доломит, кальций сульфат, магний сульфат, киесерит қўшимчалари бўлиши мумкин.	Умумий 20% азот (N). Нитрат ва аммонийли азот барча азотнинг ярмини ташкил қилади. Аммиакли селитрада кальций карбонат (оҳактош) ёки магний ва кальций карбонат (доломит) қўшимчалари бўлиши мумкин. Махсус талаблар: Агар минерал ўғитлар таркибида 28% дан ортиқ азот (N) бўлса, улар қуйидаги қўшимча талабларига жавоб бериши керак (масса бўйича): портловчилик, шунингдек, ишлаб чиқариш жараёнида ҳосил бўлган оғир металллар ва уларнинг миқдори ҳароратни оширмаслиги керак ёки маҳсулотнинг портловчилиги; б) бирламчи 25-50 °C ҳароратда иккита термал циклда ишлов берилган минерал ўғитлар, нефть	Умумий азот (N), нитратли азот (N-NO ₃), аммонийли азот (N-NH ₄).

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
			махсулотларини жалб қилиш сабабли улар массасининг 4% дан ошмайди; в) углерод бўйича ёнувчи қуйидаги компонентлар (масса фоизида)дан ошмайди: 0,2% - камида 31,5% азотни ўз ичига олган минерал ўғитлар учун; 0,4% - таркибида 28-31,4% азот бўлган минерал ўғитлар учун; г) аммоний нитрати эритмаси (10 г аммиакли селитра 100 мл сувда эритилади) 4,5 рН дан кам бўлмаслиги лозим; д) заррачаларнинг 5% дан кўп бўлмаган ўлчами 1 мм бўлган тўрдан ва 3% дан кўп бўлмаган 0,5 мм тўрдан ўтади; е) хлор миқдори аммоний нитратнинг оғирлиги бўйича 0,02% дан ошмайди; ж) мис миқдори (хлорид кислотада аниқланади, унинг зичлиги 20 ° С да 1,18 г / мл) 10 мг/кг дан ошмайди.	
2.	Кальций нитрати	Кимёвий усулда олинадиган, асосий компонент кальций нитрат ва аммоний нитратдир.	Умумий 15% азот (N). Азот нитратлар ($N-NO_3$) ва аммонийли азот ($N-NH_4$) шаклида бўлади. Аммоний азотнинг максимал миқдори 1,5% N.	Умумий азот (N). Қўшимча маълумотлар (агар лозим бўлса): нитратли азот ($N-NO_3$) ва аммоний азот ($N-NH_4$), кальций (Ca).
3.	Кальций-магний нитрати	Кимёвий усулда олинадиган, асосий компонент кальций нитрат ва магний нитратдир.	13% Нитратли азот (N), 3,0% сувда эрувчан магний (Mg)	Нитратли азот ($N-NO_3$), сувда эрувчан магний (Mg).
4.	Магний нитрати	Кимёвий усулда олинадиган, асосий компонент магний нитратдир.	10% Нитратли азот (N), 8,4% сувда эрувчан магний (Mg). Агар Mg кристалл шаклида бўлса, “кристалл шаклида” ёзуви қўйилади.	Нитратли азот ($N-NO_3$), сувда эрувчан магний (Mg).

T/p	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озикаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
5.	Натрийли нитрат	Кимёвий усулда олинади, асосий компонент натрийли нитратдир.	15% нитратли азот (N)	Нитратли азот (N-NO ₃).
6.	Чили селитраси	Асосий таркибий қисм сифатида натрий нитрат билан чили селитрасидан олинган маҳсулот.	15% нитратли азот (N)	Нитратли азот (N-NO ₃).
7.	Кальций цианамид	Кимёвий усулда олинади, асосий ингредиентлар кальций цианамид, кальций оксиди бўлиб, оз миқдорда аммоний ва карбамид тузларини ўз ичига олиши мумкин.	18% умумий азот (N); эълон қилинган азотнинг камида 75% цианамид шаклида	Умумий азот (N).
8.	Кальций азотининг цианамиди	Кимёвий усулда олинган асосий компонентлар кальций цианамид, кальций оксиди бўлиб, азотли нитрат қўшилиши билан оз миқдорда аммоний ва карбамид тузларини ўз ичига олиши мумкин.	18% умумий азот (N). Даъво қилинган азотнинг камида 75% цианамид шаклида. Нитратли азотнинг минимал миқдори 1% N. Максимал таркибли нитратли азот 3% N.	Умумий азот (N), нитратли азот (N-NO ₃).
9.	Аммоний сульфати	Кимёвий усулда олинади, асосий компонент аммоний сульфатдир.	20% аммонийли азот (N).	Аммонийли азот (N-NH ₄).
10.	Оҳак-аммиакли селитра	Кимёвий усулда олинади, асосий компонент аммиакли селитра, қўшимча моддалар кальций карбонат (майдаланган оҳактош) ва (ёки) магний карбонат ва кальций карбонат (майдаланган доломит).	Умумий азотнинг 20% (N). Нитратли азот ва аммонийли азот барча азотнинг ярмини ташкил қилади. “Оҳак-аммиакли селитра” белгиси фақат аммиакли селитрадан ташқари фақат кальций карбонат (оҳактош) ва (ёки) магний карбонат ва кальций карбонат (доломит) ўз ичига олган минерал ўғитлар учун мўлжалланган. Ушбу карбонатларнинг минимал таркиби 20% ни ташкил қилади. Карбонатнинг тозаллиги 90% дан паст эмас%	Умумий азот (N), нитратли азот (N-NO ₃), аммонийли азот (N-NH ₄). Бундан ташқари, қуйидагиларни эълон қилиш мумкин: умумий кальций (Ca), агар ўғит таркибида магний карбонат бўлса, умумий магний (Mg).

T/p	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
11.	Аммоний сульфат-нитрат	Кимёвий усулда олинган асосий компоненти аммиакли селитра ва аммоний сульфатдир.	Умумий азотнинг 25% (N). Азотли аммоний ва нитрат азот сифатида ифодаланади. Нитратли азотнинг минимал миқдори 5%ни ташкил қилади.	Умумий азот (N), нитрат азот ($N-NO_3$), аммонийли азот ($N-NH_4$). Бундан ташқари, олтингугурт(S) бўлиши мумкин
12.	Аммоний-магний, сульфат-нитрат	Кимёвий усулда олинади, асосий таркибий қисмлари аммиакли селитра, аммоний сульфат ва магний сульфатдир.	Умумий азотнинг 19% (N). Азотли аммоний ва нитратлар шаклида бўлади. Нитратларнинг минимал азот миқдори 6% ни ташкил қилади. 3,0% сувда эрувчан магний (Mg).	Умумий азот (N), нитрат азот ($N-NO_3$), аммонийли азот ($N-NH_4$), магний оксиди (Mg). Бундан ташқари, олтингугурт (S) бўлиши мумкин.
13.	Магний-аммиакли селитра	Кимёвий усулда олинган асосий компонентлар аммиакли селитра ва мураккаб магний тузлари (магний карбонат ва/ёки магний сульфат).	Умумий азотнинг 19% (N). Азотли аммоний ($N-NH_4$) ва нитрат ($N-NO_3$). Нитратларнинг минимал азот миқдори 6% ни ташкил қилади. 3,0% умумий магний (Mg).	Умумий азотнинг 19% (N). Азотли аммоний ($N-NH_4$) ва нитрат ($N-NO_3$). Нитратларнинг минимал азот миқдори 6% ни ташкил қилади. 3,0% умумий магний (Mg).
14.	Карбамид (мочевина)	Кимёвий усулда олинади, асосий компонент карбамид.	Умумий азотнинг 44% (N). Азот амидлар шаклида ($N-NH_2$) (шу жумладан, биурет). Биуретнинг максимал таркиби 1,2% (каттик шаклда фойдаланиш учун). Биуретнинг максимал таркиби 0,5% (ўсимликларга пуркаш учун).	Амид азот ($N-NH_2$) сифатида ифодаланган умумий азот.
15.	Карбамид-аммоний сульфат	Карбамид ва аммоний сульфатдан кимёвий усулда олинади.	Умумий азотнинг 30% (N). Азотли аммоний ва амидлар шаклида бўлади. Аммоний азотнинг минимал миқдори 4% ни ташкил қилади. Минимал олтингугурт миқдори 4,8% ни ташкил қилади. Биуретнинг максимал таркиби 0,9%	Умумий азот (N), аммонийли азот ($N-NH_4$), азот амиди ($N-NH_2$), сувда эрувчан олтингугурт (S).

T/p	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
16.	Кротонилиден-димочевина	У карбамиднинг кротон альдегиди билан кимёвий реакцияси натижасида олинадиган мономер комплекси.	Умумий азотнинг 28% (N). Кротонилиден-димочевина камида 25% азот мавжуд Амидлардаги максимал азот миқдори 3 га тенг %	Умумий азот (N), азот амиди (N-NH ₂), агар оғирлиги бўйича 1% ёки ундан кўп бўлса, кротонилиден-димочевина азот.
17.	Изобутилендимочевина	Карбамиднинг изобутилен альдегид билан ўзаро таъсири натижасида кимёвий йўл билан олинган мономер комплекси.	Умумий азотнинг 28% (N). Изобутилендимочевинада 25% дан кам бўлмаган N мавжуд. Амидлардаги азотнинг максимал миқдори - 3%	Умумий азот (N), амид азот (N-NH ₂), агар масса бўйича 1% ёки ундан кўп бўлса, изобутилен карбамид таркибидаги азот.
18.	Карбамид формальдегиди	У карбамиднинг формальдегид билан ўзаро таъсири натижасида олинадиган, унинг асосий компоненти формальдегид карбамид молекулалари, полимер комплекси.	Умумий азотнинг 36% (N) камида 3/5 қисми иссиқ сувда эрийди. Азотнинг камида 31% карбамид формальдегиддан иборат. Амидлардаги азотнинг максимал миқдори - 5%.	Умумий азот (N), амид азот (N-NH ₂), агар у масса бўйича 1% ёки ундан кўп бўлса, совуқ сувда эрийдиган карбамид формальдегиддаги азот. Эълон қилиниши мумкин: карбамид формальдегиддаги азот, фақат иссиқ сувда эрийди
19.	Кротонилдимочевинани ўз ичига олган азотли минерал ўғитлар	Кимёвий ишлаб чиқарилган, кальций сианамид, азот-кальций сианамид, аммоний нитрат ва кальций-аммиакли селитрадан ташқари, Кротонилдимочевина ва оддий азотли ўғитларни ўз ичига олади.	18% умумий азот (N). Азотнинг камида 3% аммоний ва / ёки нитратлар ва / ёки амидлар шаклида бўлади. Эълон қилинган умумий азотнинг камида 1/3 қисми кротонилдимочевина азотидир. Максимал биурет таркиби: (амидлар N + кротонилиден диурея N) x 0,026.	Жами азот, ҳар бир шаклда камида 1%: нитрат азот (N- NO ₃), аммонийли азот (N-NH ₄), азот амид (N-NH ₂), Кротонилдимочевинадаги азот.
20.	Изобутилен карбамидни ўз ичига олган азотли минерал ўғитлар	У кимёвий воситалар билан олинадиган, таркибида кальций сианамид, азот-кальций сианамид, аммиакли селитра ва оҳак-аммиакли селитра бундан мустасно, изобутилен карбамид ва оддий азотли ўғитлар мавжуд.	Умумий азотнинг 18% (N). Азотнинг камида 3% аммоний ва/ёки нитратлар ва/ёки амидлар шаклида бўлади. Эълон қилинган умумий азотнинг камида 1/3 қисми изобутилен карбамид азотидир. Биуретнинг максимал таркиби: (амидлар N + изобутилен карбамид N) x 0,026	Умумий азот (N), ҳар бир шаклда камида 1%: нитрат азот (N-NO ₃), аммонийли азот (N-NH ₄), азот амид (N-NH ₂), изобутилен карбамиддаги азот.

T/p	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
21.	Карбамид-формальдегид ўз ичига олган азотли ўғитлар	Кимёвий йўл билан олинган, таркибида карбамид-формальдегид ва оддий азотли ўғитлар мавжуд, кальций цианамид, кальций-азотли цианамид, аммиакли селитра ва оҳак-аммиакли селитра бундан мустасно.	Умумий азотнинг 18% (N). Азотнинг камида 3% аммоний ва/ёки нитратлар ва/ёки амидлар шаклида бўлади. Ёллон қилинган умумий азотнинг камида 1/3 қисми карбамид формальдегидда мавжуд бўлиб, уларнинг камида 3/5 қисми иссиқ сувда эрийди. Биуретнинг максимал таркиби: (амид N + карбамид формальдегид N) x 0,026.	Умумий азот (N), камида 1% ўз ичига олган ҳар бир шакл: нитрат азот (N-NO ₃), аммонийли азот (N-NH ₄), азот амид (N-NH ₂), карбамид формальдегид азот, карбамид формальдегид совук сувда эрийдиган азот. Ёллон қилиниши мумкин, фақат иссиқ сувда эрийдиган карбамид формальдегиддаги азот.
22.	Нитрификация ингибитори билан аммоний сульфат (дициандиамид)	У кимёвий усулда олинади, таркибида аммоний сульфат ва дициандиамид мавжуд.	Умумий азотнинг 20% (N). Аммоний азотнинг минимал миқдори 18% ни ташкил қилади. Дициандиамид таркибидаги азотнинг минимал миқдори 1,5% ни ташкил қилади.	Умумий азот (N), аммонийли азот (N-NH ₄), дициандиамиддаги азот, фойдаланиш вақти ва дозаси ҳақида техник маълумотлар.
23.	Нитрификация ингибитори билан аммоний сульфат нитрати (дициандиамид)	У кимёвий усулда олинади, таркибида аммоний сульфатанитрат ва дициандиамид мавжуд.	Умумий азотнинг 24% (N). Нитратларнинг минимал азот миқдори 3% ни ташкил қилади. Дициандиамидли аралашма таркибидаги азотнинг минимал миқдори 1,5% ни ташкил қилади.	Умум азот (N), нитрат азот (N-NO ₃), аммонийли азот (N-NH ₄), дициандиамиддаги азот, фойдаланиш вақти ва дозаси ҳақида техник маълумотлар.
24	1-23-бандларда кўрсатилган микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари билан азотли минерал ўғитлар	Ишлаб чиқариш усули 1-23-бандда кўрсатилган.	1-23-бандларда кўрсатилган азотли минерал ўғитлар ва қўшилган микронутриентлар ва (ёки) кичик озиқа моддалар бўйича маълумотлар.	1-23-бандларда кўрсатилган азотли минерал ўғитларнинг ёллон қилинган маълумотлари, микроэлементларнинг таркиби ва (ёки) иккиламчи озиқа элементларининг таркиби.

А.2. Фосфорли ўғитлар

T/p	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча хужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
1.	Оддий суперфосфат	У майдаланган фосфоритларни ёки апатитларни сульфат кислота билан ишлов бериш орқали олинади, асосий таркибий қисмлар кальций дигидрофосфат ва кальций сульфатдир.	Нейтрал аммоний нитратида (P_2O_5) 16% эрувчан фосфор. P_2O_5 нинг эълон қилинган миқдорининг камида 93% сувда эрувчан шаклда.	Фосфор нейтрал аммоний нитратида (P_2O_5) эрийди, сувда эрувчан фосфор (P_2O_5).
2.	Концентранган суперфосфат	У майдаланган фосфоритларни ёки апатитларни сульфат ва ортофосфор кислоталари билан қайта ишлаш орқали олинади, асосий таркибий қисмлар кальций дигидрофосфат ва кальций сульфатдир.	Фосфор 25% нейтрал аммоний нитратда (P_2O_5) эрийди. P_2O_5 нинг эълон қилинган миқдорининг камида 93% сувда эрувчан шаклда.	Фосфор нейтрал аммоний нитратда (P_2O_5) эрийди, сувда эрувчан фосфор (P_2O_5).
3.	Қўш суперфосфат	У майдаланган фосфоритларни ёки апатитларни фосфор кислотаси билан қайта ишлаш орқали олинади, асосий компонент кальций дигидрофосфатдир.	Аммоний нитратида 38% нейтрал эрувчан фосфор (P_2O_5). Фосфорнинг эълон қилинган миқдорининг камида 93% сувда эрувчан шаклда.	Фосфор нейтрал аммоний нитратда (P_2O_5) эрийди, сувда эрувчан фосфор (P_2O_5).
4.	Суперфос	У майдаланган фосфоритни сульфат ёки фосфор кислотаси билан қайта ишлаш орқали олинади, асосий таркибий қисмлар кальций дигидрофосфат, кальций фосфат ва кальций сульфатдир.	20% фосфор, минерал кислоталарда эрийди (P_2O_5). P_2O_5 нинг эълон қилинган миқдорининг камида 40% сувда эрувчан шаклда. Заррачалар ҳажми: камида 90% 0,160 мм ўлчамли элакдан ўтади; камида 98% 0,630 мм ўлчамли элакдан ўтади	Жами (минерал кислотада эрийди) фосфор (P_2O_5), сувда эрувчан фосфор (P_2O_5).
5.	Фосфорли ун	Фосфор кислотасини фосфор ўз ичига олган жинслардан ёки суяклардан қўктириш натижасида олинади, асосий компонент кальций гидрофосфат ҳисобланади.	Аммоний нитратида (P_2O_5) 38% асосий эрувчан фосфор. Заррачалар ҳажми: камида 90% 0,160 мм элакдан ўтади; камида 98% 0,630 мм турли ўлчамли элакдан ўтади	Фосфор, асосий аммоний нитратда эрийди (P_2O_5).

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озикларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
6.	Кальций термофосфат	У майдаланган фосфоритларни асосий эритмалар ва кремний кислотаси билан юқори ҳароратда қайта ишлаш орқали олинали, асосий таркибий қисмлар асосий кальций фосфат ва кальций силикатдир.		Фосфор, асосий аммоний нитратда эрийди (P_2O_5)
7.	Алюминий-кальций фосфат	Фосфоритлар ва (ёки) апатитларни (аморф шаклда) иссиқлик билан ишлов бериш ва майдалаш орқали олинали, асосий компонент алюминий ва кальций фосфатлардир.	30% минерал кислотада эрувчан фосфор (P_2O_5). P_2O_5 нинг эълон қилинган миқдорининг камида 75% асосий аммоний нитратида эрийди. Заррачалар ҳажми: камида 90% 0,160 мм ўлчамли элакдан ўтади; камида 98% 0,630 мм ўлчамли элакдан ўтади.	Жами (минерал кислотада эрийдиган) фосфор (P_2O_5), асосий аммоний нитрат эрувчан фосфор (P_2O_5).
8.	Фосфорит уни	У фосфоритларни майдалаш орқали олинали, асосий таркибий қисмлар кальций фосфат ва кальций карбонатдир.	25% фосфор, минерал кислоталарда эрийди (P_2O_5). Эълон қилинган P_2O_5 миқдорининг камида 55% фосфор, 2% чумоли кислотасида (P_2O_5) эрийди. Заррачалар ҳажми: камида 90% 0,063 мм ўлчамли элакдан ўтади; камида 99% 0,125 мм ўлчамли элакдан ўтади.	Жами (минерал кислотада эрувчан) фосфор (P_2O_5), фосфор 2% ли чумоли кислотада (P_2O_5) эрийди. Даъво қилиш мумкин: ячеёка ўлчами 0,063 мм бўлган элакдан ўтадиган материал.
9.	Фосфорли шлаклар (Томас шлак)	Улар қуйма темирни эритиш жараёнида олинали, уларнинг асосий таркибий қисмлари силикатлар-кальций фосфатлардир.	12% минерал кислотада эрувчан фосфор (P_2O_5). Эълон қилинган P_2O_5 миқдорининг камида 75% фосфор, 2% лимон кислотасида (P_2O_5) эрийди. ёки 10% 2% лимон кислотасида эрувчан фосфор (P_2O_5). Заррачалар ҳажми: камида 75% 0,160 мм ўлчамли элакдан ўтади; камида 96% 0,630 мм ўлчамли элакдан ўтади.	Жами (минерал кислотада эрийди) фосфор (P_2O_5) ва лимон кислотаси фосфориди 2% эрийди (P_2O_5) ёки фосфор 2% лимон кислотасида эрийди (P_2O_5).

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озикаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
10.	Фосфорли минерал ўғитлар 1-9-банддаги элементлар ва (ёки) иккиламчи озук элементлари билан кўрсатилган	1-9-бандда кўрсатилган ишлаб чиқариш усули.	1-9-бандда кўрсатилган фосфорик минерал ўғитлар учун маълумотлар, қўшилган элементлар ва (ёки) иккиламчи озук элементлари.	1-9-бандда кўрсатилган фосфорли минерал ўғитларнинг эълон килинган маълумотлари бўйича элементлар ва (ёки) иккиламчи озук элементларининг таркиби.

А.3. Калийли ўғитлар

T/p	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифат талаблари (ўсимликларни озиклантириш элементларининг минимал таркиби (ўғит оғирлиги бўйича%), ўғит учун шакл ва махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
1.	Каинит	У табиий калий тузларини майдалаш орқали олинади, асосий таркибий қисмлар калий хлорид ва магний сульфатдир.	10% сувда эрувчан калий (K_2O), 3,0% сувда эрувчан магний (Mg).	Сувда эрувчан калий (K_2O), сувда эрувчан магний (Mg).
2.	Бойитилган калий тузи	Табиий калий тузларини майдалаш ва уларни механик аралаштириш орқали калий хлорид билан бойитиш орқали олинади.	18% сувда эрувчан калий (K_2O).	Сувда эрувчан калий (K_2O). Сувда эрувчан магний (Mg) миқдори 3,0% дан юқори бўлса кўрсатилиши мумкин.
3.	Калий хлорид	У табиий калий тузларини майдалаш орқали олинади, асосий компонент калий хлориддир.	37% сувда эрувчан калий (K_2O).	Сувда эрувчан калий (K_2O).
4.	Магний ўз ичига олган калий хлорид	У табиий калий тузларини майдалаш ва магний тузларини қўшиш орқали олинади, асосий таркибий қисмлар калий хлорид ва магний тузлари.	37% сувда эрувчан калий (K_2O), 3,0% магний рудаси (Mg).	Сувда эрувчан калий (K_2O), сувда эрувчан магний (Mg).
5.	Сульфат калий	У калий тузларидан кимёвий усулда олинади, асосий компонент калий сульфатдир.	47% сувда эрувчан калий (K_2O), максимал хлор таркиби (Cl) - 3%	Сувда эрувчан калий (K_2O). Хлор таркибини кўрсатиш (Cl), агар у 3% дан паст бўлса, талаб қилинмайди.
6.	Калий-магнийли ўғитлар Калимагnezия	Магний тузларини қўшиб калий тузларидан кимёвий йўл билан олинади, асосий таркибий қисмлар калий сульфат ва магний сульфатдир.	22% сувда эрувчан калий (K_2O), 4,8% сувда эрувчан магний (Mg). Максимал хлор таркиби (Cl) 3%.	Сувда эрувчан калий (K_2O), темир рудаси, магний (Mg). Хлор таркибини кўрсатиш (Cl), агар у 3% дан паст бўлса, талаб қилинмайди.
7.	Калий сульфат билан кисерит	У кисеритни майдалаш ва калий сульфат қўшиш орқали олинади.	4,8% сувда эрувчан магний (Mg), 6% сувда эрувчан калий (K_2O), 16% (Mg + K_2O). Максимал хлор таркиби (Cl) 3%.	Сувда эрувчан магний (Mg), сувда эрувчан калий (K_2O).

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифат талаблари (ўсимликларни озиклантириш элементларининг минимал таркиби (ўғит оғирлиги бўйича%), ўғит учун шакл ва махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
				Хлор таркибини кўрсатиш (Cl), агар у 3% дан паст бўлса, талаб килинмайди.
8.	Калийли минерал ўғитлар 1-7-бандда элементлари ва (ёки) иккиламчи озика элементлари билан кўрсатилган	1-7 параграфда кўрсатилган ишлаб чиқариш усули.	1-7-бандларда кўрсатилган калийли минерал ўғитлар, қўшилган микроэлементлар ва (ёки) кичик озика моддалари бўйича маълумотлар.	1-7-бандларда кўрсатилган фосфорли минерал ўғитларнинг эълон килинган маълумотлари, микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озика элементлари таркиби.

В. Мураккаб минерал ўғитлар (ўсимликлар учун икки ёки ундан ортиқ асосий озиқа моддаларини ўз ичига олади)

В.1. Минерал ўғитлар NPK

T/p	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифат талаблари (ўсимликларни озиқлантириш элементларининг минимал таркиби (ўғит оғирлиги бўйича%), ўғит учун шакл ва махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар қўшимча хужжатларда, ўғитнинг ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
1.	Минерал ўғитлар NPK	У NPK ўз ичига олган компонентларни кимёвий ёки механик аралаштириш орқали олинади. Ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқиши органик бирикмаларини ўз ичига олмайди.	20% (N + P₂O₅ + K₂O), шу жумладан 3% азот (N), унинг шакллари: 1) умумий азот; 2) нитрат азот; 3) аммоний азот; 4) амид азот; 5) цианамид азот. 5% фосфор (P₂O₅), унинг шакллари: 1) сувда эрувчан P₂O₅; 2) P₂O₅, нейтрал аммоний нитратида эрийди; 3) умумий (минерал кислоталарда эрийди) P₂O₅; O₅; 4) P₂O₅, 2% лимон кислотасида эрийди (фақат фосфорли шлакларни ўз ичига олган минерал ўғитлар учун); 5) P₂O₅, асосий аммоний нитратда эрийди (фақат кальций алюмин-фосфат, кальций фосфат ўз ичига олган минерал ўғитлар учун); 6) P₂O₅, 2% чумоли кислотада эрийди (фақат фосфат жинси бўлган минерал ўғитлар учун). 1) Фосфор ўз ичига шлак, кальций фосфат, алюмокальций фосфат, суперфос ва фосфор ун ўз ичига олмайди. NPK минерал ўғитлар, фақат минерал кислоталарда эрийди P₂O₅ 2% дан ошмайди. 2) Минерал ўғитлар NPK: а) фосфорли ун ёки суперфос таркибида фосфорли шлак, кальций фосфат ва алюмокальций	Азот: Умумий азот (N). Е агар азотнинг 2-5 шаклидан бирортаси оғирлиги бўйича камида 1% бўлса, у эълон қилинади. Фосфор: 1) фосфорли шлак, кальций фосфат, алюмокальций фосфат, суперфос ва фосфорли ун бўлмаган NPK минерал ўғитлари учун фосфорнинг эрувчанлигининг 1 ва (ёки) 2-шакли эълон қилинади: * сувда эрувчан P₂O₅ миқдори 2% дан кам бўлса, фақат фосфорнинг эрувчанлигининг 2-шакли кўрсатилади; агар сувда эрувчан P₂O₅ камида 2% бўлса, фосфорнинг эрувчанлиги 1 ва 2 шакллари эълон қилинади. 2) Минерал ўғитлар учун NPK: а) таркибида фосфат жинси ёки суперфос бор, фосфорнинг 1, 2 ва 3-эрувчан шакллари эълон қилади. Минерал ўғитлар номида “Фосфор унини ўз ичига олган NPK минерал ўғитлари” ёки “Суперфос

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифат талаблари (ўсимликларни озиқлантириш элементларининг минимал таркиби (ўғит оғирлиги бўйича%), ўғит учун шакл ва махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар қўшимча ҳужжатларда, ўғитнинг ёрлиғида ёки кадоғида кўрсатилиши керак
			фосфатлари бўлмаслиги керак. Ушбу минерал ўғитлар таркибида: *факат камида 2% P_2O_5, минерал кислоталарда эрийди, *камида 5% сувда эрувчан P_2O_5 ва нейтрал аммоний нитрат, *камида 2,5% сувда эрувчан P_2O_5; б) таркибида алюмокальций фосфат, таркибида фосфорли шлак, кальций фосфат ва суперфос бўлмаслиги керак. Ушбу минерал ўғитлар таркибида: * камида 2% сувда эрувчан P_2O_5 (1-шакл), *камида 5% P_2O_5 минерал кислоталарда эрийди, шундан камида 75% даъво қилинган P_2O_5 асосий аммоний нитратда эрийди. 3) агар NPK минерал ўғитларида фосфорли минерал ўғитларнинг факат битта шакли – фосфорли шлак, кальций фосфат, алюмокальций фосфат ёки фосфорли ун бўлса, уларнинг номида куйидаги мажбурий компонентлар кўрсатилган: *таркибида кальций алюмин-фосфат бўлган минерал ўғитларда эълон қилинган P_2O_5 таркибининг камида 75% асосий аммоний нитратида эритилади. *фосфат жинси бўлган минерал ўғитларда, эълон қилинган P_2O_5 таркибининг камида 55% 2% лимон кислотасида эритилади. Гранулометриқ таркиби: фосфорли шлаклар: алюминий-кальций фосфатлар - заррачаларнинг камида 75% ячейка улчами 0,160 мм бўлган элакдан, кальций фосфат - заррачаларнинг камида 90% хужайра катталиги 0,160 мм бўлган элакдан, ўтади	таркибидаги NPK минерал ўғитлари” кўрсатмаси мавжуд; б) таркибида алюминий-кальций фосфат бўлганлар, фосфор шакллариининг эрувчанлиги бўйича 1, 3 ва 5-шаклларга кўра эълон қилинади. Минерал ўғитлар номида “Таркибида алюминий-кальций фосфат бўлган NPK минерал ўғитлар” белгиси мавжуд. 3) NPK минерал ўғитларида фосфорли минерал ўғитларнинг факат битта шакли мавжуд - фосфорли шлак, кальций фосфат, алюмокальций фосфат ёки фосфорли ун. Ушбу асосий ингредиентларни ўғитлар номи билан айтиб ўтиш керак; P_2O_5 нинг эрувчанлиги куйидагилар билан белгиланади: *фосфорли шлакларни ўз ичига олган минерал ўғитлар учун-фосфорнинг эрувчанлигининг 4-шакли, *таркибида кальций фосфат бўлган минерал ўғитлар учун - фосфорнинг эрувчанлигининг 5-шакли, *таркибида алюминий-кальций фосфат бўлган минерал ўғитлар

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифат талаблари (ўсимликларни озиқлантириш элементларининг минимал таркиби (ўғит оғирлиги бўйича%), ўғит учун шакл ва махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар қўшимча ҳужжатларда, ўғитнинг ёрлиғида ёки кадоғида кўрсатилиши керак
			- фосфат жинсли заррачаларнинг камида 75% 0,160 мм ўлчамли элакдан ўтади. - заррачаларнинг камида 90% 0,063 мм ўлчамдаги элакдан ўтади, суперфос - заррачаларнинг камида 90% 0,160 мм ўлчамдаги элакдан ўтади. 5% сувда эрувчан K_2O.	учун фосфорнинг эрувчанлигининг 3 ва 5 шакллари. *фосфорли унни ўз ичига олган минерал ўғитлар учун фосфорнинг эрувчанлигининг 3 ва 6 шакллари. Калий: Сувда эрувчан калий (K_2O). Агар хлор таркиби (Cl) 2% дан ошмаса, "паст хлор таркиби" кўрсаткичи қўшилиши мумкин. Хлор миқдори эълон қилиниши мумкин.
2.	NPK таркибида кротонилиден-димочевина, изобутилен-димочевина ёки карбамид-формальдегид бўлган минерал ўғитлар	Кимёвий усулда олинган, таркибида ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқиши бўлган органик бирикмалар йўқ, таркибида кротонилиден димочевина, изобутилен-димочевина ёки карбамид формальдегид мавжуд.	20% ($N + P_2O_5 + K_2O$) 5% азот (N), унинг шакллари: 1) умумий азот; 2) нитрат азот; 3) аммоний азот; 4) амид азот; 5) кротонилиден-димочевинали азот; 6) изобутилен карбамид азот; 7) карбамид формальдегид азот. Умумий азотнинг камида 1/4 қисми азотнинг 5, 6 ёки 7 шаклидан иборат. 3-шаклдаги азот миқдорининг камида 5/7 қисми иссиқ сувда эрийди. 5% фосфор (P_2O_5), унинг шакллари: 1) сувда эрувчан P_2O_5; 2) P_2O_5 нейтрал аммоний нитратда эрийди. Фосфорли шлак, кальций фосфат, алюмокальций фосфат, суперфос ва фосфорли ун бўлмаган NPK минерал ўғитлар учун P_2O_5 нинг минерал кислоталарда эрувчанлиги фақат 2% дан ошмаслиги керак. 5% сувда эрувчан калий (K_2O).	Азот: Умумий азот (N). Азотнинг 2-4 шакли, агар улардан бирортаси массанинг камида 1% бўлса. Азотли фосфорнинг 5-7 шаклларида бири: Фосфорли шлак, кальций фосфат, алюмокальций фосфат, суперфос ва фосфат жинси бўлмаган NPK минерал ўғитлари учун P_2O_5, фосфорнинг 1 ва 2 шакллари: сувда эрувчан P_2O_5 миқдори 2% дан кам бўлса, фосфорнинг эрувчанлигининг 2-шакли кўрсатилади, * агар сувда эрувчан P_2O_5 камида 2% бўлса, улар фосфорнинг эрувчанлигининг 1 ва 2-шакллари эълон қиладилар.

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифат талаблари (Ўсимликларни озиқлантириш элементларининг минимал таркиби (Ўғит оғирлиги бўйича%), ўғит учун шакл ва махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар қўшимча ҳужжатларда, ўғитнинг ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
				Азот: Умумий азот (N). Азотнинг 2-4 шакли, агар улардан бирортаси массанинг камида 1% бўлса. Азотли фосфорнинг 5-7 шаклларида бири: Фосфорли шлак, кальций фосфат, алумокальций фосфат, суперфос ва фосфат жинси бўлмаган NPK минерал ўғитлари учун P_2O_5, фосфорнинг 1 ва 2 шакллари: сувда эрувчан P_2O_5 миқдори 2% дан кам бўлса, фосфорнинг эрувчанлигининг 2-шакли кўрсатилади, *агар сувда эрувчан P_2O_5 камида 2% бўлса, улар фосфорнинг эрувчанлигининг 1 ва 2-шаклини эълон қиладилар. Калий: сувда эрувчан калий (K_2O). Агар хлор таркиби (Cl) 2% дан ошмаса, "паст хлор таркиби" кўрсаткичи қўшилиши мумкин. Хлор таркибини айтиш мумкин.
3.	Микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари билан 1-2-бандда кўрсатилган NPK минерал ўғитлари	Микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари билан NPK минерал ўғитларнинг 1-2 ишлаб чиқариш усули ва асосий компоненти.	1-2 минерал ўғитлар учун маълумотлар NPK ва қўшилган микроэлементлар ва (ёки) параграфда кўрсатилган иккиламчи озиқа элементлари.	1-2-бандда кўрсатилган NPK минерал ўғитларининг эълон қилинган маълумотлари, микроэлементлар таркиби, иккиламчи озиқа элементлари таркиби.

В.2. Минерал ўғитлар NPK

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
1.	Минерал ўғитлар NPK	NP ўз ичига олган компонентларни аралаштириш орқали кимёвий ёки механик усулда олинган, ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқиши органик бирикмаларини ўз ичига олмайди.	18% (N+ P₂O₅) 3% азот(N), унинг шакллари: 1) умумий азот; 2) нитрат азот; 3) аммоний азот; 4) амид азот; 5) цианамид азот. 5% фосфор(P₂O₅), унинг шакллари: 1) сувда эрувчан P₂O₅; 2) P₂O₅, нейтрал аммоний нитратда эрийди; 3) жами (минерал кислоталарда эрийди) P₂O₅; 4) P₂O₅, икки фоиз лимон кислотасида эрийди (фақат фосфорли шлакларни ўз ичига олган минерал ўғитлар учун); 5) P₂O₅, асосий аммоний нитратда эрийди (фақат алюмокальций фосфат, кальций фосфат ўз ичига олган минерал ўғитлар учун); 6) P₂O₅, икки фоиз формик кислотада эрийди (фақат фосфорли урни ўз ичига олган минерал ўғитлар учун). 1) таркибида фосфорли шлак, кальций фосфат, алюминий-кальций фосфат, суперфос ва фосфат жинси бўлмаган NP минерал ўғитлари, P₂O₅ нинг фақат минерал кислоталарда эрувчанлиги 2% дан ошмайди; 2) Минерал ўғитлар NP: а) таркибида фосфорли тош ёки суперфосфат бўлган, таркибида фосфорли шлак, кальций фосфат ва алюмокальций фосфат бўлмаслиги керак.	Азот: Умумий азот (N). Агар азотнинг 2-5 шаклидан бирортаси оғирлиги бўйича 1%дан кам бўлмаса. Фосфор: 1) Таркибида фосфорли шлак, кальций фосфат, алюмокальций фосфат, суперфос ва фосфат жинси бўлмаган NP минерал ўғитлар учун фосфорнинг эрувчанлигининг 1 ва 2 шакллари эълон қилинади: *агар сувда эрувчан P₂O₅ таркиби 2% дан кам бўлса, фосфорнинг эрувчанлигининг фақат 2-шакли кўрсатилади; *агар сувда эрувчан P₂O₅ 2% дан кам бўлмаса, фосфорнинг эрувчанлигининг 1 ва 2 шакллари эълон қилинади. 2) минерал ўғитлар учун NP: а) фосфорли ун ёки суперфос ўз ичига олган фосфорнинг эрувчанлигининг 1, 2 ва 3 шакллари эълон қилади. Минерал ўғитлар номи “фосфорли ун ўз ичига олган минерал ўғитлар NP” ёки “Суперфос ўз ичига олган минерал ўғитлар NP”;

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
			Ушбу минерал ўғитлар таркибига қуйидагилар киради: *камида 2% фақат P_2O_5, минерал кислоталарда эрийди, *камида 5% сувда эрувчан P_2O_5 ва нейтрал аммоний нитрат, *камида 2,5% сувда эрувчан P_2O_5, б) таркибида алюмокальций фосфат бўлган, таркибида фосфорли шлак, кальций фосфат, фосфат жинси ва суперфосфат бўлмаслиги керак. Ушбу минерал ўғитлар таркибига қуйидагилар киради: *камида 2% сувда эрувчан P_2O_5, *эълон қилинган P_2O_5 нинг камида 75% асосий аммоний нитратида эрийди; 3) Агар NP минерал ўғитлари таркибида фосфорли минерал ўғитларнинг фақат битта шакли бўлса - фосфорли шлак, кальций фосфат, алюмокальций фосфат ёки фосфорли жинслар, уларнинг номида қуйидаги мажбурий компонентлар кўрсатилган: *таркибида алюмокальций фосфат бўлган минерал ўғитларда P_2O_5 нинг эълон қилинган таркибининг камида 75% асосий аммоний нитратида эритилади, *фосфат жинси бўлган минерал ўғитларда, эълон қилинган P_2O_5 таркибининг камида 55% 2% лимон кислотасида эритилади. Гранулометриқ таркиби: фосфор ўз ичига олган шлак - заррачаларнинг камида 75% 0,160 мм ўлчамдаги тўрли элакдан ўтади; алюминий-кальций фосфат-заррачаларнинг камида 75% 0,160 мм ўлчамдаги тўрли элакдан ўтади;	б) алюминий-кальций фосфат, эрувчанликнинг 1, 3 ва 5 шакллари эълон қилади. Савдода ушбу минерал ўғитларнинг номи "минерал ўғит NP, таркибида алюминий-кальций фосфат" кўрсаткичига эга бўлиши керак. 3) NP минерал ўғитлари фосфорли минерал ўғитларнинг фақат битта шаклини ўз ичига олади - фосфорли шлак, кальций фосфат, алюмокальций фосфат ёки фосфат жинси. Ўғитлар бу асосий таркибий қисмларни номлаши керак. P_2O_5нинг эрувчанлиги қуйидагича аникланади: *фосфорли шлакларни ўз ичига олган минерал ўғитлар учун-фосфорнинг эрувчанлигининг 4-шакли, *таркибида кальций фосфат бўлган минерал ўғитлар учун - фосфорнинг эрувчанлигининг 5-шакли, *таркибида алюминий-кальций фосфат бўлган минерал ўғитлар учун фосфорнинг эрувчанлигининг 3 ва 5 шакллари, *фосфорли уни ўз ичига олган минерал ўғитлар учун

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
			кальций фосфат-заррачаларнинг камида 75% 0,160 мм ўлчамдаги турли элакдан ўтади; фосфорли ун-заррачаларнинг камида 90% 0,063 мм ўлчамдаги турли элакдан ўтади; суперфос-заррачаларнинг камида 90% 0,160 мм ўлчамдаги элакдан ўтади.	фосфорнинг эрувчанлигининг 3 ва 6-шакли.
2.	Минерал ўғитлар NP таркибида кротонилиден-димочевина, изобутиленмочевина ёки карбамид формальдегид	Кимёвий воситалар ёрдамида олинади. Ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқиши органик бирикмаларини ўз ичига олмайди. Таркибида кротонилиден димочевина, изобутилендимочевина ёки карбамид формальдегид мавжуд.	18% (N + P ₂ O ₅) 5% азот (N), унинг шакллари: 1) умумий азот; 2) нитрат азот; 3) аммоний азот; 4) амид азот; 5) кротонилиден-димочевинанинг азоти; 6) изобутилен-дикарбамид азоти; 7) карбамид-формальдегид азот. Азотнинг эълон қилинган умумий миқдорининг камида 1/4 қисми 5, 6 ёки 7 шаклда топилган. 7-шаклдаги азотнинг эълон қилинган миқдорининг камида 3/5 қисми иссиқ сувда эрийди. 5% фосфор (P ₂ O ₅), унинг шакллари: 1) сувда эрувчан P ₂ O ₅ ; 2) P ₂ O ₅ нейтрал аммоний нитратида эрийди. Минерал ўғитларда фосфорли шлак, кальций фосфат, алюминий-кальций фосфат ва суперфос бўлмаган NP, фақат минерал кислоталарда эрийди P ₂ O ₅ 2% дан ошмаслиги керак.	Азот: умум азот (N) 2, 3 ёки 4 азот ҳосил қилади, агар улар оғирлиги 1% дан ортиқ бўлса. Азотнинг 5-7 шаклидан бири. Фосфор: таркибида фосфорли шлак, кальций фосфат, алумокалсий фосфат, суперфос бўлмаган NP минерал ўғитлар учун эрувчанликнинг 1 ёки 2 шакли эълон қилинади: *агар сувда эрийдиган P ₂ O ₅ миқдори 2% дан кам бўлса, фосфорнинг эрувчанлигининг фақат 2-шакли кўрсатилади; *агар сувда эрийдиган P ₂ O ₅ камида 2% бўлса, фосфорнинг 1 ва 2 шакллари эрувчанлигини белгиланг.
3.	Минерал ўғитлар NP 1-2-бандда кўрсатилган элементлари ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари билан кўрсатилган	Микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари билан NP минерал ўғитларнинг 1-2 ишлаб чиқариш усули ва асосий таркибий қисмлари.	1-2 минерал ўғитлар NP ва қўшилган элементлари ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари учун маълумотлар.	1-2-бандда кўрсатилган NP минерал ўғитларнинг эълон қилинган маълумотлари, элементларнинг таркиби, иккиламчи озиқа элементлари таркиби кўрсатилиш мумкин.

В.3. Минерал ўғитлар NK

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифат талаблари (ўсимликларни озиқлантириш элементларининг минимал таркиби (ўғит оғирлиги бўйича%), ўғит учун шакл ва махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар қўшимча ҳужжатларда, ўғитнинг ёрлиғида ёки ёрлиғида кўрсатилиши керак
1.	Минерал ўғитлар NK	NK ўз ичига олган компонентларни аралаштириш орқали кимёвий ёки механик равишда олинган, келиб чиқиши бўйича ҳайвон ёки ўсимликнинг органик бирикмаларини ўз ичига олмайди.	18% (N + K ₂ O) 3% азот (N), унинг шакллари: 1) умумий азот; 2) нитрат азот; 3) аммоний азот; 4) амид азот; 5) цианамид азот. 5% сувда эрувчан K ₂ O.	Азот: Умумий азот (N), азотнинг 2-5 шакли, агар улардан бирортаси оғирлиги бўйича камида 1% бўлса Калий: сувда эрувчан калий (K ₂ O). Агар хлор таркиби (Cl) 2% дан ошмаса, "паст хлор таркиби" кўрсаткичи қўшилади. Хлор таркибини кўрсатиш мумкин.
2.	Таркибида кротонилидендимочевина, изобутилендимочевина ёки карбамид-формальдегид бўлган минерал ўғитлар NK	NK таркибидаги таркибий қисмларни аралаштириш орқали кимёвий йўл билан олинади, таркибида ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқадиган органик бирикмалар мавжуд эмас, таркибида кротонилидендимочевина, изобутилендимочевина ёки карбамиднинг формальдегиди мавжуд.	18% (N + K ₂ O) 5% азот (N), унинг шакллари: 1) умумий азот; 2) нитрат азот; 3) аммоний азот; 4) амид азот; 5) кротонилидендимочевиналик азот; 6) изобутилен карбамид азот; 7) карбамид формальдегид азот. Азотнинг умумий миқдорининг камида 1/4 қисми азотнинг 5, 6 ёки 7 шаклига тўғри келади. 3-шаклдаги эълон қилинган азот миқдорининг камида 5/7 қисми иссиқ сувда эритилади. 5% сувда эрувчан K ₂ O.	Азот: умумий азот (N) 2-4 азотнинг бир шакли, агар уларнинг бирортаси оғирлиги бўйича камида 1% бўлса. Азотнинг 5-7 шаклидан бири. Калий: сувда эрувчан калий (K ₂ O). Агар хлор таркиби (Cl) 2% дан ошмаса, "паст хлор таркиби" кўрсаткичи қўшилади. Хлор таркибини кўрсатиш мумкин.
3.	1-2-бандда кўрсатилган элементлари ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари билан NK минерал ўғитлар	1-2-бандда кўрсатилган микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари билан NK минерал ўғитларни ишлаб чиқариш усули ва асосий таркибий қисмлари.	NK 1-2 минерал ўғитлар ва қўшилган микроэлементлар ва NK (ёки) параграфда кўрсатилган иккиламчи озиқа элементлари учун маълумотлар.	1-2-бандларда кўрсатилган NK минерал ўғитлар ва қўшилган микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озиқа элементларининг эълон қилинган маълумотлари.

В.4. Минерал ўғитлар РК

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар қўшимча ҳужжатларда, ўғитнинг ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
1.	Минерал ўғитлар РК	Кимёвий воситалар билан ёки шахсий компютер компонентларини аралаштириш йўли билан ишлаб чиқарилган, таркибида ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқиши бўлган органик бирикмалар мавжуд эмас.	18% ($P_2O_5 + K_2O$) 5% фосфор (P_2O_5), унинг шакллари: 1) сувда эрувчан P_2O_5; 2) P_2O_5, нейтрал аммоний ситратида эрийди; 3) умумий (минерал кислоталарда эрийди) P_2O_5; 4) P_2O_5, 2% лимон кислотасида эрийди (фақат фосфорли шлакларни ўз ичига олган минерал ўғитлар учун); 5) P_2O_5, асосий аммоний ситратида эрийди (фақат кальций алумин фосфат ва фосфат кули бўлган минерал ўғитлар учун); 6) P_2O_5, 2% чумоли кислотада эрийди (фақат фосфат жинси бўлган минерал ўғитлар учун). 1) Фосфорли шлак, кальций фосфат, алюминий-кальций фосфат, суперфос ва фосфат жинси бўлмаган РК минерал ўғитларида фақат минерал кислоталарда эрийдиган P_2O_5 2% дан ошмайди. 2) Минерал ўғитлардаги шахсий компютер: а) фосфорли тош ёки суперфосли, таркибида фосфорли шлак, кальций фосфат ва алюмокальций фосфат бўлмаслиги керак. Ушбу минерал ўғитлар таркибига қўйидагилар киради: *камида 2% фақат P_2O_5, минерал кислоталарда эрийди, *камида 5% сувда эрувчан P_2O_5 ва нейтрал аммоний ситрат, *камида 2,5% сувда эрувчан P_2O_5, б) таркибида алюмокальций фосфат бўлган, таркибида фосфорли шлак, кальций фосфат,	Фосфор: 1) Таркибида фосфорли шлак, кальций фосфат, алюминий-кальций фосфат, суперфос ва фосфат жинси бўлмаган РК минерал ўғитлари фосфорнинг эрувчанлиги 1 ва 2-шакл бўйича эълон қилинади: * агар сувда эрийдиган фосфор (P_2O_5) 2% дан кам бўлса, фосфорнинг эрувчанлигининг фақат 2-шакли кўрсатилади; * агар сувда эрийдиган фосфор (P_2O_5) 2% дан кам бўлмаса, фосфор 1 ва 2 нинг эрувчанлиги шаклини кўрсатинг. 2) РК минерал ўғитларда: а) таркибида фосфорли жинслар ёки суперфос бўлганлар фосфорнинг эрувчанлигининг 1, 2 ва 3-шакллари эълон қиладилар. Минерал ўғитлар номида "РК минерал ўғитлари фосфорли жинсларни ўз ичига олади" ёки "РК минерал ўғитлари суперфосни ўз ичига олади" кўрсаткичларини ўз ичига олади; б) таркибида алюмо-кальций фосфат бўлган РК минерал ўғитлари фосфорнинг

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар қўшимча ҳужжатларда, ўғитнинг ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
			фосфат жинси ва суперфосфат бўлмаслиги керак. Ушбу минерал ўғитлар таркибига қуйидагилар киради: *камида 2% сувда эрувчан P_2O_5, *Эълон қилинган P_2O_5 нинг камида 75% асосий аммоний ситратиди эрийди. 3) Агар РК минерал ўғитлари таркибига фосфорли минерал ўғитларнинг фақат битта шакли бўлса - фосфорли шлак, кальций фосфат, алюмокальций фосфат ёки фосфорли жинслар, уларнинг номида қуйидаги мажбурий компонентлар кўрсатилган: *таркибига алюмокальций фосфат бўлган минерал ўғитларда P_2O_5 нинг эълон қилинган таркибининг камида 75% асосий аммоний нитратиди эритилади, *фосфат жинси бўлган минерал ўғитларда, эълон қилинган P_2O_5 таркибининг камида 55% 2% лимон кислотасида эритилади. Гранулометриқ таркиби: фосфор ўз ичига олган шлак - заррачаларнинг камида 75%и ўлчами 0,160 мм бўлган элакдан ўтади; алюминий-кальций фосфат-заррачаларнинг камида 90% ўлчами 0,160 мм бўлган элакдан ўтади; кальций фосфат-заррачаларининг камида 75% 0,160 мм ўлчамдаги элакдан ўтади; фосфорли ун-заррачаларининг камида 90% 0,063 мм ўлчамдаги элакдан ўтади;	эрувчанлиги шакллари 1, 3 ва 5 бўйича декларация қилиниши керак. Савдода минерал ўғитлар номи “Ўғит минерал РК, алюмокальций фосфат ўз ичига олади” белгисини ўз ичига олади. 3) NPK минерал ўғит таркибига фосфорли минерал ўғитнинг фақат битта шакли мавжуд - фосфорли шлак, кальций фосфат, алюмокальций фосфат ёки фосфат жинси. Ўғитлар бу асосий таркибий қисмларни номлаши керак. P_2O_5 нинг эрувчанлиги билан белгиланади: *фосфорли шлакларни ўз ичига олган минерал ўғитлар учун-фосфорнинг эрувчанлигининг 4-шакли, *таркибига кальций фосфат бўлган минерал ўғитлар учун - фосфорнинг эрувчанлигининг 5-шакли, *таркибига алюминий-кальций фосфат бўлган минерал ўғитлар учун фосфорнинг эрувчанлигининг 3 ва 5 шакллари, *таркибига фосфорли жинс, фосфорнинг эрувчанлигининг 3 ва 6 шакли бўлган минерал ўғитлар учун.

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар қўшимча ҳужжатларда, ўғитнинг ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
			суперфосс-заррачаларининг камида 90% 0,160 мм ўлчамдаги элакдан ўтади. 5% сувда эрувчан K_2O.	Калий Сувда эрийдиган калий (K_2O). Агар хлор таркиби (Cl) 2% дан ошмаса, "паст хлор таркиби" кўрсаткичи қўшилиши мумкин. Хлор таркибини (Cl) кўрсатиш мумкин.
2.	Микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари бор минерал ўғитлар РК	Элементлар ва (ёки) иккиламчи озуқа элементлари, ишлаб чиқариш усули ва асосий таркибий қисмлари бўлган РК минерал ўғитлар.	РК минерал ўғитлари ва қўшилган микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари ҳақида маълумот.	Минерал ўғитлар элементларининг таркиби, иккиламчи озуқа элементларининг таркиби.

С. Суюқ минерал ўғитлар:

С.1. Оддий суюқ ўғитлар

T/p	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
1.	Азотли минерал ўғитлар эритмаси	Кимёвий усулда воситалар ёрдамида ва (ёки) атмосфера босимида барқарор бўлган турли хил таркибий қисмларни сувда эритиб олинади. Ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқиши органик бирикмаларни ўз ичига олмайди.	15% умумий азот (N), умумий азот сифатида ифодаланган. Агар азотнинг фақат битта шакли мавжуд бўлса, у нитрат азот, аммонийли азот ёки амид азот сифатида ифодаланади. Биуретнинг максимал таркиби – амидлар $N \times 0,026$.	Умумий азот (N) ва азот нитратлар ($N-NO_3$), аммоний ($N-NH_4$) ва ёки амидлар ($N-NH_2$) ҳар қандай шаклда камида 1%. Агар биурет миқдори 0,2% дан паст бўлса, “паст биурет таркиби” белгиси кўрсатилиши мумкин.
2.	Аммиакли селитра-карбамид эритмаси	Кимёвий усулда олинади ва (ёки) аммиакли селитра ва карбамидни сувда эритиб олинади.	Умумий азотнинг (N) 26%.	Умум азот (N), нитрат, аммоний ва амид азот. Агар биурет таркиби 0,2% дан паст бўлса, “паст биурет таркиби” кўрсаткичи қўйилиши мумкин.
3.	Кальций нитрат эритмаси	Сувдаги кальций нитрат эритмаси.	Умумий азотнинг 8% (N). Нитратлар ва аммоний шаклида азот. Аммоний азотнинг максимал миқдори 1 %.	Умум азот (N). Терсиҳен: нитрат азот ($N-NO_3$), аммонийли азот ($N-NH_4$), кальций (Ca). Фойдаланиш учун тегишли кўрсатмалар: “ўсимликларни пуркаш учун”, “озика эритмаларини тайёрлаш учун”, “суғориш билан ўғитлаш учун”.
4.	Магний нитрат эритмаси	Сувдаги магний нитратининг кимёвий олинган эритмаси.	6% нитрат азот (N), 5,4% сувда эрувчан магний (Mg). Минимал pH 4.0.	Нитрат азот ($N-NO_3$), сува эрувчан магний (Mg).
5.	Кальций нитратнинг суспензияси	Кальций нитратнинг сувдаги суспензияси.	Умумий азотнинг 8% (N). Нитратлар ва аммоний шаклида азот. Аммоний азотнинг максимал миқдори 1% ни ташкил қилади. 10% сувда эрувчан кальций (Ca).	Умум азот (N), нитрат азот ($N-NO_3$), сувда эрувчан кальций (Ca). Фойдаланиш учун тегишли кўрсатмалар: “ўсимликларни пуркаш учун”, “озика эритмаларини тайёрлаш учун”, “суғориш билан ўғитлаш учун”.

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча хужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
6.	Карбамид-формальдегид билан азотли ўғитлар эритмаси	Кимёвий усулда олинган ёки карбамид-формальдегид ва бошқа азотли ўғитлар эритмасини (кальций цианамид, кальций-азотли цианамид, аммиакли селитра ва оҳак-аммиакли селитрадан ташқари) сувдаги эритмаси.	Умумий азотнинг 18% (N). Эълон қилинган умумий азот таркибининг камида 1/3 қисми формальдегид таркибидаги карбамиддир. Бюретканинг максимал ҳажми (амид N + карбамид формальдегид N) x 0,026.	Умум азот (N). Азотнинг ҳар бир шакли, агар камида 1% бўлса: нитрат азот (N-NO ₃), аммонийли азот (N-NH ₄), азот амид (N-NO ₂), карбамид формальдегиддаги азот.
7.	Карбамид-формальдегид билан азотли ўғитларни суспензия қилиш	Кимёвий усулда олинган ёки карбамид-формальдегид ва бошқа азотли ўғитларнинг (кальций цианамид, азот-кальций цианамид, аммоний нитрат ва кальций аммоний селитрасидан ташқари) сувдаги суспензияси.	Умумий азотнинг 18% (N). Эълон қилинган умумий азот таркибининг камида 1/3 қисми формальдегид таркибидаги карбамиддир, шундан камида 3/5 қисми иссиқ сувда эрийди. Биуретнинг максимал таркиби (амид N + карбамид формальдегид N) x 0,026.	Умумий азот (N). Азотнинг ҳар бир шакли, агар камида 1% бўлса: нитрат азот (N-NO ₃), аммонийли азот (N-NH ₄), азот амид (N-NO ₂), карбамид формальдегиддаги азот, карбамид формальдегиддаги азот, совуқ сувда эрийди. Айтиш мумкин: карбамид формальдегиддаги азот, фақат иссиқ сувда эрийди.
8.	Аммиакли сув	Аммиак газини сувда эритиб олинадиган. Бошқа азот ўз ичига олган тузлар ҳам бўлиши мумкин.	Умумий азотнинг 15% (N). Аммоний шаклида азот	Умум азот (N), аммонийли азот (N-NH ₄). Азотнинг ҳар бир шакли, агар мавжуд бўлса, камида 1 %.
9.	Сувсиз аммиак.	Молекуляр азот ва водороддан катализатор иштирокида юқори босим остида кимёвий усулда ишлаб чиқарилади.	80% умумий азот (N).	Азот: умумий азот.
10.	1-9-бандда кўрсатилган микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари билан оддий суюқ минерал ўғитлар	1-9-бандда кўрсатилган микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари билан оддий суюқ минерал ўғитларни ишлаб чиқариш усули ва асосий таркибий қисмлари.	Параграфда кўрсатилган оддий суюқ минерал ўғитлар ва қўшилган микронутриентлар ва/ёки иккиламчи озиқа элементлари учун 1-9 учун маълумотлар.	1-9-бандда кўрсатилган оддий суюқ минерал ўғитларнинг эълон қилинган маълумотлари, микроэлементлар таркиби, иккиламчи озиқа элементлари таркиби.

С.2. Мураккаб суюқ ўғитлар (NPK, NP, NK, PK)

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
1.	NPK минерал ўғитлар эритмаси	Кимёвий ва (ёки) NPK ўз ичига олган компонентларни сувда эритиб олинади. Оддий атмосфера босимида барқарор, ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқиши органик бирикмаларини ўз ичига олмайди.	15% (N + P ₂ O ₅ + K ₂ O). 2% азот(N), унинг шакллари: 1) умумий азот; 2) нитрат азот; 3) аммоний азот; 4) амид азот. 3% сувда эрувчан фосфор (P ₂ O ₅), 3% сувда эрувчан калий (K ₂ O). Биурет амидларининг максимал таркиби N x 0,026.	Азот: Умумий азот (N). Агар 2-4. азотнинг оғирлиги бўйича 1% дан ортиқ шакллари айtilган. Агар биурет таркиби 0,2% дан паст бўлса, “паст биурет таркиби” кўрсаткичи пайдо бўлади. Фосфор: сувда эрувчан фосфор (P ₂ O ₅). Калий: сувда эрувчан калий (K ₂ O). Кўрсатма "паст хлор таркиби" агар хлор таркиби (Cl) 2% дан ошмаса. Хлор таркибини кўрсатиш мумкин.
2.	NPK минерал ўғитлар суспензияси	Суюқ минерал ўғитлар, унда ўсимликларнинг озиқланиш элементлари ҳам сувда ҳам суспензияда эрийди, таркибида ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқадиган органик бирикмалар мавжуд эмас.	20% (N + P ₂ O ₅ + K ₂ O). 3% азот(N), унинг шакллари: 1) умумий азот; 2) нитрат азот; 3) аммоний азот; 4) амид азот; Биурет-амидларнинг максимал таркиби N x 0,026. 4% фосфор(P ₂ O ₅), унинг шакллари: 1) сувда эрувчан P ₂ O ₅ ; 2) P ₂ O ₅ нейтрал аммоний нитратда эритилади. Минерал ўғитларда фосфор ўз ичига олган шлак,	Азот: Умумий азот (N). Агар азотнинг 2, 3 ёки 4-шакли оғирлиги бўйича 1% дан ортиқ бўлса, у эълон қилинади. Агар биурет таркиби 0,2% дан паст бўлса, “паст биурет таркиби” кўрсаткичи пайдо бўлади. Фосфор: агар сувда эрийдиган P ₂ O ₅ 2% дан кам бўлса, унда фосфорнинг эрувчанлигининг фақат 2-шакли эълон қилинади. Агар сувда эрийдиган P ₂ O ₅ камида 2% бўлса, фосфорнинг

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
			алюмокальций фосфат, суперфос ёки табиий фосфорит ва (ёки) апатит бўлмаслиги керак. 4% сувда эрувчан калий (K_2O).	1 ва 2 шакллари эрувчанлигини белгиланг. Калий: агар хлор миқдори (Cl) 2% дан ошмаса, "паст хлор таркиби" кўрсаткичи қўшилади. Хлор таркибини курсатиш мумкин.
3.	NP минерал ўғит эритмаси	NP минерал ўғитининг эритмаси кимёвий ва (ёки) NP ўз ичига олган компонентларни сувда эритиш орқали олинади. Атмосфера босимида барқарор, ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқиши органик бирикмаларини ўз ичига олмайди.	18% ($N + P_2O_5$). 3% азот(N), унинг шакллари: 1) умумий азот; 2) нитрат азот; 3) аммоний азот; 4) амид азот. Биурет амидларининг максимал таркиби н х 0,026. 5% сувда эрийдиган фосфор (P_2O_5).	Азот: Умумий азот (N). Агар азотнинг 2, 3 ёки 4-шакли оғирлиги бўйича камида 1% бўлса, у эълон қилинади. Агар биурет таркиби 0,2% дан паст бўлса, "паст биурет таркиби" кўрсаткичи пайдо бўлади. Фосфор: сувда эрувчан фосфор (P_2O_5).
4.	NP минерал ўғитлар суспензияси	Суюқ минерал ўғитлар, уларда ўсимлик озиқа моддалари сувда ҳам, суспензияда ҳам эрийди ва ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқиши органик бирикмаларини ўз ичига олмайди.	18% ($N + P_2O_5$). 3% азот(N), унинг шакллари: 1) умумий азот; 2) нитрат азот; 3) аммоний азот; 4) амид азот. Биурет-амидларнинг максимал таркиби N х 0,026. 5% фосфор(P_2O_5), унинг шакллари: 1) сувда эрувчан P_2O_5 ; 2) P_2O_5 нейтрал аммоний нитратда эритилади. Минерал ўғитлар таркибида фосфорли шлаклар, алюмокальций фосфат, кальций фосфат, суперфос ва табиий фосфорит ва (ёки) апатит бўлмаслиги керак.	Азот: Умумий азот (N). Агар азотнинг 2, 3 ёки 4-шакли оғирлиги бўйича камида 1% бўлса, у эълон қилинади. Агар биурет таркиби 0,2% дан паст бўлса, "паст биурет таркиби" кўрсаткичи пайдо бўлади. Фосфор: агар сувда эрувчан P_2O_5 2% дан кам бўлса, унда фосфорнинг эрувчанлигининг фақат 2-шакли эълон қилинади. Агар сувда эрувчан P_2O_5 камида 2% бўлса, фосфорнинг 1 ва 2 шакллар эрувчанлигини белгиланг.

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
5.	НК минерал ўғит эритмаси	Кимёвий усулда ва сувда эритиб олинади. Атмосфера босимида барқарор, ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқиши органик бирикмаларини ўз ичига олмайди.	15% (N + K ₂ O) 3% азот(N), унинг шакллари: 1) умумий азот; 2) нитрат азот; 3) аммоний азот; 4) амид азот. Биурет амидларининг максимал таркиби N x 0,026. 5% сувда эрувчан калий (K ₂ O).	Азот: Умумий азот (N). Е агар азотнинг 2, 3 ёки 4-шакли оғирлиги бўйича камида 1% бўлса, у эълон қилинади. Агар биурет таркиби 0,2% дан паст бўлса, “паст биурет таркиби” кўрсаткичи пайдо бўлади. Калий: сувда эрувчан калий (K ₂ O). Агар хлор таркиби (Cl) 2% дан ошмаса, “паст хлор таркиби” кўрсаткичи қўшилади. Хлор таркибини кўрсатиш мумкин.
6.	НК минерал ўғитлар суспензияси	Минерал ўғитларнинг суспензияси НК суяқ минерал ўғитлар, унда ўсимликларнинг озиқланиш элементлари эриган ҳолда, сувда ёки суспензияда эрийди ва ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқиши органик бирикмаларини ўз ичига олмайди.	18% (N + K ₂ O). 3% азот(N), унинг шакллари: 1) умумий азот; 2) нитрат азот; 3) аммоний азот; 4) амид азот. Биурет амидларининг максимал таркиби n x 0,026. 5% сувда эрийдиган калий (K ₂ O).	Азот: Умум азот (N). Агар азотнинг 2, 3 ёки 4-шакли оғирлиги бўйича камида 1% бўлса, у эълон қилинади. Агар биурет таркиби 0,2% дан паст бўлса, “паст биурет таркиби” кўрсаткичи пайдо бўлади. Калий: сувда эрийдиган калий (K ₂ O). Агар хлор таркиби (Cl) 2% дан ошмаса, “паст хлор таркиби” кўрсаткичи қўшилади. Хлор таркибини айтиш мумкин.
7.	РК минерал ўғит эритмаси	Кимёвий усулда ва сувда эритиб олинади. Ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқиши органик бирикмаларини ўз ичига олмайди.	18% (P ₂ O ₅ + K ₂ O), 5% сувда эрийдиган фосфор (P ₂ O ₅), 5% сувда эрийдиган калий (K ₂ O).	Фосфор: сувда эрийдиган фосфор (P ₂ O ₅). Калий: сувда эрийдиган калий (K ₂ O). Агар хлор таркиби (Cl) 2% дан ошмаса, “паст хлор таркиби”

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча хужжатларида, ёрлиғида ёки кадоғида кўрсатилиши керак
				кўрсаткичи қўшилади. Хлор таркибини айтиш мумкин.
8.	РК минерал ўғитлар суспензияси	Суюқ минерал ўғитлар, унда ўсимликларнинг озиқланиш элементлари сувда эрийди ва суспензияланади, таркибида ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқадиган органик бирикмалар мавжуд эмас.	18% ($P_2O_5 + K_2O$). 5% фосфор (P_2O_5), унинг шакллари: 1) сувда эрувчан P_2O_5 ; 2) P_2O_5 нейтрал аммоний нитратда эритилади. Минерал ўғитларда фосфор ўз ичига олган шлак, алюминий-кальций фосфат, кальций фосфат, суперфос ва табиий фосфорит ва (ёки) апатит бўлмаслиги керак. 5% сувда эрувчан калий (K_2O).	Фосфор: агар сувда эрувчан P_2O_5 2% дан кам бўлса, унда фосфорнинг эрувчанлигининг факат 2-шакли эълон қилинади. Агар сувда эрувчан P_2O_5 камида 2% бўлса, фосфорнинг 1 ва 2 шакллари эрувчанлигини белгиланг. Калий: сувда эрувчан калий (K_2O). Агар хлор таркиби (Cl) 2% дан ошмаса, “паст хлор таркиби” кўрсаткичи қўшилади. Хлор таркибини кўрсатиш мумкин.
9.	1-8-бандда кўрсатилган микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари билан мураккаб суюқ минерал ўғитлар	1-8-бандда кўрсатилган микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари билан мураккаб суюқ минерал ўғитларни ишлаб чиқариш усули ва асосий таркибий қисмлари.	1-8-бандда кўрсатилган мураккаб суюқ минерал ўғитлар ва қўшилган элементлари ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари учун маълумотлар.	1-8-бандда кўрсатилган мураккаб суюқ минерал ўғитлар, микроэлементлар таркиби, иккиламчи озиқа элементларининг таркиби ушбу қоидаларнинг 12-иловасига мувофиқ эълон қилинган маълумотлар.

D. Иккиламчи ўсимлик озиқаларини ўз ичига олган минерал ўғитлар (кальций, магний ва олтингугурт)

T/p	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (Ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
1	Кальций сульфат	Кальций сульфат жинсларини майдалаш, турли даражадаги гидрация ёки саноат маҳсулоти билан олинади.	17,9% умумий кальций (Ca), 14% умумий олтингугурт (S). Гранулометрик таркиби: заррачаларнинг камида 80%и ўлчами 2 ммли турли элакдан ўтади, заррачаларнинг камида 99% ўлчами 10 ммли турли элакдан ўтади.	Умумий олтингугурт (S), асосан умумий кальций (Ca).
2	Кальций хлорид эритмаси	Саноат келиб чиқиши кальций хлорид эритмаси.	8,6% умумий кальций (Ca).	Умумий кальций (Ca), “Ўсимликларни пуркаш учун” кўрсаткичи.
3	Элементар олтингугурт	Олтингугуртни келиб чиқиши табиий ёки саноат .	98% умумий олтингугурт (S).	Умумий олтингугурт (S).
4	Кизерит	Табиий минерал. Асосий таркибий қисми магний сульфат моногидратдир.	14,5% сувда эрувчан магний (Mg), 18% сувда эрувчан олтингугурт (S).	Сувда эрувчан магний (Mg), яхши сувда эрувчан олтингугурт (S).
5.	Магний сульфат	Ўғитнинг асосий компоненти магний сульфат гептагидратдир.	9,0% сувда эрувчан магний (Mg), 11,2% сувда эрувчан олтингугурт (S).	Сувда эрувчан магний (Mg), яхши сувда эрувчан олтингугурт (S).
5.1.	Магний сульфат эритмаси	Саноатда олинган магний сульфатнинг сувдаги эритмаси.	3,0% рудаси эрувчан магний(Mg), 4% сувда эрувчан олтингугурт (S).	Сувда эрувчан магний (Mg), яхши сувда эриувчан олтингугурт (S).
5.2.	Магний гидроксиди	Кимёвий усулда олинган. Асосий таркибий қисм магний гидроксидидир.	Умумий магнийнинг 36,2% (Mg). Заррачалар ҳажми-заррачаларнинг камида 99%и ўлчами 0,063 ммли турли элакдан ўтади.	Умумий магний (Mg).
5.3.	Магний гидроксиднинг суспензияси	Магний гидроксиднинг сувдаги суспензияси.	14,5% магний (Mg).	Умумий магний (Mg).
6.	Магний хлорид эритмаси	Саноатда олинган магний хлориднинг сувдаги эритмаси.	7,8% магний (Mg). Максимал кальций миқдори 2,1% Ca.	Умумий магний (Mg).

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
7.	Калий сульфатли кизерит билан Калий сульфатли кизерит	Калий сульфат қўшиб кизеритдан олинади.	4,8% сувда эрувчан магний (Mg), 6% сувда эрувчан калий (K ₂ O), 16% (Mg+K ₂ O). Максимал хлор таркиби (Cl) 3%.	Сувда эрувчан магний (Mg) сувда эрувчан калий (K ₂ O).
8.	1-7-бандларда белгиланган микроэлементлар билан ўрта минерал ўғитлар.	1-7-бандларда кўрсатилган элементлари бўлган иккиламчи минерал ўғитларнинг ишлаб чиқариш усули ва асосий таркибий қисмлари.	1-7-бандларда кўрсатилган иккиламчи минерал ўғитлар ва қўшилган элементлари учун маълумотлар.	1-7-бандларда кўрсатилган иккиламчи минерал ўғитлар тўғрисидаги маълумотлар, элементларнинг таркиби.

Е. Фақат микроэлементларни ўз ичига олган минерал ўғитлар (микроўғитлар)

T/p	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
1. Бор				
1.1	Бор кислотаси	Бор кислота билан ишлов бериш орқали олинади.	14% сувда эрувчан бор (В).	Сувда эрувчан бор (В).
1.2	Натрий бор	Кимёвий усулда олинади, асосий таркибий қисм натрий боратдир.	10% сувда эрувчан бор (В).	Сувда эрувчан бор (В).
1.3.	Кальций борат	Бор таркибли минерал ўғитлардан олинади, асосий компонент кальций боратдир.	7% умумий бор (В) заррача ҳажмининг - заррачаларнинг камида 98% 0,063 мм ўлчамдаги элакдан ўтади.	Умумий бор (В).
1.4.	Бор этаноламин	Бор кислотасининг этаноламин билан ўзаро таъсири натижасида олинади.	8% сувда эрувчан бор (В).	Сувда эрувчан бор (В).
1.5.	Бор таркибли ўғитларнинг эритмаси ёки суспензияси	1.1 ва (ёки) 1.2 ва (ёки) 1.4. кичик бандларда кўрсатилган ўғитнинг сувли эритмаси.	2% сувда эрувчан бор (В). Ўғитнинг номи унинг таркибини кўрсатади.	Сувда эрувчан бор (В).
2. Кобальт				
2.1.	Кобальт таркибли туз	Кимёвий йўл ёрдамида олинади, асосий компонент кобальт таркибли тузлардир.	19% сувда эрувчан кобальт (Со). Ўғитнинг номи кобальт боғланган анионни билдиради, масалан, кобальт сульфат, кобальт хлорид.	Сувда эрувчан кобальт (Со).

T/p	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган маҳсул талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
2.2.	Кобалт хелати	Кобалтни хелатловчи восита билан кимёвий боғлаш орқали олинади.	2% сувда эрувчан кобалт (Co). Кобалт (Co) эълон қилинган миқдорининг камида 8/10 қисми хелатланган шаклда. Хелатловчи воситани билдиради.	Сувда эрувчан кобалт (Co). Хелатланган кобалт.
2.3.	Кобалт таркибли ўғитлар эритмаси	2.1- ва (ёки) 2.2.- кичик бандларда кўрсатилган ўғитнинг сувли эритмаси.	2% сувда эрувчан кобалт (Co). Ўғитнинг номи кобалт боғланган анионни ва/ёки агар мавжуд бўлса, хелатловчи воситани кўрсатади.	Сувда эрувчан кобалт (Co). Хелатланган кобалт, агар мавжуд бўлса.
3. Мис				
3.1.	Мис тузи	Кимёвий йўл ёрдамида олинади, асосий компонент мис таркибли тузлардир.	20% сувда эрийдиган мис (Cu). Ўғитнинг номи мис боғланган анионни билдиради. Масалан мис сульфати.	Сувда эрувчан мис (Cu).
3.2.	Мис оксиди	Кимёвий йўл ёрдамида олинади, асосий компонент мис оксидидир.	Умумий миснинг 70% (Cu). Заррача ҳажми-камида 98% 0,063 мм ўлчамдаги элакдан ўтади.	Умумий мис (Cu).
3.3.	Мис гидроксиди	Кимёвий йўл ёрдамида олинади, асосий компонент мис гидроксидидир.	Умумий миснинг 45% (Cu). Заррача ҳажми-камида 98% 0,063 мм ўлчамдаги элакдан ўтади.	Умумий мис (Cu).
3.4.	Мис хелат	Хелатловчи восита билан кимёвий боғланиш орқали олинган.	9% сувда эрувчан мис (Cu), хелатланган шаклда эълон қилинган кобалт (Co) миқдорининг камида 8/10 қисми. Хелатловчи воситани билдиради.	Сувда эрувчан мис (Cu). Хелатланган мис сувда эрувчан мис (Cu). Хелатланган мис.

T/p	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
3.5.	Мис таркибли ўғит	3.1- ва (ёки) 3.2. ва (ёки) 3.3. ва (ёки) 3.4 бандларда кўрсатилган ўғитлар аралашмаси.	Умумий миснинг 5% (Cu). Агар у хелатланган бўлса, хелатловчи восита кўрсатилади. Ўғит таркибини белгилайди.	Оддий мис (Cu). Сувда эрувчан мис (Cu), агар унинг миқдори миснинг (Cu) умумий миқдорининг камида 1/4 қисми бўлса. Хелатланган мис.
3.6.	Мис таркибли ўғитлар эритмаси	3.1 ва 3.4 кичик бандларда кўрсатилган ўғитлар эритмаси.	3% сувда эрувчан мис (Cu). Ўғитнинг номи мис боғланган анионни билдиради. Хелатловчи воситани билдиради.	Сувда эрувчан мис (Cu) ва хелатланган мис.
3.7.	Мис хлороксида	Кимёвий усулда олинган, асосий компонент мис хлороксида $[Cu_2Cl(OH)_3]$.	Умумий миснинг 50% (Cu). Заррача ўлчами – 98% кам бўлмаган, 0,063 мм. ли элакдан ўтади.	Умумий мис (Cu).
3.8.	Мис хлороксидининг суспензияси	Мис хлороксидининг сувдаги суспензияси.	Умумий миснинг 17% (Cu)	Умумий мис (Cu).
4. Темир				
4.1.	Темир таркибли тузлар	Кимёвий йўл ёрдамида олинадиган, асосий компонент темир таркибли тузлардир.	12% сувда эрувчан темир (Fe). Ўғитнинг номи темир боғланган анионни билдиради, масалан, темир сульфат, темир хлорид, темир нитрат.	Сувда эрувчан темир (Fe).
4.2.	Темир хелати	Темирни хелатловчи восита билан кимёвий боғлаш орқали олинадиган.	Сувда эрувчан темирнинг 5% (Fe), эълон қилинган Fe миқдорининг камида 8/10 қисми хелатланган шаклда. Хелатловчи воситани билдиради.	Сувда эрувчан темир (Fe). Хелатланган темир.

T/p	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга кўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал микдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга кўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
4.3.	Таркибида темир бўлган ўғит эритмаси	4.1 ва 4.2-бандларда кўрсатилган ўғитларнинг сувли эритмаси.	2% сувда эрувчан темир (Fe). Ўғитнинг номи темир боғланган анионни ва агар мавжуд бўлса хелатловчи воситани билдиради.	Сувда эрувчан темир (Fe). Хелатли темир, агар мавжуд бўлса.
5. Марганец				
5.1.	Марганец таркибли тузлар	Кимёвий усулда олинган асосий компонент марганец таркибли тузлардир (Mn II).	17% сувда эрувчан марганец (Mn). Ўғитнинг номи темир боғланган анионни билдиради, масалан, марганец сульфат, марганец хлорид.	Сувда эрувчан марганец (Mn).
5.2.	Марганец хелати	Марганецни хелатланган бирикмаларга боғлаш орқали кимёвий йўл билан олинади.	5% сувда эрувчан марганец (Mn), хелатланган шаклда эълон қилинган Mn микдорининг камида 8/10 қисми. Хелатловчи воситани билдиради.	Сувда эрувчан марганец (Mn). Хелатланган Марганец.
5.3.	Марганец оксиди	Кимёвий усулда олинган асосий компонент марганец оксиди.	Умумий марганецнинг 40% (Mn). Заррача ҳажми камида 80% 0,063 мм ўлчамдаги элакдан ўтади.	Умумий марганец (Mn).
5.4.	Марганец ўз ичига олган ўғит	5.1- ва 5.3-бандларда кўрсатилган ўғитлар аралашмаси.	Умумий марганецнинг 17% (Mn). Номда марганец ўғитлари аралашмасининг таркибий қисмлари кўрсатилади.	Умумий марганец (Mn). Сувда эрувчан марганец (Mn), агар унинг микдори Mn умумий микдорининг камида 1/4 қисмини ташкил қилса.
5.5.	Марганец ўғитларининг эритмаси	5.1. ва (ёки) 5.2-бандда кўрсатилган ўғитларнинг сувдаги эритмаси.	3% сувда эрувчан марганец (Mn). Ўғитнинг номи минерал боғланган анионни ва агар мавжуд бўлса хелатловчи воситани билдиради.	Сувда эрувчан марганец (Mn). Марганец хелатланган шаклда, агар мавжуд бўлса.

T/p	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал микдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлигида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
6. Молибден				
6.1.	Натрий молибдат	Кимёвий усулда олинган асосий компонент натрий молибдатдир.	35% сувда эрувчан молибден (Mo).	Сувда эрувчан молибден (Mo).
6.2.	Аммоний молибдат	Кимёвий усулда олинган асосий компонент аммоний молибдатдир.	50% сувда эрувчан молибден (Mo).	Сувда эрувчан молибден (Mo).
6.3.	Молибден таркибли ўғит	6.1- ва 6.2.бандларда кўрсатилган ўғитлар аралашмаси.	35% сувда эрувчан молибден (Mo). Ўғит номи аралашманинг таркибини кўрсатади.	Сувда эрувчан молибден (Mo).
6.4.	Молибден таркибли ўғитлар эритмаси	6.1. ва (ёки) 6.2.-кичик бандларида кўрсатилган ўғитнинг сувли эритмаси.	3% сувда эрувчан молибден (Mo). Ўғитнинг номи эритмадаги ингредиентларни кўрсатади.	Сувда эрувчан молибден (Mo).
7. Рух				
7.1.	Рух таркибли тузлар	Кимёвий йўл ёрдамида олинади, асосий компонент рух таркибли тузлардир.	15% сувда эрувчан рух (Zn). Ўғитнинг номи рух боғланган анионни билдиради, масалан, цинк сульфат.	Сувда эрувчан рух (Zn).
7.2.	Хелатли рух	Рухни хелатланган бирикмаларга боғлаш орқали кимёвий йўл билан олинади.	5% сувда эрувчан рух (Zn), эълон қилинган Zn микдорининг камида 8/10 қисми хелатланган шаклда. Энтеросорбентларга ишора қилади.	Сувда эрувчан рух (Zn). Хелатланган рух.
7.3.	Рух оксиди	Кимёвий йўл ёрдамида олинади, асосий компонент рух оксидидир.	Умумий рухнинг 70% (Zn). Заррача ҳажми-камида 80% 0,063 мм ўлчамдаги элакдан ўтади.	Умумий рух (Zn).

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал микдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
7.4.	Рух таркибли ўғит	7.1 ва 7.3-бандларда кўрсатилган ўғитлар аралашмаси.	Умумий рухнинг 30% (Zn). аралашмаси таркибини кўрсатади	Умумий рух (Zn) Сувда эрийдиган рух(Zn), агар унинг микдори рух (Zn) умумий микдорининг камида 1/4 қисмини ташкил қилса
7.5.	Рух таркибли ўғитлар эритмаси	7.1 ва 7.2-бандларда кўрсатилган ўғитларнинг сувдаги эритмаси.	3% сувда эрувчан рух (Zn). Ўғитнинг номи минерал боғланган анионни ва агар мавжуд бўлса, хелатловчи воситани билдиради	Сувда эрувчан рух (Zn). Агар мавжуд бўлса, хелатланган рух.

Ғ. Оҳак материаллари

Т/р	Оҳак материалининг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий ингредиентлар	Кальций карбонат (CaCO_3) * эквивалентида ифодаланган минимал нейтраллаш қобилияти (табиий нам оҳак моддаси массасининг %), оҳак материалига қўйиладиган махсус талаблар	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
1.	Доломитик карбонатли оҳак	Саноатда ишлаб чиқарилган оҳак материали, асосий таркибий қисмлар кальций ва магний карбонатлари, кальций ва магний оксидлари, кальций ва магний гидроксидларидир.	105%, 1 мм дан катта заррачаларнинг максимал миқдори - 5%.	Нейтраллаш қобилияти, намлиги, 1 мм дан кичик зарралар миқдори - %, кальций (Ca), магний (Mg). Кўрсаткич “Қисқа таъсир этувчи оҳаклаш”.
2.	Оҳактош чанги	Саноатда ишлаб чиқарилган оҳактош материали, унинг асосий таркибий қисми кальций карбонатдир.	80%, 1 мм дан катта заррачаларнинг максимал миқдори - 5%.	Нейтраллаш қобилияти, намлик, 1 мм дан кичик зарралар миқдори - %, кальций (Ca), магний (Mg). Кўрсаткич “Узоқ таъсир этувчи оҳак массаси”.
3.	Қисман агломератланган, майдаланган доломит	Саноат ишлаб чиқаришнинг оҳак материали, асосий таркибий қисмлар кальций ва магний карбонатлари, кальций ва магний оксидлари, кальций ва магний гидроксидларидир.	85%, 1 мм дан катта заррачаларнинг максимал миқдори - 5%.	Нейтраллаш қобилияти, намлик, 1 мм дан кичик зарралар миқдори - %, кальций (Ca), магний (Mg). Кўрсаткич “Қисқа таъсир этувчи оҳаклаш”.
4.	Доломит кукуни	Саноатда ишлаб чиқарилган оҳак материали, унинг асосий таркибий қисмлари кальций ва магний карбонатларидир.	80%, 1 мм дан катта заррачаларнинг максимал миқдори - 5%.	Нейтраллаш қобилияти, намлик, 1 мм дан кичик зарралар миқдори - %, кальций (Ca), магний (Mg). Кўрсаткич “Узоқ таъсир этувчи оҳак массаси”.
5.	Цемент чанги	Цемент саноати чиқиндилари, асосий таркибий қисмлар кальций оксиди ва баъзи магний оксидларидир.	70%, 1 мм дан катта заррачаларнинг максимал миқдори - 1%.	Нейтраллаш қобилияти, намлик, 1 мм дан кичик зарралар миқдори - %, кальций (Ca), магний (Mg). Кўрсаткич “Қисқа таъсир этувчи оҳаклаш”.

T/p	Оҳақ материалининг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий ингредиентлар	Кальций карбонат (CaCO_3) * эквивалентида ифодаланган минимал нейтраллаш қобилияти (табиий нам оҳақ моддаси массасининг %), оҳақ материалига қўйиладиган махсус талаблар	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
6.	Ёғли сланец кули	Саноат чиқиндилари, асосий таркибий қисмлари кальций оксиди ва баъзи магний оксидларидир.	60%, 1 мм дан катта заррачаларнинг максимал миқдори - 3%.	Нейтраллаш қобилияти, намлик, 1 мм дан кичик зарралар миқдори - %, кальций (Ca), магний (Mg). Кўрсаткич “Қисқа таъсир этувчи оҳаклаш”.
7.	Шакар заводи оҳағи	Шакар саноати чиқиндилари, асосий таркибий қисмлар кальций ва магний карбонатларидир. Таркибида баъзи органик моддалар, азот, фосфор, калий ва бошқа ўсимлик озиклари.	30 %.	Нейтраллаш қобилияти, намлик, заррачалар миқдори 1 мм дан кичик - %, кальций (Ca), магний (Mg). Кўрсаткич “Узоқ таъсир этувчи оҳақ массаси”.
8.	Бўр	Саноатда ишлаб чиқарилган оҳақ материали, унинг асосий таркибий қисми кальций карбонатдир.	95%, 1 мм дан катта заррачаларнинг максимал миқдори - 1%.	Нейтраллаш қобилияти, намлик, 1 мм дан кичик зарралар миқдори - %, кальций (Ca). Кўрсаткич “Узоқ таъсир этувчи оҳақ массаси”.
9.	Доломит куми, йирик доломит кукуни	Доломит куми, йирик доломит кукуни.	80 %.	Нейтраллаш қобилияти, намлик, 1 мм дан кичик заррачалар миқдори - %, кальций (Ca), магний (Mg). “Узоқ муддатли оҳақ массаси” кўрсаткичи. 1 мм дан катта заррача фракцияларининг таркиби қўшимча равишда эълон қилиниши мумкин, %.
10.	Бошқа оҳаклаш материаллари	Юқорида санаб ўтилмаган, тупроқнинг кислоталилигини	20 %.	Нейтраллаш қобилияти, намлик, 1 мм дан кичик заррачалар миқдори - %,

Т/р	Оҳак материалнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий ингредиентлар	Кальций карбонат (CaCO_3) * эквивалентида ифодаланган минимал нейтраллаш қобилияти (табiiй нам оҳак моддаси массасининг %), оҳак материалга қўйиладиган махсус талаблар	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
		нейтраллашда фойдали бўлган ва тупроқ ва ўсимликларга салбий таъсир кўрсатмайдиган ҳар қандай бошқа материаллар, шунингдек, юқорида санаб ўтилган каттароқ оҳак материаллари.		кальций (Ca), магний (Mg). Калькерли материалга таъсир қилиш кўрсаткичи. 1 мм дан катта заррача фракцияларининг таркиби қўшимча равишда эълон қилиниши мумкин, %.

Эслатма. *Нейтраллаш қобилиятини кальций оксиди (CaO) эквивалентида ифодалаш учун 0,56 коэффициентдан фойдаланиш керак.

Ж. Органик ва органик–минерал ўғитлар

T/p	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
1.	Сапропел	Органик моддалар ва минералларнинг мураккаб чўкиндилари .	Қуруқ қолдиқ - 10 %, Органик моддалар - 5 %.	Органик моддалар, умумий азот (N), умумий фосфор (P_2O_5), умумий калий (K_2O), намлиги, рН реакцияси.
2.	Парранда чиқиндилари	Қайта ишлаш усуллари асосида ишлаб чиқарилган.	0,5% (N + P_2O_5 + K_2O). Қуруқ қолдиқ - 50 %, Органик моддалар - 30 %.	Умумий азот (N), умумий фосфор (P_2O_5), умумий калий (K_2O), намлиги, органик моддалар, рН реакцияси.
3.	Балиқ таоми	Ҳеч қанақа қўшимчалар қўшилмасдан қайта ишлаш усуллари асосида ишлаб чиқарилган.	Қуруқ қолдиқ - 80 %, Органик моддалар - 50 %.	Умумий азот (N), умумий фосфор (P_2O_5), умумий калий (K_2O), намлиги, органик моддалар, рН реакцияси.
4.	Қорамолларнинг шохлари ва туёқлари	Ҳеч қанақа қўшимчалар қўшилмасдан қайта ишлаш усуллари асосида ишлаб чиқарилган.	-	Умумий азот (N), умумий фосфор (P_2O_5), умумий калий (K_2O), намлиги, органик моддалар, рН реакцияси.
5.	Мойли экинлар сиқмаси	Уруғлардан мойни пресслаш ва (ёки) сиқиш натижасида олинган ҳамда ўғитлар учун мўлжалланган қолдиқлар.	-	Умумий азот (N), умумий фосфор (P_2O_5), умумий калий (K_2O), намлиги, органик моддалар, рН реакцияси.

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
6.	Қайта ишланган органик ва органик-минерал ўғитлар	Олинган: қайта ишлаш усуллари асосан ишлаб чиқариш орқали олинган минерал ўғитлар ва органик ўғитлар аралашмаларидан, шу жумладан ҳайвонлардан олинган қўшимча маҳсулотлардан, ва/ёки қуритилган ёки бошқа усулда қайта ишланган ўсимлик маҳсулотларидан; ҳайвонларнинг қўшимча маҳсулотларидан ишлаб чиқарилган; ёмғир чувалчанглари кўшимча маҳсулотлари, шу жумладан, гўнгни қайта ишлаш усуллари мувофиқ қайта ишланган органик ўғит; ўсимлик маҳсулотларини қуритиш ёки бошқа усулда қайта ишлаш орқали.	N Қаттиқ ўғитлар учун: Қуруқ қолдиқ - 10 %; Органик моддалар - 5 %. Оуюқ ўғитлар учун: Қуруқ қолдиқ - 2 %; Органик моддалар - 0,3. K O	Умумий азот (N), умумий фосфор (P_2O_5), умумий калий (K_2O), намлиги, органик моддалар, pH реакцияси.
7.	Иккиламчи ва (ёки) микроэлементли қаттиқ органик-минерал ўғит	Механик аралаштириш ва қўшимча ишлов бериш орқали ёки қўшимча ишловсиз қайта ишлаш усуллари асосан ишлаб чиқариш орқали олинган қаттиқ ўғитлар (минерал ўғитлар ва келиб чиқиши ўсимлик бўлган органик бирикмалардан ёки қайта ишлаш усуллари мувофиқ ишлаб чиқарилган ҳайвонларнинг қўшимча маҳсулотларидан олинган ўғитлар).	0,5 % ($N + P_2O_5 + K_2O$), Қуруқ қолдиқ - 10 %, Органик моддалар - 5 %.	Умумий азот (N), умумий фосфор (P_2O_5), умумий калий (K_2O), намлиги, органик моддалар, pH реакцияси, иккиламчи элементлар ва микроэлементлар.

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқаларининг минимал миқдори (ўғит оғирлиги бўйича%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) ва бошқа талаблар ўғитнинг қўшимча ҳужжатларида, ёрлиғида ёки қадоғида кўрсатилиши керак
8.	Иккиламчи ва (ёки) микроэлементли суюқ органик-минерал ўғитлар	қайта ишлаш усуллари асосан ишлаб чиқариш орқали олинган, минерал ўғитлар ва ҳайвонларнинг қўшимча маҳсулотлари ёрдамида ишлаб чиқарилган суюқ ўғитлар ёки келиб чиқиши ўсимлик бўлган органик бирикмалар.	N Қуруқ қолдиқ - 2 %, Органик моддалар - 0,3 %. O K	Умумий азот (N), агар азотнинг ҳар қандай шакли 1% дан кўп бўлса, бу азот миқдори кўрсатилиши керак, умумий фосфор (P_2O_5), умумий калий (K_2O), қуруқ қолдиқ, органик моддалар, рН реакцияси, иккиламчи элементлар ва микроэлементлар.

Изоҳ.

1. Органик ўғит – келиб чиқиши ўсимлик ёки ҳайвонлар билан боғлиқ моддалардан ташкил топган ўғит.
2. Органик-минерал ўғит – органик ёки ноорганик келиб чиқишга эга озиқа моддалари билан органик ва минерал ўғитларни аралаштириш ва (ёки) кимёвий бирикмалар олиш йўли билан олинган ўғит.
3. Қайта ишланган органик ўғит - келиб чиқиши органик (ўсимлик ёки ҳайвон) бўлган, физик ёки кимёвий жиҳатдан асл ҳолатидан ўзгарган, шу жумладан, органик келиб чиқадиган хом ашёни ёмғир чувалчанглари томонидан қайта ишланган ҳар қандай ўғит. Қоидаларда белгиланган қайта ишланган органик ўғитларга қўйиладиган талаблар қадоқланган органик ўғитларга нисбатан қўлланилади.
4. Қўлланилиш кўрсатмаларга мувофиқ ёрлиқда, маркировкада ёки қўшимча ҳужжатлар кўрсатилганига асосан, агар ўсимлик ёки тупроқ вегетация даврида ёки йил давомида камида $10 \text{ кг га}^{-1} N$, $5 \text{ кг га}^{-1} P_2O_5$, $5 \text{ кг га}^{-1} K_2O$ билан таъминланмаган бўлса, келиб чиқиши органик маҳсулот органик ўғит ҳисобланмайди.

Н. Махсус мақсадли ўғитлар*

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий ингредиентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқа моддаларининг минимал миқдори (ўғит массасининг%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) қўшимча хужжатларда, ўғитнинг ёрлиғида ёки этикеткасида ва бошқа талабларда кўрсатилиши керак
1.	Микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари билан ёки уларсиз	N-P-K ўғитлари кимёвий ёки механик аралаштириш ва (ёки) N-P-K, микроэлементлар ва иккиламчи ўсимлик озиқа моддаларини ўз ичига олган компонентларни сувда эритиш йўли билан олинад. Атмосфера босимида барқарор, ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқиши органик бирикмаларни ўз ичига олмайди.	4,5% (N + P ₂ O ₅ + K ₂ O), 1% умумий азот (N), 1% сувда эрийдиган фосфор (P ₂ O ₅), 1,21% сувда эрувчан калий (K ₂ O).	Умумий азот (N), сувда эрийдиган фосфор (P ₂ O ₅), сувда эрийдиган калий (K ₂ O), микроэлементлар ва иккиламчи ўсимлик озиқа моддаларининг таркиби.
2.	Микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари билан РК ўғитлари	P-K, микроэлементлар ва иккиламчи ўсимлик озиқа моддаларини ўз ичига олган компонентларни сувда кимёвий ёки механик аралаштириш ва (ёки) эритиш йўли билан олинад. Атмосфера босимида барқарор, ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқиши органик бирикмаларни ўз ичига олмайди.	3,5% (P ₂ O ₅ + K ₂ O), 1% сувда эрийдиган фосфор (P ₂ O ₅), 1,21% сувда эрувчан калий (K ₂ O).	Сувда ерийдиган фосфор (P ₂ O ₅), сувда ерийдиган калий (K ₂ O), микроэлементлар ва иккиламчи ўсимлик озиқа моддаларининг таркиби.
3.	Микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари билан NK ўғитлари	Кимёвий ёки механик аралаштириш ва (ёки) сувда N-k, микроэлементлар ва иккиламчи ўсимлик озиқа моддаларини ўз ичига олган компонентларни эритиш йўли билан олинад. Атмосфера босимида барқарор, ҳайвон ёки ўсимлик келиб чиқиши органик бирикмаларни ўз ичига олмайди.	2,21% (N + K ₂ O), 1% умумий азот (N), 1,21% сувда эрувчан калий (K ₂ O).	Умумий азот (N), сувда эрийдиган калий (K ₂ O), микроэлементлар ва иккиламчи ўсимлик озиқа моддаларининг таркиби.
4.	микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари билан азотли ўғитлар	Кимёвий ёки механик аралаштириш ва (ёки) азотни, микроэлементларни ва иккиламчи ўсимлик озиқа	1% умумий азот (N).	Умумий азот (N),

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий ингредиентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқа моддаларининг минимал миқдори (ўғит массасининг%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) қўшимча ҳужжатларда, ўғитнинг ёрлиғида ёки этикеткасида ва бошқа талабларда кўрсатилиши керак
		моддаларини ўз ичига олган компонентларни сувда эритиш орқали олинад. Атмосфера босимида барқарор, келиб чиқиши ҳайвон ёки ўсимликлардан бўлган органик бирикмаларни ўз ичига олмайди.		микроэлементлар ва иккиламчи ўсимлик озиқа моддаларининг таркиби.
5.	Микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи озиқа элементлари билан NP ўғитлари	Кимёвий ёки механик аралаштириш ва (ёки) сувда иккиламчи ўсимлик озиқа моддаларини ўз ичига олган NPлар, микроэлементлар ва компонентларни эритиш орқали олинад. Атмосфера босимида барқарор, келиб чиқиши ҳайвон ёки ўсимликлардан бўлган органик бирикмаларни ўз ичига олмайди.	3,29 % (N + P ₂ O ₅), 1,0% умумий азот (N), 1% сувда эрувчан фосфор (P ₂ O ₅).	Умумий азот (N), сувда эрийдиган фосфор (P ₂ O ₅), микроэлементлар ва иккиламчи ўсимлик озиқа моддаларининг таркиби.
6.	Иккиламчи элементлар ва (ёки) микроэлементлар аралашмалари (эритмалар, суспензиялар, эмульсиялар)	Кимёвий ёки сувда эритиш орқали олинган микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи элементларни ўз ичига олган аралашмалар.		Микроэлементлар ва иккиламчи ўсимлик озиқа моддаларининг таркиби.
7.	Қаттиқ микроэлементлар аралашмаси (қаттиқ маҳсулот)	Кимёвий ёки механик аралаштириш орқали олинган микроэлементлар ва иккиламчи элементларни ўз ичига олган компонентлар.		Микроэлементнинг умумий таркиби ва сувда эрувчан қисми. Хелатланган микроэлементлар, агар мавжуд бўлса.
8.	Микроэлементлар аралашмалари (эритмалар, суспензиялар, эмульсиялар)	Кимёвий ёки сувда эритиш орқали олинган микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи элементларни ўз ичига олган аралашмалар.		Ҳар бир элементнинг таркиби.
9.	Иккиламчи ва (ёки) микроэлементлар ва органик бирикмалар билан ёки уларсиз N-P-K ўғитлари	Кимёвий воситалар ва (ёки) сувда N-P-K ва (ёки) микроэлементлар ва (ёки) иккиламчи элементларни, шунингдек, органик бирикмаларни ўз ичига олган компонентларни эритиш орқали олинад.	Табиий материалда 3% дан кўп бўлмаган органик бирикмалар.	Муҳим элементлар, микроэлементлар ва иккиламчи элементларнинг таркиби, органик моддаларнинг таркиби, pH реакцияси, намлиги ёки қуруқ моддалар.

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий ингредиентлар	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқа моддаларининг минимал миқдори (ўғит массасининг%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари (%) қўшимча ҳужжатларда, ўғитнинг ёрлиғида ёки этикеткасида ва бошқа талабларда кўрсатилиши керак
		Суюқлик (еритмалар, суспензиялар, эмулсиялар) ёки каттик ўғитлар, уларни ишлаб чиқариш учун минерал ўғитлар ва ўсимлик ёки ҳайвонлардан олинган компонентлар ишлатилган.		

Эслатма. *Махсус мақсадли ўғитлар - бу маълум мақсадлар учун (ётиқ жойларда, богларда, ўтлоқларда, ётиқ ўсимликларда, ўрмон хўжалигида ва бошқаларда) ёки махсус қўллаш усулларида фойдаланган ҳолда (баргдан озиқлантириш, сугориш билан) ҳар қандай экин тури учун мўлжалланган ўғитлар ва бошқалар).

I. Микробиологик ўғитлар

Т/р	Ўғитнинг расмий номи	Ишлаб чиқариш усули, асосий компонентлар	Сифат кўрсаткичлари, микробиологик препаратнинг ёрлиғи ёки маркасидаги декларация ва бошқа талабларга мувофик
1.	Азтобактерия	Соф бактериал организмдан ишлаб чиқарилади.	Микроорганизмларнинг илмий номи, яшашга қодир микроорганизмлар сони КОЕ*/г ёки КОЕ/мл.
2.	Микроорганизмли маҳсулот	Муайян ўсимлик гуруҳлари ва авлодларида озика моддаларининг сўрилишини яхшилайдиган кўзикоринларни ўз ичига олади.	Микроорганизмларнинг илмий номи, яшашга қодир микроорганизмлар сони КОЕ*/г ёки КОЕ/мл.
3.	Микроорганизмларни ўз ичига олган маҳсулотлар	Табиий муҳитдан ажратилган микроорганизмларнинг бир ёки бир нечта соф маданияти аралашмасидан фойдаланган ҳолда ишлаб чиқарилади. Микроорганизмларнинг ҳаётийлигини ва оптимал сақлаш шароитларини таъминлаш учун қўшилган моддалар.	Микроорганизмларнинг илмий номи, яшашга қодир микроорганизмлар сони КОЕ*/г ёки КОЕ/мл.

Изоҳ. *КОЕ - колония ҳосил қилувчи бирликлар.

Ж. Ўсимликлар ўсишини бошқарувчи препаратлар (стимуляторлар)

Ўғитнинг расмий номи	Ўғитнинг ишлаб чиқариш усули ва асосий таркибий қисмлари	Сифатга қўйиладиган талаблар (ўсимлик озиқа моддаларининг минимал миқдори (ўғит массасининг%), шакли ва ўғитга қўйиладиган махсус талаблар)	Сифат кўрсаткичлари ўғитнинг қўшимча хужжатларида, ёрлиғида ёки этикеткасида кўрсатилиши керак
Ўсимликлар ўсишини бошқарувчи препаратлар (стимуляторлар)	Кимёвий ёки механик усулда, шунингдек, биологик фаол бирикмаларни ўз ичига олган қўшимча маҳсулотлар (ва бошқалар) олинади.	Қаттиқ ёки суюқ ўғит.	Умумий азот (N), умумий фосфор (P_2O_5), умумий калий (K_2O), намлиги, органик моддалар, рН реакцияси. иккиламчи элементлар ва микроэлементлар. Махсус биологик фаол бирикма.

Изоҳ. Ўсимликлар ўсишини бошқарувчи воситалар (стимулятор) – ўсимликлар ўсишини бошқаришда зарур деб тан олинган бир ёки бир нечта кимёвий элементларни, шунингдек тавсия этилган ўғит меъёрларига мувофиқ, асосан ўсимликларни озиқлантириш учун эмас, балки ўсишини бошқариш учун ишлатиладиган бир ёки бир нечта биологик фаол бирикмаларни ўз ичига олган маҳсулот.

Ўғитда эълон қилиниши керак бўлган микроэлементларнинг минимал миқдори

1. Ўғитда эълон қилиниши керак бўлган микроэлементларнинг минимал миқдори:

1.1. Фақат микроэлементларни ўз ичига олган қаттиқ ёки суюқ аралашмаларда:

1-жадвал

Т/р	Микроэлементлар	Микроэлементлар шакли	
		минерал	хелат ёки комплекси
1.	Бор (B)	0.20	0.20
2.	Кобальт (Co)	0.02	0.02
3.	Мис (Cu)	0.50	0.10
4.	Темир (Fe)	2.00	0.30
5.	Марганец (Mn)	0.50	0.10
6.	Молибден (Mo)	0.02	
7.	Рух (Zn)	0.50	0.10

1.1.1. Фақат микроэлементларни ўз ичига олган қаттиқ аралашмаларда (микроўғитлар) умумий микроэлементларнинг минимал миқдори – массасининг 5 фоизи;

1.1.2. Фақат микроэлементларни ўз ичига олган суюқ аралашмаларда (микроўғитлар) умумий микроэлементларнинг минимал миқдори - массасининг 2 фоизи;

1.2. Таркибида микроэлементлар бўлган муҳим ва (ёки) иккиламчи озиқа элементларини ўз ичига олган минерал ўғитларда:

2-жадвал

Т/р	Микроэлементлар	Тупроққа қўллаш учун		Баргларга пуркаш учун
		қишлоқ хўжалиги экинлари ёки ўтлар учун	боғдорчиликда	
1.	Бор (B)	0.010	0.010	0.010
2.	Кобальт (Co)	0.002	-	0.002
3.	Мис (Cu)	0.010	0.002	0.002
4.	Темир (Fe)	0.500	0.020	0.020
5.	Марганец (Mn)	0.100	0.010	0.010
6.	Молибден (Mo)	0.001	0.001	0.001
7.	Рух (Zn)	0.010	0.002	0.002

2. Энг кенг тарқалган микроэлементлар- хелатланган агентлар учун қисқартмалар:

Т/р	Номи	Қисқартмаси	Кимёвий формуласи
1.	Этилендиаминтетрасирка кислотаси	ЭДТА	$C_{10}H_{16}O_8N_2$
2.	2-гидроксиэтилэтилендиаминтрисирка кислотаси	ХЕДТА	$C_{10}H_{18}O_7N_2$
3.	Диэтилентриаминпентасирка кислотаси	ДТПА	$C_{14}H_{23}O_{10}N_3$ _____
4.	Этилендиамин-N,N'-ди[(орто-гидроксифенил) сирка кислотаси]	[o, o] ЭДДХА	$C_{18}H_{20}O_6N_2$ _____
5.	Этилендиамин-N-[(орто-гидроксифенил) сирка кислотаси]- N'-[(пара-гидроксифенил) сирка кислотаси]	[o, p] ЭДДХА	$C_{18}H_{20}O_6N_2$ _____
6.	Этилендиамин-N,N'-ди[(орто-гидроксиметилфенил) сирка кислотаси]	[o, o] ЭДДХМА	$C_{20}H_{24}O_6N_2$

Т/р	Номи	Қисқартмаси	Кимёвий формуласи
7.	Этилендиамин-N-[(орто-гидроксиметилфенил) сирка кислотаси]-N'-[(пара-гидроксиметилфенил) сирка кислотаси]	[o,p] ЭДДХМА	$C_{20}H_{24}O_6H_2$
8.	Этилендиамин-N,N'-ди[(5-карбокси-2-гидроксифенил) сирка кислотаси]	ЭДДЧА	$C_{20}H_{20}O_{10}H_2$
9.	Этилендиамин-N,N'-ди[(2-гидрокси-5-сульфофенил) сирка кислотаси] ва конденсация маҳсулотлари	ЭДДХСА	$C_{18}H_{20}O_{12}N_2S_2+n*(C_{12}H_{14}O_8N_2S)$
10.	I-гидроксиэтилендифосфон кислотаси	ВОЗРАСТ	$C_2H_8O_7P_2$ _ _ _ _ _

*макроўғит — таркибида макро ва микроэлементлар бўлган минерал ўғит;

**микроўғит — озиклантирувчи элементлари микроэлементлардан иборат минерал ўғит.

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга
олиш тартиби тўғрисидаги низомга
13-илова

**Ўғитларнинг эълон қилинган сифат кўрсаткичининг рухсат этилган
салбий оғиши***

T/p	Ўғитлар ва уларнинг эълон қилинган сифат хусусиятлари	Эълон қилинган сифат кўрсаткичининг рухсат этилган салбий оғишлари, %
1.	Азотли ўғитлар, умумий азот (N)	
1.1.	Кальций нитрат	0,4
1.2.	Кальций-магний нитрат	0,4
1.3.	Натрий нитрат (кимёвий воситалар билан олинган)	0,4
1.4.	Чили селитраси (маҳаллий натрий нитрат)	0,4
1.5.	Кальций сиянамид	1,0
1.6.	Нитратлар бўлган кальций сиянамид	1,0
1.7.	Аммоний сульфат	0,3
1.8.	Аммиакли селитра	
1.8.1.	Умумий азот миқдори 32%гача	0,8
1.8.2.	Умумий азот миқдори 32 дан ортиқ %	0,6
1.9.	Кальций-аммиакли селитра	0,8
1.10.	Аммоний сульфат-нитрат	0,8
1.11.	Аммоний-магний-нитрат сульфат	0,8
1.12.	Магний-аммиакли селитра	0,8
1.13.	Карбамид	0,4

Т/р	Ўғитлар ва уларнинг эълон қилинган сифат хусусиятлари	Эълон қилинган сифат кўрсаткичининг рухсат этилган салбий оғишлари, %
1.14.	Карбамид-аммоний сульфат	0,5
1.15.	Азотли ўғитлар эритмаси	0,6
1.16.	Аммиакли селитра ва карбамид эритмаси	0,6
1.17.	Кальций нитрат суспензияси	0,4
1.18.	Карбамид формалдегид билан суюқ азотли ўғитлар (эритмалар, суспензиялар)	0,4
1.19.	Аммиакли сув	0,3
1.20.	Сувсиз аммиак	1,1
2.	Фосфорик минерал ўғитлар	
2.1.	Фосфор, минерал кислоталарда эрийди (P_2O_5)	
2.1.1.	Суперфос	0,8
2.1.2.	Алюминий-кальций фосфат	0,8
2.1.3.	Фосфорит уни	0,8
2.1.4.	Фосфор ўз ичига олган шлак	1,0
2.2.	Фосфор, формик кислотада эрийди (P_2O_5)	
2.2.1.	Форфорли ун	0,8
2.3.	Фосфор, нейтрал аммоний нитратда эрийди (P_2O_5)	
2.3.1.	Оддий суперфосфат	0,8
2.3.2.	Концентрланган суперфосфат	0,8
2.3.3.	Иккиталик суперфосфат	0,8

T/p	Ўғитлар ва уларнинг эълон қилинган сифат хусусиятлари	Эълон қилинган сифат кўрсаткичининг рухсат этилган салбий оғишлари, %
2.4.	Фосфор асосий аммоний нитратда эрийди (P_2O_5)	
2.4.1.	Қуруқ қолдиқ	0,8
2.4.2.	Кальций термофосфат, кальций ортофосфат	0,8
2.4.3.	Алюминий-кальций фосфат	0,8
2.5.	Фосфор, лимон кислотасида эрийди (P_2O_5)	
2.5.1.	Фосфор ўз ичига олган шлак	0,8
2.6.	Сувда эрувчан фосфор (P_2O_5)	
2.6.1.	Оддий суперфосфат	0,9
2.6.2.	Концентрланган суперфосфат	0,9
2.6.3.	Суперфосс	0,9
2.6.4.	Қўш суперфосфат	1,3
3.	Калий (K_2O) минерал ўғитлар	
3.1.	Каинит	1,5
3.2.	Бойитилган каинит тузи	1,0
3.3.	Калий хлорид	
3.3.1.	Таркибида калий (K_2O) 55% дан кўп бўлмаган	1,0
3.3.2.	Таркибида калий (K_2O) 55% дан ортиқ	0,5
3.4.	Магний ўз ичига олган калий хлорид	1,5
3.5.	Калий сульфат	0,5
3.6.	Магний-калий сульфат	1,5

T/p	Ўғитлар ва уларнинг эълон қилинган сифат хусусиятлари	Эълон қилинган сифат кўрсаткичининг рухсат этилган салбий оғишлари, %
4.	Мураккаб минерал ўғитлар (кимёвий воситалар билан олинган)	
4.1.	Азот (N)	1,1
4.2.	Фосфор (P_2O_5)	1,1
4.3.	Калий (K_2O)	1,1
4.4.	$N + P_2O_5 + K_2O$	
4.4.1.	Икки компонентли минерал ўғитларда	1,5
4.4.2.	Уч компонентли минерал ўғитларда	1,9
5.	Мураккаб минерал ўғитлар (NPK ва бошқа элементларни ўз ичига олган компонентларни механик аралаштириш натижасида олинган)	
5.1.	Азот (N)	2,2
5.2.	Фосфор (P_2O_5)	2,2
5.3.	Калий (K_2O)	2,2
5.4.	$N + P_2O_5 + K_2O$	
5.4.1.	Икки компонентли минерал ўғитларда	3,0
5.4.2.	Уч компонентли минерал ўғитларда	3,8
6.	Минерал ўғитлардаги иккиламчи ўсимлик озиқалари (механик аралашмалардан ташқари)	
6.1.	Магний (Mg)	Эълон қилинган таркибнинг 1/4 қисми, лекин 0,55 дан ошмаслиги керак
6.2.	Кальций (Ca)	Эълон қилинган таркибнинг 1/4 қисми,

T/p	Ўғитлар ва уларнинг эълон қилинган сифат хусусиятлари	Эълон қилинган сифат кўрсаткичининг рухсат этилган салбий оғишлари, %
		лекин 0,64 дан ошмаслиги керак
6.3.	Натрий (Na)	Эълон қилинган таркибнинг 1/4 қисми, лекин 0,67 дан ошмаслиги керак
6.4.	Олтингугурт (S)	Эълон қилинган таркибнинг 1/4 қисми, лекин 0,36 дан ошмаслиги керак
7.	Механик аралашмалардаги иккиламчи ўсимлик озиқалари	
7.1.	Магний (Mg)	Эълон қилинган таркибнинг 1/3 қисми, 1.10 дан ошмайди
7.2.	Кальций (Ca)	Эълон қилинган таркибнинг 1/3 қисми, 1.28 дан ошмайди
7.3.	Натрий (Na)	Эълон қилинган таркибнинг 1/3 қисми, 1.34 дан ошмайди
7.4.	Олтингугурт (S)	Эълон қилинган таркибнинг 1/3 қисми, 0.72 дан ошмайди
8.	Минерал ўғитлардаги элементлар (механик аралашмалардан ташқари)	
8.1.	B, Co, Cu, Fe, Mn, Mo ва Zn элементларининг 2% дан ошадиган таркиби	0,4
8.2.	B, Co, Cu, Fe, Mn, Mo ва Zn элементларининг 2% дан ошмайдиган таркиби	Эълон қилинган таркибнинг 1/5 қисми

T/p	Ўғитлар ва уларнинг эълон қилинган сифат хусусиятлари	Эълон қилинган сифат кўрсаткичининг рухсат этилган салбий оғишлари, %
9.	Механик аралашмалардаги элементлари	
9.1.	B, Co, Cu, Fe, Mn, Mo ва Zn элементларининг 2% дан ошадиган таркиби	0,8
9.2.	B, Co, Cu, Fe, Mn, Mo ва Zn элементларининг 2% дан ошмайдиган таркиби	Эълон қилинган таркибнинг 2/5 қисми
10.	Бошқа элементлар	
10.1.	Хлор (Cl)	0,2

**Агар маълум бир кимёлаштириш воситасининг озиқа моддаларининг максимал миқдори иловада кўрсатилмаган бўлса, озиқа моддаларининг таркиби эълон қилинган таркибдан кўпроқ оширишга йўл қўйилади.*

Эслатма:

1. Ишлаб чиқариш, қайта ишлаш, намуна олиш ва синовдан ўтказиш натижасида ўғитлар сифатининг ўзгаришини ҳисобга олиш зарур.

2. Азотнинг турли шакллариининг эълон қилинган таркибининг рухсат этилган оғиши (NO_3 , NH_4 ва бошқалар) ва турли хил эритувчиларда эрийдиган фосфор (P_2O_5) уларнинг умумий таркибининг 1/10 қисмини ташкил қилади, агар тегишли ўсимлик озиқланиш элементининг умумий таркиби 1-иловада кўрсатилган талабларга жавоб берса, максимал оғиш оғирлик бўйича икки фоизни ташкил қилади ва салбий оғиш ушбу иловада кўрсатилган.

3. Агар ушбу иловада кўрсатилмаган бўлса, тегишли эълон қилинган индикаторнинг рухсат этилган салбий оғиши эълон қилинган қийматнинг 1/5 қисмини ташкил қилади.

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга олиш
тартиби тўғрисидаги низомга
14-илова

**Номақбул аралашмаларнинг рухсат этилган максимал
концентрацияси**

1. Ўғитлардаги аралашмалар қуйидаги чегара қийматларидан
ошмаслиги керак:

1.1.Кадмий (Cd):

1.1.2. Ноорганик макроэлементли ўғитдаги умумий фосфор (P) миқдори
фосфор пентоксидининг (P₂O₅) масса эквиваленти 5%дан кам бўлса - ҳар бир
кг қуруқ моддага 3 мг;

1.1.3. Ноорганик макроэлементли ўғитнинг умумий фосфор (P) миқдори
фосфор пентоксиди (P₂O₅) масса эквиваленти бўйича 5% ёки ундан кўп бўлса
(фосфатли ўғит) - ҳар бир кг фосфор пентоксиди (P₂O₅) учун
60 мг.

1.2.Олти валентли хром (Cr VI) – кг қуруқ модда учун 2 мг.

1.3.Симоб (Hg) – қуруқ модданинг кг бошига 1 мг.

1.4.Никел (Ni) – қуруқ модданинг кг бошига 100 мг.

1.5.Қўрғошин (Pb) – қуруқ модданинг кг бошига 120 мг.

1.6.Маргумуш (As) – қуруқ модданинг кг бошига 40 мг.

1.7.Биурет (C₂H₅N₃O₂) – қуруқ модданинг кг бошига 12 мг.

1.8.Перхлорат (ClO₄-) – қуруқ модданинг кг бошига 50 мг.

1.9.Ноорганик макроўғит таркибидаги мис (Cu) қуруқ модданинг кг
учун 600 мг дан ошмаслиги керак ва ноорганик макроўғитдаги рух (Zn) қуруқ
модданинг 1 кг учун 1500 мг дан ошмаслиги керак. Аммо, агар тупроқдаги
элементларнинг етишмаслигини бартараф этиш ва эълон қилиш учун ноорганик
макроўғитга мис (Cu) ёки рух (Zn) қўшилса, бу чегаралар қўлланилмайди.

2. Микро ўғитлардаги аралашмалар қуйидаги чегара қийматларидан
ошмаслиги керак:

Номақбул аралашма	Номақбул аралашмаларнинг чегараси қийматлари, мг ифодаланган, микроэлементлар умумий мазмунига нисбатан, кг ифодаланган (мг/микроэлементлар бор (B), кобалт (Co), мис (Cu), темир (Fe), марганец (Mn), молибден (Mo) ва рух (Zn))
Маргумуш (As)	1 000
Кадмий (Cd)	200
Қўрғошин (Pb)	600
Симоб (Hg)	100
Никель (Ni)	2 000

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга олиш тартиби тўғрисидаги низомга
15-илова

**Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини
синовдан ўтказиш ва илмий ҳисоботлар тайёрлаш учун
асосий кўрсаткичлар бўйича**

ТАРТИБ

1. Биологик самарадорлиги юзасидан синов натижалари бўйича ҳисоботнинг шакли (1-илова).

2. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олиш учун синовларни ўтказган ходимлар (Ф.И.О.), илмий даражаси (агар бўлса), имзоси.

3. Зарарли организм бўйича муаммонинг ҳолати, синов ўтказишнинг мақсади.

4. Синовдан ўтказилаётган кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари (гербицидлар, акарицидлар, инсектицидлар, биологик препаратлар ва бошқалар) учун объектлар (ҳашаротлар, касалликлар, бегона ўтлар, нематодлар ва бошқалар) бўйича илмий адабиётларнинг қисқа таҳлили (1,5-2 бет).

5. Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини рўйхатга олиш бўйича синовларнинг тажриба режасида қуйидагилар кўрсатилиши лозим:

- воситани рўйхатга олиш учун талабгор ташкилот номи, давлати;
- рўйхатга олиш учун берилган савдо номи;
- ўсимликларни ҳимоя қилиш воситасининг таъсир этувчи моддаси;
- препарат шакли;
- ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаси қўлланиладиган зарарли организм номи;
- синовни ўтказиш жойи ва ҳўжалик номи;
- синов ўтказилган муддат;
- синов ўтказилаётган экин тури, нави (ёки бошқа объект);
- синов ўтказилаётган майдонда зарарли организмнинг мавжудлиги бўйича тегишли лаборатория хулосаси (ИЗММ асосида);
- синов ўтказиш учун андоза сифатида олинган кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларининг номи, препарат шакли, таъсир этувчи моддаси, қўллаш меъёри;

- синов ўтказилаётган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситасининг сарф меъёри (ишчи эритма сарф меъёри, препарат 1 гектар майдонга);
 - тажриба тури (кичик дала тажрибаси (5 м²дан 200 м² гача) ёки катта дала тажрибаси (0,5 га дан юқори);
 - синов даврида фойдаланилган техник жиҳоз ёки ускуна тури, маркаси;
 - синов ўтказилаётган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситасини қўллаш усули;
 - синов ўтказилаётган даврдаги ҳаво ҳарорати, шамол тезлиги ва нисбий ҳаво намлиги;
6. Синовни ўтказиш услублари (методикаси).
 7. Тадқиқот натижалари (батафсил).
 8. Хулоса ва таклифлар.
 9. Фойдаланилган илмий адабиётлар рўйхати.
 10. Синов якуни бўйича хулоса ва таклифлар (1-форма, жадвал) (2-илова).
 11. Синов натижалари бўйича синов ўтказилган хўжалик (корхона) раҳбари ёки мутахассиси ҳамда синов ўтказган ходимлар иштирокидаги далолатнома (3-илова).
 12. Дала синовлари учун тажриба режасига асосан ўсимлик зараркунандалари, касалликлар ва бегона ўтлар тушган майдонни танлаш (фотолавҳаси билан).
 13. Синовни кунлик ўрганиб бориш мақсадида дала дафтарини юритиш.
 14. Синовни ўтказиш жараёнидаги фото ва видеолавҳалар (дала синовни ўтказилгунга қадар, синовни ўтказиш жараёни ва ундан кейинги ҳолат).

Изоҳ. Ҳисобот уч (3) нусхада тайёрланади, уларнинг бир донаси Агентлик учун, иккинчи нусхаси буюртмачи корхона учун, учинчи нусхаси синов ўтказган ташилот учун қолдирилади.

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя
қилиш воситаларини синовдан ўтказиш
ва илмий ҳисоботлар тайёрлаш учун
асосий кўрсаткичлар бўйича тартибга
1-илова

НАМУНА

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ
ЎСИМЛИКЛАР КАРАНТИНИ ВА ҲИМОЯСИ АГЕНТЛИГИ
ЎСИМЛИКЛАР КАРАНТИНИ ВА ҲИМОЯСИ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

“ТАСДИҚЛАЙМАН”
Ўсимликлар карантини ва ҳимояси
илмий-тадқиқот институти
директори

(имзо) _____ (Ф.И.О.)
202__ й. “__” _____

ИЛМИЙ ҲИСОБОТ

Помидор экинида иссиқхона оққанотига қарши Sunultra 40% сус.к. (“Агробизнес” МЧЖ,
Ўзбекистон) препаратининг биологик самарадорлиги бўйича рўйхатга олиш учун синов
натижалари

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва илмий ҳисоботлар
тайёрлаш учун асосий кўрсаткичлар бўйича тартибга
2-илова

1-форма

Рўйхатга олиш учун синовлар якуни бўйича хулоса ва тавсиялар

- 1. Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситасининг савдо номи
- 2. Таъсир этувчи моддаси
- 3. Рўйхатга олиш учун талабгор ташкилотнинг номи, давлати
- 4. Рўйхатга олиш учун синовларни ўтказган ташкилотнинг номи
- 5. Рўйхатга олиш учун синов ўтказилган жой ва муддати

Экин тури	Зарарли организм номи	Воситани синовдан ўтган сарф меъёрлари, л(кг)/га	Биологик самарадорлик (%), ҳисоб куни	Воситани қўллаш усули	Қўллаш такрорийлиги	Кутиш муддати	Фитоток- сиклик хусусияти	Тавсиялар: “рўйхатга олишга тавсия этилсин (сарф меъёри ва бошқалар)”. “Рўйхатга олиш учун синовлар давом эттирилсин” (сарф меъёри ва бошқалар). “Кейинги рўйхатга олиш учун синовлар рад этилсин” (сабаблари кўрсатилади).

Рўйхатга олиш учун синовни ўтказган ташкилот раҳбарининг лавозими: (имзо, муҳр) Ф.И.О.

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва илмий ҳисоботлар
тайёрлаш учун асосий кўрсаткичлар бўйича тартибга
3-илова

**ЎСИМЛИКЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ВОСИТАСИНИНГ
РЎЙХАТГА ОЛИШ УЧУН СИНОВ НАТИЖАЛАРИ БЎЙИЧА
ДАЛОЛАТНОМА**

202__ й. “__” ____

1. Ушбу далолатномани тузувчилар, Ф.И.О: _____

2. Препаратнинг номи ва шакли: _____
3. Препарат пуркалган муддат, манзили, хўжалик номи, майдони (га): _____

4. Рўйхатга олиш учун синов ўтказилган экин тури, _____
5. Зарарли организмнинг тури, рўйхатга олиш учун синовдан олдинги ўртача миқдори: _____

6. Препаратнинг сарф меъёри ва ишчи эритма л/га: _____

7. Препаратни қўллашдаги техник жиҳозлар ва қўллаш усули: _____

8. Экиннинг агротехник ҳолати, ривожланиш фазаси: _____

9. Препаратнинг тавсия этилган усулларда қўлланилганлиги: _____
10. Препаратнинг биологик самарадорлиги (%): _____

11. Хулосалар, камчиликлар ва тавсиялар: _____

Рўйхатга олиш учун
синовда иштирок
этганлар:

(имзо)

(Ф.И.О.)

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш
воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга
олиш тартиби тўғрисидаги низомга
16-илова

**ЎСИМЛИКЛАР
КАРАНТИНИ ВА
ҲИМОЯСИ АГЕНТЛИГИ**

**AGENCY OF PLANT
PROTECTION AND
QUARANTINE**

**КИМЁЛАШТИРИШ ВА ЎСИМЛИКЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ
ВОСИТАЛАРИ РЎЙХАТГА ОЛИНГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДА
ГУВОҲНОМА**

20__ йил

№ _____

Тошкент ш.

Гувоҳнома берилган тадбиркорлик субъектининг номи _____

Воситанинг савдо номи, концентрацияси, препарат шакли, таъсир этувчи моддаси _____

Қўллаш доираси _____

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситасининг рўйхатга
олинганлиги рақами ва санаси _____ -сон 20__ йил “__” _____

Гувоҳноманинг амал қилиш муддати _____

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситасининг этикеткаси
ва маркировкаси матни илова қилинади.

Ўсимликлар карантини ва ҳимояси
агентлиги раҳбарияти

(электрон имзо)

Вазирлар Маҳкамасининг
2024 йил “6” мартдаги 115 -сон қарорига
2-илова

Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига киритилаётган ўзгартиришлар

1. Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 18 ноябрдаги 729-сон қарори билан тасдиқланган Органик ва органик-минерал ўғитлар хавфсизлиги тўғрисидаги умумий техник регламентда:

129-банд қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

“129. Органик ва органик-минерал ўғитлар Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Ўсимликлар карантини ва ҳимояси агентлиги томонидан рўйхатга олинади.

Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга олиш тартиби тўғрисидаги низомга 2-иловада келтирилган шаклга мувофиқ органик ва органик-минерал ўғитларга рўйхатга олганлик тўғрисида гувоҳнома берилади”;

136 ва 137-бандлар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

“136. Техник регламент талабларига риоя қилиш устидан давлат назоратини Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш давлат қўмитаси, Ўсимликлар карантини ва ҳимояси агентлиги, шунингдек, бошқа махсус ваколатли давлат органлари ўз ваколатлари доирасида амалга оширади.

137. Техник регламент талабларига риоя қилиш устидан давлат назоратини амалга оширувчи органларнинг қароридан норози бўлган тадбиркорлик субъектлари Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш қўмитаси, Ўсимликлар карантини ва ҳимояси агентлиги, шунингдек, бошқа махсус ваколатли давлат органларининг мансабдор шахслари ҳаракати (ҳаракатсизлиги) устидан белгиланган тартибда юқори турувчи органга ёки судга шикоят қилиш ҳуқуқига эга”;

6-илова чиқариб ташлансин.

2. Вазирлар Маҳкамасининг 2022 йил 1 мартдаги 91-сон қарори билан тасдиқланган Минерал ўғитлар хавфсизлиги тўғрисидаги умумий техник регламентда:

42-банднинг олтинчи хатбошиси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

“минерал ўғитни Ўзбекистон Республикаси бозорида муомалага чиқариш учун рухсат берилган минерал ўғитларнинг ягона реестрига

киритади ҳамда Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини синовдан ўтказиш ва рўйхатга олиш тартиби тўғрисидаги низомга 2-иловага мувофиқ шаклда минерал ўғит рўйхатга олинганлиги тўғрисида гувоҳнома беради”;

48-банд қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

“48. Техник регламент талабларига амал қилиш бўйича давлат назорати Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Агросаноат мажмуи устидан назорат қилиш инспекцияси, Фавқулодда вазиятлар вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Тоғ-кон, геология ва саноат хавфсизлигини назорат қилиш инспекцияси, Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги, Ўсимликлар карантини ва ҳимояси агентлиги, Инвестициялар, саноат ва савдо вазирлиги ҳузуридаги Ўзбекистон техник жиҳатдан тартибга солиш агентлиги, шунингдек, бошқа ваколатли давлат органлари томонидан ўз ваколатлари доирасида амалга оширилади”;

50-банддаги “Ваколатли давлат органлари Техник регламент” сўзлари “Техник регламент талабларига риоя қилиш устидан давлат назоратини амалга оширувчи органларнинг” сўзлари билан алмаштирилсин;

3-илова чиқариб ташлансин.

Вазирлар Маҳкамасининг
2024 йил “6” мартдаги 115 -сон қарорига
3-илова

**Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг ўз кучини йўқотган деб
эътироф этилаётган айрим қарорлари
РЎЙХАТИ**

1. Вазирлар Маҳкамасининг “Кимёлаштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини республика ҳудудига олиб кириш тартибини соддалаштириш тўғрисида” 2020 йил 2 декабрдаги 765-сон қарори.

2. Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикасида ўсимликлар карантини ва ҳимояси тизимини тубдан такомиллаштирилганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек, баъзиларини ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисида” 2021 йил 15 декабрдаги 752-сон қарорига 1-илованинг 33-банди.

3. Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартиришлар киритиш тўғрисида (Ўзбекистон Республикасининг “Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида” 2021 йил 20 апрелдаги ЎРҚ-682-сон Қонуни)” 2022 йил 4 апрелдаги 153-сон қарорига илованинг 955-банди.

